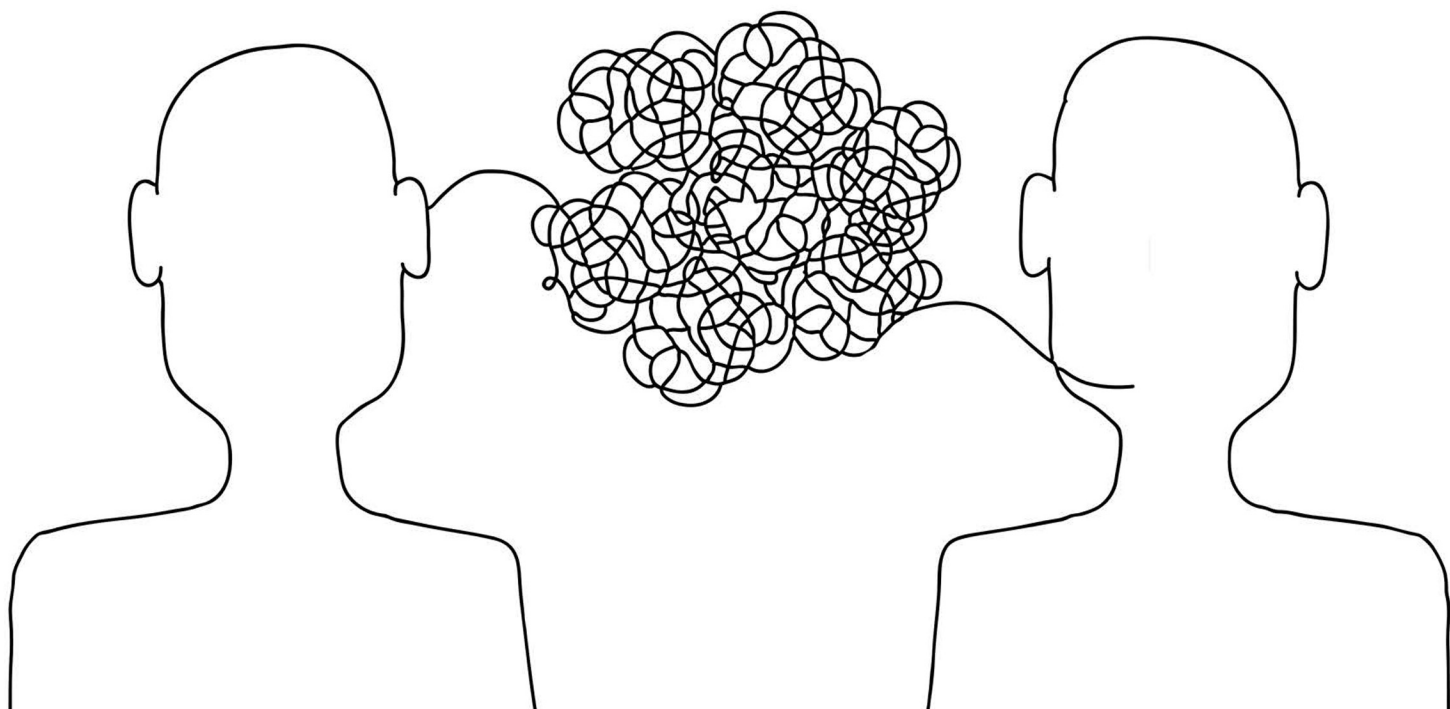

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

УКРАЇНСЬКА МОВА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Т. І. ВЛАСОВА

І. І. ЗАВАРУЄВА

Л. І. БОНДАРЕНКО

ДНІПРО 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

Т. І. Власова, І. І. Заваруєва, Л.І. Бондаренко

УКРАЇНСЬКА МОВА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

ДНІПРО

2023

УДК 811.161.2:81'34/.36(075.8)
В 58

Авторський колектив:
Власова Т. І., Заваруєва І. І., Бондаренко Л. І.

Рекомендовано вченою радою
Українського державного університету науки і технологій
як навчальний посібник
(протокол №7 від 10 березня 2023 р.)

В 58 **Власова, Т. І.** Українська мова : навч. посібник для іноземних студентів / Т. І. Власова, І. І. Заваруєва, Л. І. Бондаренко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. Т. І. Власової ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. – Електрон. вид. – Дніпро : УДУНТ, 2023. – 170 с.

ISBN 978-617-8314-30-9 (PDF)

Посібник розраховано на іноземних студентів підготовчих факультетів закладів вищої освіти III, IV рівнів акредитації (1 семестр навчання) і містить базові відомості з фонетики, граматики та орфографії української мови і забезпечує практичне оволодіння українською мовою в межах тем, передбачених програмою.

Іл., табл. 47, бібліогр. 16 назв.

УДК 811.161.2:81'34/.36(075.8)

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons
[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Зміст

Передмова	4
Основні умовні скорочення.....	5
Таблиця частин мови і питань.....	7
Узагальнююча граматична таблиця	8
Вступний курс	9
Урок 1. Голосні букви: а, е, і, и, о, у	9
Урок 2. Приголосні букви: б, в, д, ж, з, й, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, х, ц.....	11
Урок 3. Букви: й, я, є, ю, ї.....	16
Урок 4. Звуки [дж], [дз]	26
Урок 5. Буквосполучення йо,ьо	33
Урок 6. Дієслово	44
Основний курс. Відмінки в українській мові	
Урок 1. Кличний відмінок №7	51
Урок 2. Місцевий відмінок №6	56
§1. Питання ДЕ? Визначення місця дії	56
§2. Вираження ознаки предмета або особи, що позначають місце дії. Місцевий відмінок (№6) прикметників і займенників.....	60
§3. Місцевий відмінок на позначення часу: КОЛИ?.....	63
§4. Вживання складних речень зі словами: Де, У (В), На Якому, У (В) На Якій, У(В) На Яких.	64
Урок 3. Знахідний відмінок №4	70
§1. Прямий об'єкт. Питання КОГО? ЩО?	70
§2. Непрямий об'єкт. Питання Про КОГО? ЩО? У Що? За ЩО.....	72
§3. Знахідних відмінків на позначення напрямку руху КУДИ?	77
§4. Знахідних відмінків на позначення часу КОЛИ? СКІЛЬКИ ЧАСУ?	79
Урок 4. Родовий відмінок	88
§1. Родовий відмінок: Заперечення	88
§2. Родовий відмінок на позначення приналежності	90
§3. Родовий відмінок на позначення ознаки.....	92
§4. Родовий відмінок на позначення кількості.....	94
§5. Родовий відмінок на позначення наявності.....	97
§6. Родовий відмінок на позначення напрямку.....	101
§7. Родовий відмінок прикметники і займенники	105
§8. Родовий відмінок на позначення часу	107
Урок 5. Давальний відмінок №3	114
§1. Адресат дії і вік.....	114
§2. Вираження ознаки адресата дії	120
§3. Вираження одночасності і послідовності дії.....	122
Урок 6. Орудний відмінок	127
§1. Спільність дії	127
§2. Інструмент, професія.....	135
§3. Складне речення умови	139
Словники	144
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	154

Передмова

Посібник призначено для студентів-іноземців, які навчаються на підготовчих відділеннях і факультетах закладів вищої освіти України, а також для всіх, хто почав вивчати українську мову. Посібник може бути використаний у роботі зі студентами різних мовних груп.

Завдання посібника полягає в практичному оволодінні мовою в межах навчальної програми та основних комунікативних потреб у реальних ситуаціях повсякденного та навчального спілкування. Структура посібника в цілому має комунікативну спрямованість. Послідовне використання вправ і завдань передбачає якомога швидший перехід від навчальної комунікації (тренувальної) до реального спілкування.

Навчальне видання складається з двох концентрів: вступний курс – довідмінковий, основний курс – відмінковий та словники – алфавітний, тематичний, граматичні терміни. У посібнику представлено такі аспекти української мови, як фонетика, морфологія, граматики, лексика, синтаксис при взаємопов'язаному опануванні всіх видів мовної діяльності: читання, говоріння, аудіювання, письмо. У вступному курсі передбачається вихід на елементарний рівень спілкування, тому в ньому подаються й опрацьовуються основні елементи фонетичної системи, морфології, граматики, лексики в логічному взаємозв'язку один з одним. Основний курс має на меті ознайомити з базовими мовленнєвими моделями на основі відмінкової системи іменника, прикметника, займенника, числівника та дієслівної парадигми і найбільш вживаними комунікативними темами. Кожна частина складається з уроків, у яких граматичними блоками у стислому схематичному вигляді подається новий граматичний матеріал з ілюстраціями, що потім закріплюється у вправах і творчих завданнях та у навчальних текстах. Після граматичного блоку подано лексику до уроку та загальноживані вирази. Кожен урок завершується самостійною роботою та перевірними тестами.

До посібника включено систематизувальні таблиці, які можна використовувати як довідковий матеріал, граматичні коментарі українською та англійською мовами, традиційні перекладні алфавітний і тематичний словники з перекладом англійською мовою, а також словник граматичних термінів.

Навчальний матеріал посібника випробувано авторами під час багаторічної роботи у Дніпровському національному університеті залізничного транспорту та Українському державному університеті науки і технологій зі студентами-іноземцями з різних країн світу та різним рівнем мовної підготовки, що і стало підґрунтям для створення посібника саме з такою структурою.

Будемо вдячні за зауваження, поради та критику, які допоможуть авторам покращити наповнюваність навчального посібника. Відгуки і пропозиції чекаємо за цими адресами: inna.zava@gmail.com, bloriv1991@gmail.com.

Основні умовні скорочення:

відм. – відмінок

Н.в. – називний відмінок

Р.в. – родовий відмінок

Д.в. – давальний відмінок

Зн.в. – знахідний відмінок

Ор.в. – орудний відмінок

М.в. – місцевий відмінок

Кл.в. – кличний відмінок

ДВ – доконаний вид

I – перша дієвідміна

II – друга дієвідміна

дієсл. – дієслово

ж.р. – жіночий рід

займ. – займенник

ім. – іменник

імн. – імператив

інф. – інфінітив

майб. ч. – майбутній час

мин.ч. – минулий час

мн. – множина

нагол. – наголошений

ненагол. – ненаголошений

НВ – недоконаний вид

од. – однина

ос. – особа

1 ос. – перша особа

определен
2 ос. – друга особа

преф. – префікс

прикм. – прикметник

присл. – прислівник

р. – рік

с. – сторінка

суф. – суфікс

теп.ч. – теперішній час

чис. – числівник

ч.р. – чоловічий рід

Основні умовні позначення:

Ø – нульове закінчення;

S – суб'єкт (підмет)

P – предикат (присудок)

' – позначення м'якості

приголосного [д'], [т'], [з'], [с']

Таблиця частин мови

ЧАСТИНА МОВИ	ПИТАННЯ	PART OF SPEECH	QUESTIONS
Іменник	<i>Хто? Що?</i>	Noun	<i>Who? What?</i>
Прикметник	<i>Який? Чий?</i>	Adjective	<i>What? Whose?</i>
Числівник	<i>Скільки? Котрий?</i>	Numeral Number	<i>How many? How much? Which?</i>
Займенник	<i>Хто? Що? Який? Скільки? Котрий?</i>	Pronoun	<i>Who? What? What? Whose? How many? How much? Which?</i>
Дієслово	<i>Що робити? Що зробити?</i>	Verb	
Прислівник	<i>Як? Коли? Куди? Де? Чому? Для чого? та ін..</i>	Adverb	<i>How? When? Where? Why? ...</i>
Прийменник	—	Preposition	—
Сполучник	—	Conjunction	—
Частка	—	Particle	—
Вигук	—	Interjection	—

Узагальнювальна граматична таблиця

РІД ЧИСЛО ВІДМІНОК

gender number case

ІМЕННИК
名詞
NOUN
NOM

ПРИКМЕТНИК
形容詞 (+數詞, 代詞)
ADJECTIF
ADJECTIVE

він	воно	вона	вони	чий	яке	чия	чий
він	воно	вона	вони	чий	який	яка	які
А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И	А - О - У - Е - И
я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і	я - ю - є - ї - і
case questions	case questions	case questions	case questions	semantic questions	semantic questions	semantic questions	semantic questions
[-] и ь	о е { а я	а я і я	и а н я н	ий ій	е є	а я у ю	і ї
а у я ю	а у я ю	и і ї	[-] о к ф і й ф ей	(-ь)ого	ої єї	ої єї	их їх їх
ом ем ям н	ом ем ям н	ою єю сю	ами ями ими	им ім їм	ою єю сю	ою єю сю	ими іми їми
у { ові єві ю сві	у { ові єві ю сві	і ї	ам ям	(-ь)ому єму	ій їй	ій їй	им ім їм
у { ові єві сві	у { ові єві сві	ах ях	ах ях	ому	ому	ому	их їх їх
у е ю	у е ю	о с	и ї а л я л	Укладач - І.І. Заваруєв			

ВСТУПНИЙ КУРС

Фонетика

УРОК 1

ГОЛОСНІ БУКВИ (*Vowels*): А, Е, І, И, О, У

ГОЛОСНІ ЗВУКИ (*Sounds*): [а], [е], [і], [и], [о], [у]

а-е-і	а-о-у-и	и-і-е-а	о-у-и
і-е-а	і-и-у-о	о-у-и-е	и-і-е
о-и-і	а-о-е-і	е-и-о-у	і-и-а
і-у-о	е-и-о-а	а-о-е-і	і-о-у
и-о-а	а-е-и-у	а-у-а-и	е-і-и

Звук [А], [У]

1. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*).

А а

а-а-а

У у

у-у-у,

а-у-а-у, у-а-у-а

Звук [О]

У ненаголошеному складі українське [о] вимовляється так, як і в наголошеному. *In an unstressed syllable, the Ukrainian [o] is pronounced as it is in a stressed syllable.*

2. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*).

О о

о-о-о,

о-а-у, о-у-а, а-о, у-о, о-а, о-у

Звук [І]

3. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*).

І і

i-i-i

i-a-y-o, a-i-y-o, y-i-o-a, o-y-a-i, i-o, i-y, i-a

Звуки [Е], [И]

В українській мові [е], [и] не пом'якшують попередні приголосні

4. **Слухайте, читайте, пишіть** (*listen, read, write*).

Е е,

е-е-е

е-а, е-о, е-у, е-і,

е-а-о, е-а-у, е-у-а,

е-а-у-і, е-і-у-а, а-і-у

И и

и-и-и

е-и, и-е, и-е-у, и-е-о, и-е-і, и-а-і, е-і-и, е-и-і

і-и, і-и, і-и, и-і, и-і

е-і-и, е-і-а, е-і-у, о-е-а

Вирази: так говорять.

Як вас звати? – What is your name?

Мене звати... – My name...is.

До побачення – Good bye. See you...etc

Дуже приємно... – Very nice... Nice of you

Дякую... – Thank you... – It's my pleasure, It's okay...

Добридень. – Good afternoon.

На все добре – Good Bye

Скажіть, будь ласка... – Will you tell me please ...

Я не знаю – I am sorry, I do not know...

УРОК 2

ПРИГОЛОСНІ БУКВИ (CONSONANT LETTERS):
Б, В, Д, Ж, З, Й, К, Л, М, Н, П, Р, С, Т, Ф, Х, Ц

ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ (CONSONANT SOUNDS):

[б], [в], [д], [ж], [з], [й], [к], [л], [м], [н],
 [п], [р], [с], [т], [ф], [х], [ц]

М м [м]	ма-мо-му-ми-ме ам-ом-ум-им-ем	Ф ф [ф]	фа-фо-фу-фе, ва-фа-во-фо, фе-еф, фи-иф, ві-фі
П п [п]	па-по-пу-пи-пе ап-оп-уп-ип-еп	Р р [р]	ра-ар, ро-ор, ру-ур, ре-ер, ри-ир
Б б [б]	ба-бо-бу-би-бе [п] – [б] [па] – [ба]	К к [к]	ка-ко-ку-ке ак-ок-ук-ек
Т т [т]	та-то-ту-ти-те ат-от-ут-ит-ет	Г г [г]	га-го-гу-ге [к] – [г] [ка] – [га]
Д д [д]	да-до-ду-ди-де [т] – [д] [та] – [да]	Х х [х]	ха-хо-ху ах-ох-ух
Н н [н]	на-но-ну-ни-не ан-он-ун-ин-ен	Г г [h]	га-го-гу [х] – [h] [ха] – [ha]
В в [в]	ва-во-ву-ви-ве	Л л [л]	ла-ал, ло-ол, лу-ул, ли-ил, ле-ел, ли-лі

1. Слухайте, читайте, пишіть (listen, read, write).

1. Ма-ма, ма-ло, ми-ло;
2. Па-пір, Пет-ро; ба-ба, бук-ва, бік; тут, там, теж, так, ти-хо.
3. Да-та, дата, дім, до-ма, вдома;
4. Но, воно, кно, вік-но, во-да, фо, фото.
5. Па, рка, рко, парк, уро, урок, ра, брат,
6. Кар-та, кра, кра-їна, мна, кім-на, кімната.
7. Га, гна, но-га, по-го-да, гітара, герб;
8. Ла, гла, лам-па, ло, ол, окла, пол-ка;
9. Го, ло, го-ло-сна; пи, при, при-го-ло-сна.

Розрізняйте:

[к]	[г]	[х]	[h]
курка	ґанок	хата	погода
карта	ґрати	хустка	грати
кіно	Конґо	храм	герб
Пекін	Реґіна	хірург	гітара

С с [с]	са-ас, со-ос, су-ус, се-ес, си-ис, си-сі, сі – сік, са-ста-стакан
З з [з]	за-зо-зу, за – ваза, са-за, со-зо, су-зу, си-зи, [с] – [з] [са] – [за] зу – звук, за-фра, фраза
Ц ц [ц]	ца-ац, цо-оц, це-ец, та-са-ца, то-со-цо, ту-су-цу, сі-ці, ціна, ци-цифра, це-центр
Ж ж [ж]	жа-аж, жо-ож, жу-уж, же-еж, жи-иж; гур-то́-жи-ток, кні́-жка.

2. Слушайте, читайте, пишіть (listen, read, write).

Хто це? Це ма́ти? – Так, це ма́ти.

Хто це? Це та́то? – Так, це та́то.

Хто це? – Це ма́ти. Хто це? – Це тато.

Це кімна́та. Там вікно́. Тут ва́за.

Це стакáн? – Так, це стакáн. Там вода? – Так, там вода.

Це кімна́та. Тут па́рта. Тут па́пка і ка́рта.

Це кімна́та? – Так, це кімната.

Тут уро́к? – Так, тут уро́к.

Там вікно́? – Так, там вікно́.

Тут па́рта? – Так, тут па́рта.

Там па́пка? – Так, там па́пка.

Тут папі́р. Там б́уква «С»

ДЕ? (WHERE?)	<p>Там ≠ тут Праворуч ≠ ліворуч Далеко ≠ близько Близько = недалеко Поруч = поряд Навпроти</p>
---------------------	---

Звуки [Ш], [Ч]

Шш [ш]	ша–аш, шо–ош, ше–еш, ши–иш; ша́-фа, ша́п-ка, шо́с-тий, шум
Чч [ч]	ча–ач, чо–оч, чу–уч, че–еч, чи–ич; ча́ш-ка, доч-ка́, під-ру́ч-ник
Щщ [шч]	ща–ащ, що–ош, шу–уш, ще–ещ, щи–иш; щу́-ка, що, щас-тя, щі́т-ка, пло́-ща

3. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*). Український звук [ч] може бути як м'яким, так і твердим.

Чоло, час, чотири, дочка, чистий, вечір.

4. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*). В українській мові [ш] завжди твердий звук.

Що, борщ, куш, щастя, щока, ще, щиро, шука.

5. Читайте.

Це фото. Тут мама. Там тато. Тут Ганна.

Там Самір. Це клас. Тут Том. Він студент.

Це студентка Севара. Там кафе. Тут фонтан, там вода.

ІСТОТИ ТА НЕІСТОТИ:

ХТО ЦЕ? (істоти)	студент	ЩО ЦЕ? (неістоти)	стіл
	юна́к		парк
	виклада́ч		сніг
	секретар		музе́й
	ді́вчина		кні́жка
	ба́тько		ру́чка
	діти		ша́фа
	жі́нка		роді́на
	корова		мі́сто
	щука		село́

Хто це? Це студент. Це <u>він</u> . Це студентка. Це <u>вона</u> . Це студент і студентка. Це <u>вони</u> .	Що це? Це стіл. Це <u>він</u> . Це книжка. Це <u>вона</u> . Це вікно. Це <u>воно</u> . Це книжки. Це <u>вони</u> .
---	---

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (*Personal pronouns*):

	Однина(sing.)	Множина(pl.)
ЦЕ →	Я	МИ
	ТИ	ВИ
	ВІН	
	ВОНА	ВОНИ
	ВОНО	

Зверніть увагу!

Ч.р.: стіл, телефон, зошит, олівець, клас, коридор ... – *він*.

Ж.р.: дошка, аудиторія, лампа, шафа, стеля, підлога ... – *вона*.

С.р.: вікно, ліжко, фото, місто, ім'я, речення ... – *воно*.

Множина (pl.): телефони, класи, зошити, дошки, лампи, вікна ... – *вони*.

6. Пишіть за зразком (*do the exercise after the model*).

Зразок: *Це ручка. Вона тут.*

Підручник, словник, крейда, зошит, олівець, лікарня, гуртожиток, комп'ютер, місто, магазин, університет, викладач, книжка, студент, студентка, будинок, ліжко, кімната, стіл, стілець, шафа, постіль, вікна, лампи, подруга, друг, коридори.

Вирази: так говорять.

Доброго ранку – Good morning

Доброго дня – Good afternoon

На добраніч – Good night

Вибач. Вибачте – Sorry, Excuse me ...

Шкода – I am sorry

Залюбки – With pleasure, ...

Дозвольте зайти – Let me come in, Can i come in

Дозвольте вийти – Can i go out

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Пишіть у три колонки слова:

- 1) з одним голосним звуком,
- 2) з двома голосними звуками,
- 3) з трьома і більше голосними звуками.

Тато, сестра, студент, вікно, група, тут, там, ручка, кімната, двері, студентка, декан, деканат, ми, ви, викладач, магазин, зошит, словник, книжка, година, погода, розклад, брат, будинок, він, дівчина, стіл, вони, масло, сумка, син, дочка, дід, друг, вона, квартира, місто, університет.

2. Пишіть, читайте, ставте наголос:

Зразок: кáрта

Вікно, вода, урок, ваза, дошка, звук, сумка, сметана, сестра, паспорт, банан, рука, риба, брат, дитина, аптека, будинок.

3. Пишіть, читайте, діліть на склади:

Зразок: ма-ма

Стакан, папка, фото, дошка, вікно, дитина, сир, сестра, рука, двері, тумба, вода, кава, авто, ванна, фраза, сир.

4. Читайте і пишіть.

1. Тут фото. Там тато і мама, брат і сестра.
2. Тут ванна. Там вода. Там вода? – Так, там вода.
3. Це буква. Буква тут? – Так, буква тут.
4. Це бабуся і дідусь. Бабуся і дідусь вдома? – Так, вдома.
5. Де дитина? Там (дитина там).
6. Де гуртожиток? Тут (гуртожиток тут).

5. Пишіть. Хто це? Що це?

Хто це?	Що це?
---------	--------

Це книга. Це Ірина. Це зошит. Це тато. Це сестра. Це дитина. Це Тарас. Це мама і тато. Це цирк. Це марка. Це хмара. Це мама. Це урок. Це Ігор та Ірина. Це ракета. Це брат. Це парк. Це карта. Це Тарас і Ганна. Це карта та книга. Це олівець та ручка. Це місто.

6. Пишіть текст.

Це місто. Там тато. Там мама. Це клас. Тут ми. Це стіл. Тут місце. Тут ти. Тут сумка. Там мапа. Там лампа.

УРОК 3

БУКВИ: Йй, Яя, Єє, Юю, Її

Буква	Звук	Приклад
Йй	[й]	Йо́сип, мій, твій
Її	[йі]	Київ, їхати, мої
Яя	[йа]	яблуко, мо́я, твоя
Єє	[йе]	Є́ва, моє́, твоє
Юю	[йу]	юна́к, Юрко́, ма́ю

Звук [Й]

1. Слухайте, читайте, пишіть (*listen, read, write*).

Й й

йо, ой, йо, ой, йе, ей, йа, ай, йу, уй, йи, ий;

йо́гурт, йога, його; Йо́сип, край;

Звук [ЙІ] / буква Її

2. Слухайте, читайте, пишіть.

Її

їж, їжа, їсти, їдальня, їхати, їжак, Київ, країна, Україна.

Звук [ЙЕ] / Буква Єє

3. Слухайте, читайте, пишіть.

Єє

Європа, є, моє, твоє, Є́ва, миє, слухає, синє, домашнє, пізнє, ллє, Євген.

Звуки [ЙА], [ЙУ] / Букви Яя, Юю

4. Слухайте, читайте, пишіть.

Яя, Юю

мій – мо́я – моє́ – мої́ – мою́;

твій – твоя – твоє́ – твої́ – твою́;

дай, край, басейн, музєй

Моя, твоя, юнак, люк, людина, малюнок, школяр, яр, яма, як, щастя, люд, тютюн, тюльпан, яблуко, сюди, яблуня.

Зверніть увагу:	<i>i = ma, й</i>
-----------------	------------------

Джон *ma/i* Юсеф. Ірина *ma/i* Євгєн. Андрійко *й/ma* Олена. Юлія *ma/й* Ігор. Це тато *й/ma/i* мама. Надія *ma/i* Йосип – брат *ma/i* сестра.

ПРИСЛІВНИКИ (Adverb)

ЯК? (How?)	ГОЛОСНО ≠ ТИХО ШВИДКО ≠ ПОВІЛЬНО ДОБРЕ ≠ ПОГАНО ПРАВИЛЬНО ≠ НЕПРАВИЛЬНО
-------------------	--

5. Читайте.

Я студент. Це мій батько. Це моя мати. Це моє місто. Це мої речі.

РІД (Gender)

Він 	Вона 	Воно
-[-], -й	-а	-о, -е, -я
стіл студент зошит телефон музей олівець	книга студентка ложка склянка кімната лампа	вікно фото місто море прізвище ім'я
<i>але:</i> батько, дядько, суддя, Микита, Микола	<i>але:</i> мати, пані; ніч, річ, любов, кров, сіль	<i>але:</i> таксі, меню

6. Пишіть за зразком (do the exercise after the model).

Зразок: – Це Оксана, а це ...

– Це Оксана, а це Олег.

Це батько, а це ... Це Віктор, а це ...

Це аптека, а це ... Це будинок, а це ...

Це клас, а це ... Це університет, а це ...

7. Пишіть у три стовпчики іменники чоловічого, жіночого та середнього роду (*write the nouns of masculine, feminine and neuter gender in three columns*).

Київ, Україна, студентка, вчитель, дядько, гід, мати, ім'я, вікно, дитина, сумка, стіл, сіль, кафе, вулиця, готель, місто, прізвище, скло, книжка, фото, зошит, інженер, вчителька, робітник, море, любов, батько, маля, трамвай, погода, пальто, викладач, ніч, ніж, метро.

8. Прочитайте текст. Опишіть вашу аудиторію (*describe your class room*).

Наша аудиторія

Це наша аудиторія. Прямо дошка. Ліворуч вікно, праворуч двері. Там крейда. Ось стіл. Тут мої книжки і папери. Це мій зошит. Ось мої вправи і завдання. Це текст. А ось студенти і наш викладач.

Зверніть увагу! **МНОЖИНА (Pl.)**

<i>Рід</i>	<i>Однина (sing.)</i>	<i>Множина (pl.)</i>	<i>Закінчення □</i>
<i>Він</i>	студент - Ї батько - о вчитель- ь товариш - ш викладач - ч музей - й лікар - р !! але: касир	студент <u>и</u> батьки учител <u>і</u> товариш <u>і</u> викладач <u>і</u> музе <u>ї</u> лікар <u>і</u> касир <u>и</u>	- Ї + -и - о → -и - ь → -і - ж, -ч, -ш, -щ + -і — - й → -ї - р → -і - ир → и
<i>Вона</i>	кімната - а вулиця - я площа - а відповідь - ь аудиторія - я	кімнат <u>и</u> вулиц <u>і</u> площ <u>і</u> відповід <u>і</u> аудитор <u>ії</u>	- а → и - я → -і /-ї ('ї) - (ж, ч, ш, щ) а → -і - ь → -і - ія → -ії
<i>Воно</i>	слово - о прізвище - е море - е завдання - я	слова прізвища мор <u>я</u> завданн <u>я</u>	- о → а - (ч, щ) е → а - е → я - (тт) я → -(тт) я

Зверніть увагу!

Тільки однина: молоко, сіль, хліб, цукор, м'ясо, залізо, золото, картопля, музика, робота, Київ, людство, увага, листя, метро, кафе, проміння, кіно та ін.

Тільки множина: меблі, двері, окуляри, штани, брюки, штори, ліки, канікули, суниці, Карпати, Черкаси та ін.

9. Напишіть форму множини, якщо це можливо.

Зразок: клас – класи

А. Звук, молоко, слово, басейн, дівчина, подруга, музей, клуб, стілець, місто, місце, автобус, парк, площа, ваза, друг, мати, дід, завдання, хліб, група, товариш, карта, ніж, стіл, сад, сумка, день, ніч, окуляри, будинок, сім'я, вулиця,

Б. Трамвай, дата, країна столиця, лампа, буква, склад, яйце, лікар, учитель, батько, юнак, залізо, хлоп'я, дитя, булка, море, папір, цукор, книжка, річ, аудиторія, ложка, дитина, зразок, хлопець, вправа, помилка, господар, молоко, питання, відповідь, новина, номер, прізвище.

ПРИСВІЙНІ ЗАЙМЕННИКИ (Possessive pronouns):

<i>Whose?</i>	<i>Він(m) – чий?</i>	<i>Вона(f) – чия?</i>	<i>Воно(n) – чиє?</i>	<i>Вони (pl). – чії?</i>
<i>Pos.pr.</i>	<i>батько, брат, телефон</i>	<i>книжка, сестра кімната</i>	<i>вікно, прізвище ім'я</i>	<i>телефони, студенти вікна</i>
Я	мій	моя	моє	мої
Ти	твій	твоя	твоє	твої
Він	його			
Вона	її			
Ми	наш	наша	наше	наші
Ви	ваш	ваша	ваше	ваші
Вони	їхній	їхня	їхнє	їхні

10. Напишіть слова *мій, моя, моє, мої* за зразком. (do the exercise following the model).

Зразок: – Це ... син.

– Це мій син.

Це ... подруга. Ось ... квітка. Там ... дім. Це ... тато. Тут ... кімната. Ось ... фото. Це ... діти. Це ... місто. Це ... брат. ... мама - інженер.... сестра-перукарка.

11. Читайте, пишiть, говорiть.

<p>– Це мiй унiверситет. Тут моя аудиторiя. Там мiй стiл i стiлець. Тут зошит, пiдручник, ручка, лiнiйка, оливeць.</p>	<p>Ось мiй клас. Тут дошка. Тут букви i слова. Тут фраза i речення.. – А це слово? – Так, це слово.</p>
<p>– Ось тарiлка там суп. Ось стакан. Тут кава. Це тiстечко. Ось ще стакан. Там вода. А тут сiк. – Це твоя тарiлка? – Так, це моя тарiлка. – Там суп? – Так, там суп.</p>	<p>– Це твiй будинок? – Так, це мiй будинок. – Там твоя кiмната? – Так, там моя кiмната. – Чия це кiмната? Твоя? – Так, моя. – Це твоє фото? – Так, це моє фото.</p>

12. Читайте.

МОЯ СIМ'Я

Це я. Мене звати Джон. Це мiй батько, вiн лiкар. А це моя мама, вона вчителька. Це мiй брат Карiм i моя сестра Мерi. Вони студенти. А це мiй дiдусь i моя бабуся.

Тут мiй дiм. Це моя кiмната. Тут мiй стiл i стiлець, лiворуч лiжка, праворуч шафа, поряд валiза. Ось моє вiкно. Там моє мiсто. Ось мiй унiверситет.

13. Читайте дiалоги.

- Добрий день! Знайомтесь, це мiй брат Олександр.
- Дуже приємно. А я Ахмед.
- Дуже приємно. Ти студент?
- Так, я студент.
- Тут твiй унiверситет?
- Нi, мiй унiверситет там. Олександр, а ти студент?

- Ні, я не студент, я – токар. Ось мій завод.
- А де твій дім?
- Він там. А твій?
- Ось він.

14. Напишіть слова твій, твоя, твоє, твої за зразком(do the exercise after the model).

Зразок:–Ось ... карта. – Ось твоя карта.

Це ... ваза. Тут ... квіти. А це ... кімната. Ось ... фото. Там ... друзі. А де ... стіл? Ось ... комп'ютер. Там ...завдання.

15. Прочитайте текст. Опишіть вашу кімнату(describe your room).

МОЯ КІМНАТА

Я іноземний студент. Мене звать Майкл. Я американець. Зараз я вдома. Це наш гуртожиток №4. Ось кімната № 286.

Це моя кімната. Праворуч шафа. Там мій одяг – моя шапка, мій костюм, моя сорочка, мої джинси та шкарпетки. Моє пальто теж там.

Ось мій стіл. Там мій комп'ютер, мої підручники,

зошити, ручки й олівці. Прямо моя полиця. Там мої книжки, журнали і годинник. Поруч квітка.

Тут ліжко. Там постіль: подушка, простирadlo і ковдра. А ось мій диван і моє крісло. Навпроти телевізор і музичний центр.

Ось моє фото. Там мої батьки. Ось мій тато. Його звать Джон. Він програміст. А це моя мама. Її звать Ненсі. Вона лікар. А ось мій брат Стів і моя сестра Лілу.

16. Читайте.

ЗНАЙОМСТВО

- Добрий день!
- Добрий день.

- Вибачте, будь ласка, ви Андерсон і Джоні, студенти з Еквадору?
- Так, це ми.
- Я дуже рада, що зустріла вас. Я буду вашим викладачем української мови.
- Мене звати пані Інна.
- Дуже приємно з вами познайомитись, пані Інно!
- Мені теж дуже приємно з вами познайомитись.
- Пані Інно, ви живете в місті Дніпро?
- Так, це моє місто, і я дуже люблю Дніпро. А ви знаєте місто?
- Ні. Ми тут уперше. Ми ще ніколи не були в Україні.
- Дніпро – прекрасне місто, про нього кажуть, що це місто на семи пагорбах. Я думаю, що вам тут сподобається.
- Я теж сподіваюсь на це.

ПРОФЕСІЇ (The profession)

Хто він	Хто вона?
студент	студентка
секретар	секретарка
лікар	лікарка
артист	артистка
перукар	перукарка
учителька	учитель
робітник	робітниця
інженер	інженер
гід	гід
міністр	міністр
суддя	суддя
будівельник	будівельник
оператор	оператор

Лексика до уроку 2

1. Сім'я, бабуся, дідусь, батьки, тато, мама, брат, сестра, дядько, тітка, товариш, подруга, друг, друзі дитина, ім'я, прізвище, маля, знайомство, приємно, радий.
2. Інженер, токар, лікар, перукар, вчитель, школяр, викладач, студент, гід, перекладач.
3. Будинок, дім, кімната, вікно, ваза, квіти, ліжко, стіл, стілець, шафа, малюнок, готель, гуртожиток, їдальня, жити, їхати, кордон.
4. Їжа, їсти, пити, сік, молоко, кава, чай, вода, суп, хліб, салат, тістечко, тарілка, чашка, склянка, сіль, цукор.

ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСУ (Time definition)

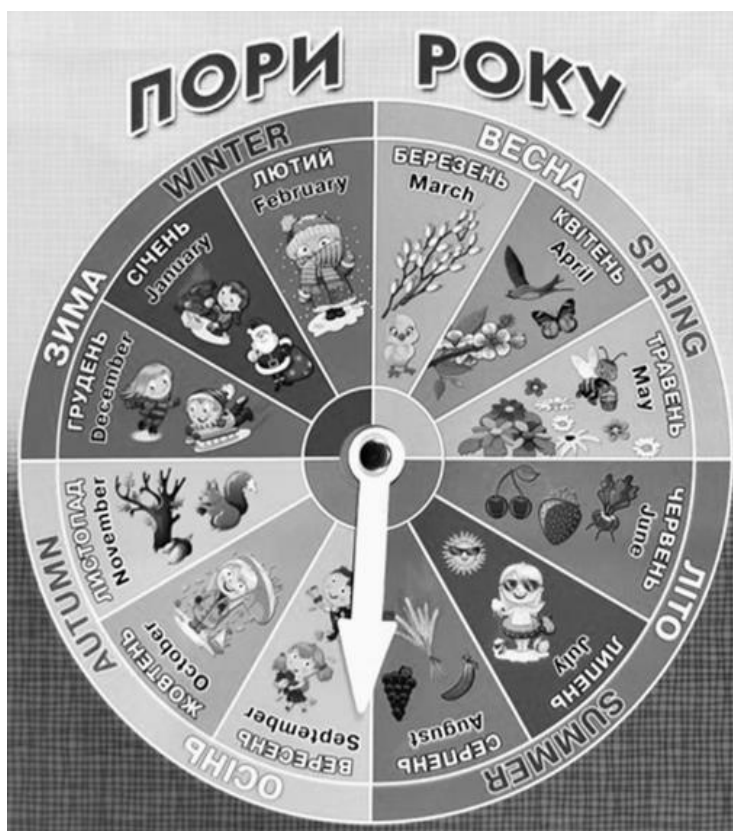
1. Позавчора, вчора, сьогодні, завтра, післязавтра. 2. Торік, місяць тому, тиждень тому, напередодні. 3. Цього, того, наступного – тижня. 4. Секунда, мить, хвилина, година, доба, день тижня, тиждень, місяць, рік, десятиріччя, сторіччя, століття.	1. The day before yesterday, yesterday, today, tomorrow, the day after tomorrow. 2. Last year, a month ago, a week ago, the day before. 3. This, that, next - week. 4. Second, moment, minute, hour, day, day of the week, week, month, year, decade, century, century
--	---

Пори року (season).

зима – winter
літо – summer
весна – spring
осінь – autumn

Назви місяців (month names).

Січень — January
Лютий — February
Березень — March
Квітень — April
Травень — May
Червень — June
Липень — July
Серпень — August
Вересень — September
Жовтень — October
Листопад — November
Грудень — December

Дні тижня (*days of the week*).

понеділок – monday

вівторок – tuesday

середа – wednesday

четвер – thursday

п'ятниця – friday

субота – saturday

неділя – sunday

Вирази: так говорять.

Домашнє завдання – Homework

Ти маєш? – Так, маю. – Do You have? Have you – Yes, I do, I have.

Ні, не маю. – I have not. I do not have.

Можна познайомитися? – Let me introduce myself I am...

Радий познайомитися. – Glad to meet you.

Дай(те), будь ласка! – Will you give me please

Візьми, будь ласка! – Take it, please!

Покажи, будь ласка! – Will you show me, this, please!!

Дивись! – Look!

Скільки коштує ... ? – How much does it cost ... ?

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Пишіть текст.

Це кімната. Тут тато. Тут мама. Тут син. Тут товариш. Це університет. Тут клас. Це стіл. Тут сумка. Це вікно. Там квітка. Це дошка. Там слово. Це куточок. Тут вішалка.

2. Запишіть у два стовпчики речення відповідно до питання. Хто це? Що це?

Хто це?	Що це?
---------	--------

Тато, лампа, клас, сестра, сумка, сік, мама, син, дошка, вішак, подруга, товариш, вікно, квітка, слово, зошит, музика, ручка, викладач, будинок, дочка, кабінет, секретар, мапа, місто, інженер.

3. Пишіть слова в таблицю.

ВІН	ВОНА	ВОНО
-Ø	-а	-о/-е

Дата, музика, будинок, пані, молоко, дитина, онук, тема, завод, небо, зима, тато, радіо, булка, слово, пан, лампа, ваза, сумка, стакан, текст, група, папір, сік, масло, суп, місто, син, місце, мати, сир, фраза, дорога, звук, стіл, кіно, клас, сад, вікно, кімната, вправа, море.

4. Утворіть форму множини, якщо це можливо.

Зразок: клас – класи.

Звук, слово, басейн, музей, клуб, місто, місце, автобус, парк, подруга, друг, завдання, хліб, група, товариш, ніж, стіл, стілець, день, ніч, площа, вулиця, столиця, дід, сад, ваза, мати, карта, трамвай, будинок, дата, країна, лампа, буква, яйце, сумка, лікар, учитель, батько, юнак, булка, папір, книжка, річ, аудиторія, ложка, дитина, зразок, дівчина, хлопець, сім'я, вправа, помилка, господар, молоко, питання, відповідь, новина, номер.

5. Напишіть замість крапок займенники: мій, моя, моє.

Зразок: –Це мій друг.

–Це моя ручка.

–Це моє фото.

Це ... телефон. Це ... мама. Це ... ложка. Це ... підручник. Це ... подруга Наталя. Це ... вікно. Це ... аудиторія. Це ... сестра. Це ... країна. Це ... олівець.

6. Напишіть замість крапок займенники.

Зразок:—Це (ти) брат. Це твій брат.

—Це (я) чашка Це моя чашка.

—Це (ви) вікно. Це ваше вікно.

Це (ми) ... автобус. Це (я) ... країна. Це (вони) ... квиток. Це (ви) ... столиця.
Це (ти) ... таксі. Це (він) ...фото. Це (ми) ... трамвай. Це (вона) ...тарілка. Це (ти)
... чай. Це (він) ...кабінет.

УРОК 4

ЗВУКИ [ДЖ], [ДЗ]

В українській мові використовуються два складних приголосних, кожен з них складається з двох елементів: д+ж, д+з, вимовляються, як один цілий звук [дж], [дз]. *In the Ukrainian language, two complex consonants are used, each of them consists of two elements: d+z, pronounced as one whole sound [dʒ], [dʒ].*

1. Слухайте, читайте.

Д – Ж – ДЖ:

да – жа – джа, де – же – дже, ди – жи – джи, ді – жі – джі, до – жо – джо, ду – жу – джу..

Д – З – ДЗ:

да – за – дза, де – зе – дзе, ди – зи – дзи, ді – зі – дзі, до – зо – дзо, ду – зу – дзу.

Літери **Дж, Дз** в одному складі – це дифтонги. *The letters дж, дз in one syllable are diphthongs.*

[дж]: джаз, джем, джемпер, джинси, джерелó, сиджу́, ходжу́, бюджет, бджола́;

[дз]: дзвóник, дзвiн, дзéркало;

[дз'] дзюдó, дзьоб.

!! Але: від-жiв, від-зна́ка.

2. Слухайте, читайте, пишіть.

Ходжу, воджу, сиджу, джерело, дзеркало, дзвiн, бджола, кукурудза, дзига.

ЗНАК АПОСТРОФ [']

Приголосні не пом'якшуються. (*Consonants are not softened*).

3. Читайте.

б'я [б'я] ↓ б'ю [б'ю] ↓ в'я [в'я] ↓ м'я [м'я] ↓

п'я [п'я] п'ю [п'ю] в'ю [в'ю] м'ю [м'ю]

Ім'я, сім'я, п'ять, дев'ять, пам'ятник, комп'ютер, м'ясо, п'ятниця, здоров'я, м'ята, солов'ї, п'ю, б'ю, під'їзд.

Апостроф вживається:

а) після **б, п, в, м, ф, р** – **передя, ю, є, ї** (б'ю, п'ю, п'ять, дев'ять, м'ясо, солов'ї,

ім'я, з'їв, сім'я, п'ятниця, здоров'я, прем'єра, кур'єр, подвір'я);

б) після **префіксу**, який закінчується на приголосний, перед коренем, що починається голосними **я, ю, є, ї** (з'їзд, з'явитися, від'їзд, об'їзд, під'їзд).

4. Читайте.

Тут кав'ярня. Сім'я п'є м'ятний чай. Вдома мама в'яже шарф. Моє ім'я Мар'яна.

ЧИСЛІВНИКИ (Number)

КІЛЬКІСНІ (numeral) **СКІЛЬКИ?** багато, мало

дц = [ц^и, ц^ю] одинадцять, двадцять

1 один	11 одинадцять		100 <u>сто</u>
2 два	12 дванадцять	20 двадцять	200 <u>двісті</u>
3 три	13 тринадцять	30 тридцять	300 <u>триста</u>
4 чотири	14 чотирнадцять	40 сорок	400 <u>чотириста</u>
5 п'ять	15 п'ятнадцять	50 п'ятдесят	500 <u>п'ятсот</u>
6 шість	16 шістнадцять	60 шістдесят	600 <u>шістсот</u>
7 сім	17 сімнадцять	70 сімдесят	700 <u>сімсот</u>
8 вісім	18 вісімнадцять	80 вісімдесят	800 <u>вісімсот</u>
9 дев'ять	19 дев'ятнадцять	90 дев'яносто	900 <u>дев'ятсот</u>
10 десять			1000 <u>тисяча</u>

5. Читайте.

Це будинок номер №8. Там квартира номер №6. Ось гуртожиток номер №10. Де кімната номер №200? Це автобус номер №69. Це будинок номер №84. Тут зупинка трамваю номер №5. Це завдання номер №18. Це вправа номер №80.

Зверніть увагу:

– *Скільки коштує підручник?*

– *30 гривень. (Підручник коштує 30 гривень).*

1 (одну)	гривню / копійку
2 (дві), 3, 4	гривні / копійки
5 – 20	гривень /копійок

6. Читайте.

Це кіоск. Ось зошит, а це олівець. – Скільки коштує ручка? Ручка коштує 5 гривень. – А скільки коштує олівець? – Олівець коштує 2(дві) гривні.

7. Пишіть числа словами.

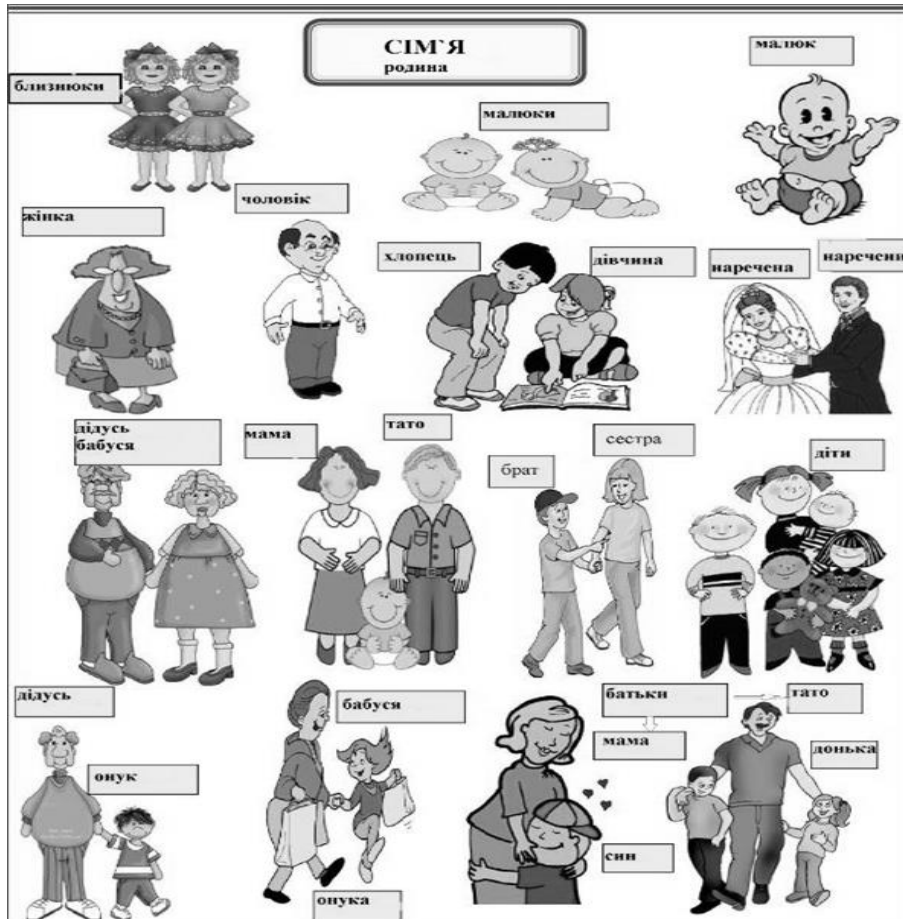
Ось 25 гривень. У мене є 15 гривень. Тут 27 гривень. Дайте, будь ласка, 128 гривень. Візьміть, будь ласка, 56 гривень. Це коштує 840 гривень. Ось ваші 1000 гривень. А це ваша решта 45 гривень. Скільки це коштує? – Це коштує 1325 гривень. У Вас є 54 копійки? – Ні тільки 25 копійок. Дайте, будь ласка, сірники. – Вони коштують 1 гривню, візьміть.

8. Читайте текст.

НАША ВЕЛИКА РОДИНА

Це моя родина. Ось мій батько. Його звать Дмитро, (пан Дмитро, Дмитро Петрович). А це моя мама Олена (пані Олена, Олена Миколаївна). Мій тато лікар, а мама інженер.

Ще в мене є брат та сестра. Ольга старша сестра, Сергій молодший брат.

Ольга працює у перукарні. У неї є сім'я: чоловік та двоє дітей. Сергій студент, майбутній програміст. Він дуже веселий хлопець.

А це мої дідуся і бабуся. Бабусю звать Оксана, а дідуся Іван. Вони пенсіонери. У нас дружна сім'я.

Відповідайте:

1. Як звать батьків?
2. Хто тато і мама?
3. Хто сестра і брат?
4. Хто бабуся і дідуся?

ДІЄСЛОВО

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС (*Present tense verb*) – що робити?

1 Дієвідміна (-ати, -яти):

читати, слухати, знати, нести, писати, розуміти, питати, запитувати, працювати, повторювати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, снідати, обідати, вечеряти, відпочивати, вивчати, перевіряти, грати, виконувати.

	<i>слухати</i>	
<i>я</i>	я слуха <i>ю</i>	–у (-ю)
<i>ти</i>	ти слуха <i>єш</i>	–єш (-єш)
<i>він</i>	він слуха <i>є</i>	–є (-є)
<i>ми</i>	ми слуха <i>ємо</i>	–ємо (-ємо)
<i>ви</i>	ви слуха <i>єте</i>	–єте (-єте)
<i>вони</i>	вони слуха <i>ють</i>	–ють (-ють)

Читати - що? текст

я читаю	ми читаємо
ти читаєш	ви читаєте
він (вона) читає	вони читають

Писати що?	с / ш
я пишу	ми пишемо
ти пишеш	ви пишете
він (вона) пише	вони пишуть

1. Допишіть речення (*complete the sentences*).

- Мій брат читає текст, а моя сестра ...
Антон пише вправи, вони теж ...
Мої батьки слухають радіо, а я ...
Олена й Степан читають журнал, ми теж ...
Я слухаю музику, а ти ...
Ми пишемо диктант, ви теж... .

Працювати – де?

я працюю	ми працюємо
ти працюєш	ви працюєте
він працює	вони працюють

2. Пишіть, вставляйте дієслово *працювати* у потрібній формі.

Ми ... на фабриці. Моя тітка ... в кафе. Подруги ... в університеті. Де ти ...?
Я ... в магазині. Мій брат ... на пошті. Товариші ... в музеї.

3. Замість крапок пишіть особові займенники.

Зразок: ... говорю.

– Я говорю.

1. ... читає. 2. ... розумієте. 3. ... пишу. 4. ... слухають. 5. ... снідаємо. 6. ...
несу. 7. ... вчить. 8. ... лежать. 9. ... стоїть. 10. ... знаємо. 11. ... розповідаєш. 12.
... розповідає. 13. ... слухаю. 14. ... висить. 15. ... відповідаємо. 16. ... вивчають.
17. ... вечеряєш.

4. Читайте текст.

АУДИТОРІЯ

Це наша аудиторія. Тут працює наша група. Це мій стіл, мої речі книжка, зошити, ручки, олівці, гумка, лінійка. А це наш викладач пані Інна. Це її стіл, журнал, підручник.

Зараз урок, ми працюємо. Викладач читає, а ми слухаємо і повторюємо. Потім Ахмед читає текст українською мовою. Він читає голосно і правильно. Ганна пише вправу, ми теж пишемо. Ми слухаємо і перевіряємо фрази. Ми розуміємо текст. Ми працюємо.

Лексика до уроку 4

1. Багато, мало, день, тиждень, місяць, рік, година, хвилина, секунда, будинок, квартира, номер, гривня, копійка, скільки коштує, решта.
2. Сім'я, мати, батько, дружина, чоловік, діти, брат, сестра, старший, молодший, веселий, серйозний, молодий, старий, хворий, пенсіонер, школяр, студент, жінка, дитина, хлопець, дівчина.
3. Добрий день, вибачте, заходьте, скажіть будь ласка, у вас є..., дайте, візьміть, покажіть, дивіться.
4. Читати, писати, слухати, працювати, вивчати.

Вирази: так говорять.

Вибачте – Sorry! Excuse me, please

Смачного – Bon appetite

Заходь (-те) – Come in please

Будемо знайомі – Let's get acquainted

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Пишіть тексти.

Це університет. Це клас. Тут зараз студент, студентка, викладач. Ліворуч стіл. Тут книга, зошит. Праворуч дошка. Тут літера, слово.

Це місто Дніпро. Праворуч університет. Ліворуч магазин.

Це кімната. Тут зараз тато, мати. Ліворуч стіл. Там телевізор. Праворуч вікно. Там квітка.

2. Напишіть іменники у множині.

Зразок: Стіл – столи, книга – книги.

Комп'ютер – ... словник – ... крейда – ... місто – ... брат – ... країна – ... сім'я – ...
батько – ... жінка – ... ліжко – ... словник – ... їдальня – ... кав'ярня – ... музей – ...
стілець – ... журнал – ... кабінет – ... олівець – ... столиця – ... стіл – ...
гуртожиток – ... колір – ... гість – ... .

3. Пишіть слова в таблицю.

ВІН	ВОНА	ВОНО
-Ø -й	-а	-о/-е

Сік, звук, слово, край, басейн, музей, місто, фото, автобус, парк, подруга, масло, група, стіл, дід, сад, ваза, мати, молоко, музика, карта, трамвай, будинок, дата, сир, країна, лампа, буква, склад, яйце, сумка, вода, лікар, юнак, клуб, кава, булка, папір, книга, аудиторія, зразок.

4. Поставте питання ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ? до слів.

Зразок: Хто це? Це студентка. Що це? Це лампа.

Куток, мапа, сестра, сумка, сік, мама, син, дошка, подруга, товариш, вікно, секретар, квітка, слово, зошит, музика, ручка, викладач, будинок, дочка, кабінет, місто, клас, інженер.

5. Напишіть замість крапок займенники: він, вона, вони.

Зразок: Це (його, її, їхній) друг.

Це ... телефон. Це ... мама. Це ... ложка. Це ... підручник. Це ... подруга Наталя.
Це ... вікно. Це ... аудиторія. Це ... сестра. Це ... країна. Це ... олівець.

6. Поставте питання Чий? Чия? Чиє? Чиї?

Зразок: Чий це годинник?

Чия це книга?

Чиє це фото?

Чиї це кабінети?

Ліжко, капелюх, паспорт, шкарпетки, іграшка, джинси, ручка, вікно, кабінет, кімната, дитина, гроші, клас, будинок, друг, сестра, син.

УРОК 5

Буквосполучення ЙО, ЇО

ЙО вживається на початку слова або складу: **його**, ра-**йон**, міль-**йон**, буль-**йон**, **Йосип**, **Йорданія**.

ЇО вживається в середині і кінці складу: **льон**, **льот-чик**, **сьо-мий**, **сьо-годні**.

1. Читайте.

а) Його, майор, знайомий, Йосип, район, йод, у нього, Корабльов, сьомий, льон, Льяня, сьогодні, льотчик;

б) Сьогодні і завтра.

Сьогодні відпочину, а завтра зроблю, - сказав ледачий.

Сьогодні зроблю, а завтра відпочину, - сказав працьовитий.

Виняток! (*An exception*).

а) Іменники, які вживаються тільки в однині:

молоко, людство, доброта, увага, листя, проміння, волосся, метро, кіно, кафе;

б) Іменники, які вживаються тільки в множині:

окуляри, двері, меблі, Карпати, Черкаси, суніці.

ДІЄСЛОВО

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС (*present tense of the verb*)

2 Дієвідміна (-ити, -іти):

любити, робити, сидіти, лежати, вчити, вчитися, стояти, лежати.

<i>я</i>	<i>Вчити</i> я вчу	-у (-ю)
<i>ти</i>	ти вчиш	-иш (-їш)
<i>він</i>	він вчить	-ить (іть)
<i>ми</i>	ми вчимо	-имо (імо)
<i>ви</i>	ви вчите	-ите (іте)
<i>вони</i>	вони вчать	-ать (-ять)

Любити (б/бл)

я люблю
ти любиш
він (вона) любить

ми любимо
ви любите
вони люблять

Робіти (б/бл)

я робілю
ти робіш
він (вона) робіть
ми робімо
ви робіте
вони робілять

Сидіти (д/дж)

я сидіжу
ти сидіш
він (вона) сидіть
ми сидімо
ви сидіте
вони сидіять

Готувати (-ува/-у-)

я готую
ти готуєш
він (вона) готує
ми готуємо
ви готуєте
вони готують

Пояснювати (-юва/-ю-)

я пояснюю
ти пояснюєш
він (вона) пояснює
ми пояснюємо
ви пояснюєте
вони пояснюють

робіти

я робілю
ти робіш
він (вона) робіть
ми робімо
ви робіте
вони робілять

спіти (п/пл)

я спілю
ти спіш
він (вона) спіть
ми спімо
ви спіте
вони спілять

дивітися (в/вл)

я дивілюся
ти дивішся
він (вона) дивіться
ми дивімось
ви дивітесь
вони дивіляться.

нести

я несу
ти несєш
він (вона) несє
ми несємо
ви несєте
вони несуть

Запам'ятайте правило (*The rule*):

➤ **Чергування приголосних** під час дієвідмінювання.:

основи 1 та 2 дієвідмін: **С/Ш, Д/Дж, Б/Бл, П/Пл, В/Вл;**

у суфіксах-**УВА-/-У-, -ЮВА-/-Ю-**

➤ **Визначення дієвідміни дієслова за його неозначеною формою/інфінітив**(*determining the conjugation of a verb by its indefinite form*).

Якщо в неозначеній формі (інфінітив) перед **-ти** дієслово має суфікс **-і-(-ї-, -и-** або після шиплячого **-а-** і цей суфікс у 1-й особі однини (що роблю?) випадає, то це дієслово належить до II дієвідміни. Інші дієслова належать до I дієвідміни.

<u>1 дієвідміна</u> –АТИ,	<u>2 дієвідміна</u> –ИТИ, –ІТИ (-ЇТИ), -<u>АТИ</u> (після <i>ж, ч, ш, щ</i>)
писати, мати, брати, читати, бажати	бач <u>ити</u> , вар <u>ити</u> , сид <u>ити</u> , лет <u>ити</u> , крич <u>ати</u> , належ <u>ати</u> , ход <u>ити</u>

Винятки(*Anexception*):

належать до **I ДІЄВІДМІНИ** – хотіти, гудіти, жати, іржати, ревіти, слати, сопіти;

належать до **II ДІЄВІДМІНИ** – бігти, спати, стояти, боятися.

Є кілька дієслів, що мають окремий спосіб зміни:

да́ти, ї́сти, -ві́сти (яке вживається в сучасній мові тільки з префіксами: *відпові́сти, розпові́сти* та ін.);

бу́ти з усіма похідними від них становлять відповідно до закінчень теперішнього часу (або майбутнього часу дієслів доконаного вину) окрему групу.

Від дієслова **БУ́ТИ** вживається тільки форма **Є**.

	Однина	Множина
1 особа	дам, їм, п'ю, відповім	дамо, їмо, п'ємо, відповімо
2 особа	даси, їси, п'єш, відповіси	дасте, їсте, п'єте, відповісте
3 особа	дасть, їсть, п'є, відповість	дадуть, їдять, п'ють, відповідять (краще: дадуть відповідь)

1. Перекладіть і запам'ятайте дієслова.

1 ДІЄВІДМІНА: читати, слухати, знати, нести, писати, розуміти, питати, запитувати, працювати, повторювати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, снідати, обідати, вечеряти, відпочивати, вивчати, перевіряти, грати, виконувати.

2 ДІЄВІДМІНА: робити, вчити, вчитися, висіти, сидіти, лежати, стояти, дивитися, говорити.

2. Напишіть закінчення слів.

1. Це університет. Тут працює моя мама. 2. Ми люб... відпочивати разом. А ви люб... відпочивати разом? 3. Я сто... тут, а він сто... там. Де ти сид... ? А де сид... вони? Викладач пиш... завдання. Вони див... кіно. А ти див... кіно?

3. Доповнюйте речення, замість крапок уживайте дієслова: *працювати, розповідати, пояснювати, сидіти, висіти, відповідати, читати, розуміти, писати, слухати, запитувати, нести, вчити, лежати, стояти.*

1. Я ... текст. 2. Ти ... завдання. 3. Він ... лист. 4. Ми ... журнал. 5. Вона ... правило. 6. Ви ... дієслова. 7. Вони ... слова. 8. Де він ...? 9. Де ... книжка? 10. Що ти ...?

Зверніть увагу! ВОНА має закінчення: А → У, Я → Ю

<i>Хто?</i>	<i>Що робить?</i>	<i>Що?</i>
Джон	розуміє	задач <u>у</u> , задач <u>і</u>
Надіра	слухає	лекці <u>ю</u> , лекці <u>ї</u>
Студенти	читають	книг <u>у</u> , книг <u>и</u>

4. Пишіть закінчення дієслів.

А) 1. Я чита... конспект. 2. Ти чита... текст? 3. Він чита... оголошення. 4. Вона чита... вправу. 5. Ми чита... фразу. 6. Ви чита... речення? 7. Вони чита... правило.

Б) 1. Ми слуха... плеер. 2. Вона слуха... урок. 3. Я слуха ... фразу. 4. Ти слуха... пісню? 5. Ви слуха... пісню? 6. Вони слуха... музику.

В) 1. Ми повторю... формулу. 2. Він повторю... вірш. 3. Ви повторю... дієслова? 4. Я повторю... текст. 5. Вони повторю... граматику. 6. Ти повторю... фрази?

5. Замість крапок пишуть займенники.

А) 1. ... читаємо інструкцію. 2. ... читаю монографію. 3. ... читаєш статтю? 4. ... читає речення. 5. ... читають підручник. 6. ... читаю правило. 7. ... читаєте питання? 8. ... читає вірш.

Б) 1. ... повторює діалоги. 2. ... працюємо. 3. ... читаю журнал. 4. ... дивишся фільм? 5. ... працюють тут? 6. ... відпочиваєте? 7. ... перевіряє тест. 8. Що ... робите? 9. Де ... сидить? 10. Що ... несеш? 11. Що ... готує?

КОЛИ? (<i>when?</i>)	вранці ≠ ввечері вдень ≠ вночі вчора ≠ сьогодні ≠ завтра позавчора ≠ післязавтра
-------------------------------	---

6. Відповідайте на питання.

Зразок: – *Що ви робите зараз? (відпочивати).*

– *Зараз ми відпочиваємо.*

1. Що ви робите ввечері? (готувати, вечеряти, гуляти).
2. Що Джон робить вранці? (тренуватися).
3. Що ти робиш зараз? (писати реферат).
4. Що ви робите вранці? (снідати, слухати новини).
5. Що Джулія робить вдень? (відпочивати, обідати, дивитися відео).
6. Що робить викладач? (пояснювати урок, перевіряти завдання).
7. Що ти робиш ввечері? (повторювати формули, писати ессе, співати пісні).
8. Що студенти роблять зараз? (писати диктант, повторювати дієслова, відповідати урок).
9. Що ви робите тут? (вивчати українську мову).
10. Що вони роблять зараз? (писати тест, читати діалог).

ПРИСЛІВНИК(*adv.*) – КОЛИ?ЯК? ДЕ?

*Коли він снідає? – Він снідає **вранці.***

*Як він відповідає? – Він відповідає **добре.***

*Де він сидить? – Він сидить **навпроти.***

7. Ставте питання до підкреслених слів.

1. Я говорю голосно. 2. Студент слухає уважно. 3. Стіл стоїть праворуч. 4. Карта висить ліворуч. 5. Викладач пояснює зрозуміло. 6. Студенти пишуть швидко. 7. Вона відпочиває ввечері. 8. Вдень студенти навчаються. 9. Ольга говорить повільно. 10. Ми танцюємо гарно. 11. Студенти живуть у

гуртожитку. 12. Вночі люди сплять. 13. Зранку ми снідаємо. 14. Ввечері ми вечеряємо вдома. 15. Вдень ми обідаємо смачно.

ПРИКМЕТНИК(Adg.)

which, what {
ЯКИЙ це фільм? – Це **новий** фільм.
ЯКА це книжка? – Це **цікава** книжка.
ЯКЕ це тістечко? – Це **смачне** тістечкоо.
ЯКІ це туристи? – Це **іноземні** туристи.

ЯКИЙ?	ЯК?
Гарний студент.	Він відповідає гарно.
Цікава книга.	Розповідати цікаво.
Смачне тістечко.	Готувати смачно.

8. Читайте. Відповідайте на запитання (*answer the questions*).

Який це словник? (великий).

Який це будинок? (старий).

Які це газети? (новий.)

Яка це вулиця? (широкий).

Яке це фото? (цікавий).

Котра це буква? (перший).

Які це студенти? (іноземний).

Які це фрукти? (смачний).

Яка це машина? (червоний).

9. Напишіть словосполучення з прикметниками: *старий, гарний, цікавий, сучасний, великий*.

Зразок: словник — новий словник.

Дівчина, юнак, планшет, блог, школа, телеграм-канал, будинок, квартира, місто, університет, пісня, книга, буква, студент, дідусь, підручник, олівець, слово, стіл, торговельний центр, папір.

10. Напишіть словосполучення у множині.

Гарна подруга, новий товариш, складне слово, синя сумка, малий телефон, велика країна, український підручник, іноземний паспорт, мала дитина, старий будинок, новий інспектор, уважний студент, цікавий фільм, дешевий одяг, велика знижка.

Кольори (colors)

Білий — white
Голубий — blue
Жовтий — yellow
Зелений — green
Коричневий — brown
Помаранчевий — orange
Рожевий — pink
Синій — blue
Фіолетовий — violet
Червоний — red
Чорний — black

11. Дайте відповідь на питання.

1. Сніг який?
2. Апельсин який?
3. Небо яке?
4. Трава яка?
5. Шоколад який?

ЧИСЛІВНИК (Numeral)

ПОРЯДКОВІ (Ordinal numbers, the rule)

<i>Скільки?</i>	<i>Який поверх? Котрий?</i>	<i>Яка сторінка? Котра?</i>	<i>Яке число? Котре?</i>
	<i>Він –ий / -ій</i>	<i>Вона -а / -я</i>	<i>Воно –е / -є</i>
один (одна, одне, одні)	перший (поверх)	перша (сторінка)	перше (число)
два (дві)	другий	друга	друге
три	третій	третя	третє
чотири	четвертий	четверта	четверте
п'ять	п'ятий	п'ята	п'яте
шість	шостий	шоста	шосте
сім	сьомий	сьома	сьоме
вісім	восьмий	восьма	восьме
дев'ять	дев'ятий	дев'ята	дев'яте
десять	десятий	десята	десяте
одинадцять	одинадцятий	одинадцята	одинадцятє

6. Доберіть іменники до цих прикметників і числівників.

Чудовий (-а, -е, -і) ... .. , великий (-а, -е, -і) ... .. , новий (-а, -е, -і) ... .. , гарний (-а, -е, -і) ... .. , білий (-а, -е, -і) ... .. , молодший (-а, -е, -і) ... .. , теплий (-а, -е, -і) ... .. , вродливий (-а, -е, -і) ... .. , перший (-а, -е, -і) ... .. , сьомий (-а, -е, -і) ... .. , одинадцятий (-а, -е, -і) ... .. , п'ятий (-а, -е, -і) ... .. , двадцять третій (-я, -є, -і) ... .. .

Довідка: дівчина, юнак, планшет, брат, школа, канал, будинок, квартира, місто, університет, пісня, книга, буква, студент, дідусь, підручник, олівець, слово, стіл, торговельний центр, поверх.

7. Читайте текст.

Це місто Дніпро. Тут ми навчаємося в Українському державному університеті науки і технологій на механічному факультеті.

Ось наша аудиторія. Тут ми вчимося. Це наш викладач. Ми вивчаємо українську мову. Ми вчимо слова і тексти.

Потім гуляємо в парку. Ми розмовляємо українською мовою.

8. Читайте текст і дайте відповіді на питання.

**НАШ
УНІВЕРСИТЕТ**

Це наш університет. Тут навчаються українські та іноземні студенти. Це перший поверх. Тут затишний буфет.

Це другий поверх. Тут деканат та бібліотека. Тут ми вивчаємо наукову

літературу, читаємо книжки, журнали, газети.

А це третій поверх. Тут велика зала. Тут відбуваються зустрічі, вечірки та концерти. Ще тут є аудиторії, лабораторії та кабінети. Там навчаються іноземні студенти, тобто ми. Ми вивчаємо українську мову.

Це четвертий поверх. Тут лінгафонний кабінет. Студенти слухають звуки, нові слова, тексти. Далі є студентський клуб та там студенти слухають музику та займаються різними цікавими справами. Поруч є музей,

там зібрана вся історія університету.

Це студентське містечко тут є парк, стадіон, басейн, магазин, заклад побутових послуг та студентська їдальня.

Дайте відповіді на запитання:

1. Що це за споруда?
2. Хто тут навчається?
3. Що є на першому поверсі?
4. Що є на другому поверсі?
5. Що читають студенти?
6. Що є на третьому поверсі?
7. Яка зала натретьому поверсі?
8. Що вивчають студенти?
9. Що є на четвертому поверсі?
10. Що слухають студенти в лінгафонному кабінеті?
11. Що є на території студентського містечка?

Запам'ятайте способи керування дієслів.

Вчити що? → урок, текст, слова.

Вивчати що? → мову, літературу, фізику.

Навчатися де? → в університеті, на факультеті, на курсах.

Слухати що? → слова, тексти, музику.

Лексика до уроку 5

1. Великий, невеликий, вузький, широкий, високий, невисокий, низький, малий, цікавий, сучасний, гарний, іноземний.
2. Вчити, вивчати, навчатися, гуляти, зустрічатись, збиратись.
3. Українець, іноземець, росіянин, китаєць, анголець, німець, француз, американець, іранець, йорданець, еквадорець.
4. Вранці, вдень, ввечері, вночі, позавчора, вчора, сьогодні, завтра, післязавтра.
5. Декан, факультет, деканат, секретар, розклад, оголошення (с.р.), таблиця, перекладач, бібліотека, бібліотекар, документ, паспорт.

Вирази: так говорять.

Як справи? – How are you?

(Я) Бажаю успіхів! – Wish you success.

(Ми) Бажаємо успіхів! – We wish you success!

Всього найкращого! – All the best!

Це приємно. – It's nice.

Це цікаво. – It is interesting.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова у дужках.

Зразок: – Чия це подруга? – Це ... (я). Це моя подруга.

1. Чий це підручник? – Це ... (я).
2. Чия це книга? – Це ... (ти).
3. Чиє це вікно? – Це ... (ми).
4. Чиї зошити? – Це ... (вона).
5. Чий олівець? – Це ... (він).
6. Чиє фото? – Це ... (ви).
7. Чия аудиторія? – Це ... (вони).

2. Запишіть словами числівники.

Зразок: Скільки? 4 чотири.

Який? Четвертий

1 ... 2 ... 3 ... 4 ... 5 ... 6 ... 7 ... 8 ... 9 ... 10

3. Впишіть в питання дієслово *РОБИТИ* в потрібній формі та дієслово *ЧИТАТИ* в потрібній формі у відповіді.

Зразок: – Що ви ...? Ми ... книги. Я ... газету.

– Що ви робите? Ми читаємо книги. Я читаю газету.

1. Що ти ...? Я ... діалог.
2. Що він ...? Він ... журнал.
3. Що ви ...? Ми ... текст. Я ... слова.
4. Що вони ...? Вони ... речення.
5. Що ми ...? Ми ... газету.
6. Що я ...? Я ... монолог.
7. Що вона ...? Вона ... фразу.

4. Поставте запитання до підкреслених слів.

Зразок: – Студент читає питання.

– Що робить студент? (читає)

1. Студент читає текст.
2. Друзі обідають разом.
3. Ми говоримо правильно.
4. Сестра працює швидко.
5. Ви говорите добре.

6. Я відпочиваю.

5. **Поставте запитання до підкреслених слів.**

Зразок : – Сьогодні (коли?) студенти працюють добре.

1. Я відпочиваю ввечері. 2. Ми навчаємося вдень. 3. Вранці я снідаю. 4. Ми слухаємо музику вночі. 5. Сьогодні і завтра студенти відпочивають.

6. **Поставте запитання до слів у фразях.**

Зразок: – *Мати слухає музику.*

– *Хто слухає музику? (мати)*

– *Що робить мати? (слухає)*

– *Що мати слухає? (музику)*

1. Ми бачимо розклад.
2. Друзі слухають магнітофон.
3. Викладач пояснює правило.
4. Подруги бачили папку.
5. Студентки розуміють текст.

УРОК 6

ДІЄСЛОВО

МИНУЛИЙ ЧАС (Past tense of the verb)

	чита - ти	стоя - ти	диви - ти - ся		
я, ти, він,	чита - в	стоя - в	диви - вся	в	
я, ти, вона	чита- <i>ла</i>	стоя- <i>ла</i>	диви- <i>лася</i>	-л-а	-ся
воно	чита- <i>ло</i>	стоя- <i>ло</i>	диви- <i>лося</i>	-л-о	-сь
ми,ви,вони	чита- <i>ли</i>	стоя- <i>ли</i>	диви- <i>лися</i>	-л-и	-сь

Що ти робив? Що він робив? Що вона робила?
Що воно робило? Що ви робили? Що вони робили?

Зверніть увагу!*Нести*

я	ніс (але несла)	ми	несли
ти / він	ніс (але несла)	ви	
вона	несла	вони	
воно	несло		

1. Утворюйте форму минулого часу від цих дієслів.

Зразок: – Читати – він читав, вона читала, воно читало, вони читали.

Робити, знати, учити, говорити, слухати, нести, питати, запитувати, відповідати, писати, снідати, обідати, вечеряти, гуляти, розуміти, перевіряти, займатися, вивчати, повторювати, пояснювати, учитися, дивитися, відпочивати, працювати, розмовляти, розповідати, виконувати, грати.

2. Відновлюйте питання за зразком.

Зразок: – ... .. ? – Вранці я працював.

– Що ти робив вранці? – Вранці я працював.

1. – ... ?

– Вдень ми готували.

2. – ... ?

– Ввечері ми танцювали та співали.

3. – ... ?

– Вранці вона снідала.

4. – ... ?

- Після обіду вона купувала продукти.
- 5. – ... ?
- Сьогодні вони дивилися фільм.
- 6. – ... ?
- Вчора я читав цікаву статтю.
- 7. – ... ?
- Позавчора Олена відпочивала.
- 8. – ... ?
- Після уроку ми обідали.
- 9. – ... ?
- Після перерви ми писали тест.

МАЙБУТНІЙ ЧАС (The future tense of the verb)

Складена форма (Complex form of the verb)

Я	буду	читати	інфінітив
Ти	будеш	вчити	
Він, вона, воно	буде	розмовляти	
Ми	будемо	гуляти	
Ви	будете	працювати	
Вони	будуть	снідати	

Що ти будеш робити? Що він/вона/воно буде робити?
Що ви будете робити? Що вони будуть робити?

Складна форма (Compound form of the verb)

	Читати	Вчити	Дивитися /-сь
Я	Читати- <i>м-у</i>	Вчити- <i>м-у</i>	Дивити- <i>м-у-ся</i>
Ти	Читати- <i>м-еш</i>	Вчити- <i>м-еш</i>	Дивити- <i>м-еш-ся</i> [с':а]
Він, вона, Воно	Читати- <i>м-е</i>	Вчити- <i>м-е</i>	Дивити- <i>м-еть-ся</i> ц':а]
Ми	Читати- <i>м-емо</i>	Вчити- <i>м-емо</i>	Дивити- <i>м-емо-ся</i>
Ви	Читати- <i>м-ете</i>	Вчити- <i>м-ете</i>	Дивити- <i>м-ете-ся</i>
Вони	Читати- <i>м-уть</i>	Вчити- <i>м-уть</i>	Дивити- <i>м-уть-ся</i> [ц':а]

В складному майбутньому часі перед **-му,-меш...-муть** завжди пишеться **и:розмовлятиму, знатимеш, радітиме, зустрічатимемося, вчитимете, вважатимуть.**

Що ти робитимеш? Що він /вона робитиме?

Що ви робитимете? Що вони робитимуть?

3. Читайте питання й відповідайте.

А)Зразок: – *Ти будеш читати сьогодні газети?*

– *Так, я буду читати сьогодні газети.*

1. Ти будеш слухати лекцію? 2. Ваш лаборант буде пояснювати хід лабораторної роботи? 3. Ви будете снідати? 4. Вона буде обідати? 5. Мої друзі будуть гуляти ввечері? 6. Олена буде грати? 7. Махмед буде завтра відпочивати? 8. Ти будеш ввечері дивитися телевізор?

Б)Зразок: – *Ти читатимеш сьогодні газети?*

– *Так, я читатиму сьогодні газети.*

1. Ви дивитиметеся змагання? 2. Діти гратимуть ввечері? 3. Ваш викладач пояснюватиме новий урок? 4. Ганна відпочиватиме зараз? 5. Ти слухатимеш музику? 6. Махмуд завтра працюватиме?

4. Складіть питання.

Зразок: – *Вранці він снідав. – Що він робив вранці?*

1. Ввечері ми відпочивали. 2. Вона виконує завдання. 3. Сьогодні вранці я слухав новини. 4. Завтра ввечері мій сусід буде прати білізну. 5. Я працюю. 6. Сьогодні вони дивилися фільм. 7. Вчора Антон прибирав кімнату. 8. Завтра викладач пояснюватиме складний урок. 9. Вранці вона читала цей журнал. 10. Ми вивчаємо українську мову. 11. Вчора лікар приймав хворих. 12. Олена вже вечеряла. 13. Вчора весь вечір я допомагав другові. 14. Вчора вранці він учив дієслова. 15. Завтра вдень я працюватиму. 16. Після перерви ми будемо писати диктант.

Зверніть увагу! Дієслово **БУТИ**

Минулий час (вчора)	Теперішній час (зараз)	Майбутній час (завтра)
Був, була, було, були	–	Буду, будеш, будуть
<i>Він був удома</i>	<i>Він вдома.</i>	<i>Він буде вдома.</i>
<i>Де вона була?</i>	<i>Де вона зараз?</i>	<i>Де вона буде?</i>
<i>Вчора було тепло</i>	<i>Сьогодні тепло.</i>	<i>Завтра буде тепло.</i>

Простий майбутній час твориться від дієслів доконаного виду за допомогою особових закінчень, які додаємо до основи інфінітива:

іти - піду, підеши, піде; підемо, підете, підуть.

5. Читайте питання й відповідайте.

1. Що ви робили вчора? 2. Що ви будете робити (робитимете) завтра? 3. Що ваш друг буде робити (робитиме) вранці? 4. Що ваш друг робив вчора ввечері? 5. Що студенти будуть робити (робитимуть) ввечері? 6. Що студенти робили вчора ввечері? 7. Що Ганна буде робити (робитиме) завтра вдень? 8. Що вона робила вчора вдень? 9. Що Марат буде робити (робитиме) сьогодні ввечері? 10. Що вони робили після обіду? 11. Що ви будете робити (робитимете) вранці?

Запам'ятайте (Remember):

СПОСОБИ КЕРУВАННЯ ДІЄСЛІВ

Жити де? → в Україні

Бути де? → на занятті

Знаходитись де? → в шафі, в парку.

6. Читайте текст.

БУЛО, Є, БУДЕ

Два роки тому Франк жив у Парижі. Працював у французькій компанії, він програміст. Вдень він зустрічався з колегами і обідав у буфеті або в кафе. Ввечері він грав у футбол.

Раз на тиждень Франк займався танцями у клубі. Після тренувань завжди пив стакан теплого какао.

Зараз Франк теж працює, але в Лондоні. Грає у футбол, танцює і завжди п'є чашку какао після тренувань.

Завтра я буду зустрічатися з Франком. Ми підемо на стадіон і будемо грати у футбол. Потім Франк буде танцювати, зустрічатися з друзями і пити какао. Я теж там буду і дивитимусь як Франк знайомиться з гарними дівчатами.

- **Складіть план до тексту.**
- **Перекажіть текст за планом.**

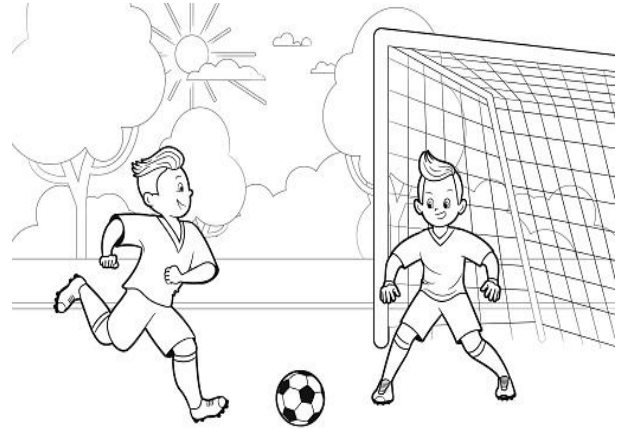
Зверніть увагу!

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ

1. **Чому студенти розуміють текст?**

Студенти розуміють текст, тому що уважно слухають. (Причина)

Студенти уважно слухають, тому розуміють текст. (Наслідок)

Чому ми добре пишемо диктант?

Ми добре пишемо диктант, тому що вчимо нові слова.

Ми вчимо нові слова, тому добре пишемо диктант.

Чому Тетяна добре відповідає?

Тетяна добре відповідає, тому що багато працює.

Тетяна багато працює, тому добре відповідає.

2. **Коли викладач говорить, ми уважно слухаємо.**

Коли викладач запитує, ми відповідаємо.

Коли ми працюємо, ми не слухаємо радіо.

3. **Прочитайте фразу і дайте відповіді на запитання.**

1. Я читаю швидко, тому що добре розумію текст.

Чому ти читаєш швидко? _____ .

2. Студентка пише повільно, тому що мало працювала вдома.

Чому студентка пише повільно?

_____ .

Студенти читають текст правильно, тому що повторвали текст вдома.

Чому студенти читають текст правильно?

_____ .

3. Друг говорить українською добре, тому що має багато українських друзів.

Чому друг говорить українською добре?

_____ .

4. Том розповідає діалог добре, тому що уважно слухав викладача.
Чому Том розповідає діалог добре? _____.

4. З'єднайте два речення в одне за допомогою сполучника *тому*.

1. Я добре розумію текст. Я читаю швидко.
2. Студентка мало працювала вдома. Вона пише повільно.
3. Студенти повторвали текст вдома. Вони читають текст правильно.
4. Друг має багато українських друзів. Він говорить українською добре.
5. Том уважно слухав викладача. Він розповідає діалог добре.

6. Закінчіть речення:

1. Я вивчаю українську мову, тому що ...
2. Погода дуже тепла, тому ...
3. В нас не було часу, тому ...
4. Я добре знаю місто Дніпро, тому що...
5. Я був хворий, тому....

Лексика до уроку 6

1. Час дієслова, минулий, майбутній, теперішній, складний, складений.
2. Бути, знаходитись, жити, прати, грати, прибирати, дивитися, приймати, відпочивати.
3. Речення, просте речення, складне речення.

Вирази: так говорять

Вітаю – Hello
Ласкаво просимо – Welcome
Добраніч – Good night
Як справи – How are you
Звідки ви приїхали – Where are you from
Дозвольте познайомитись – Let me introduce myself I am...
Зі святом – Happy holiday
З Новим Роком – Happy New Year
Веселого Різдва – Merry Christmas
З днем народження – Happy Birthday
До наступної зустрічі – Until next time
Хай щастить! – Good luck!

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Читайте та пишіть текст.

Наша аудиторія

Це наша аудиторія. Прямо дошка. Ліворуч вікно, праворуч двері. Там крейда. Ось стіл. Тут мої книжки і папери. Це мій зошит. Ось мої вправи і завдання. Це текст. А ось студенти і наш викладач.

2. Поставте питання ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ?

Зразок: Хто це? Цетовариш. Що це? Це гуртожиток.

Брат, країна, сім'я, батько, жінка, ліжко, словник, їдальня, кав'ярня, музей, стілець, журнал, кабінет, олівець, столиця, стіл, гуртожиток, колір, гість.

3. Визначте рід іменників.

Зразок: Кафедра – вона, журнал – він, прізвище – воно.

Словник, книга, вікно, місто, кабінет, кімната, люстерко, дитина, текст, тема, речення, слово, журнал, подруга, місто, товариш.

4. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова у дужках.

Зразок: Чия це подруга? – Це ... . (я). Це моя подруга.

1. Чий це підручник? – Це ... . (я).
2. Чия це книга? – Це ... . (ти).
3. Чис це вікно? – Це ... . (ми).
4. Чиї зошити? – Це ... . (вона).
5. Чий олівець? – Це ... . (він).
6. Чис фото? – Це ... . (ви).
7. Чия аудиторія? – Це ... . (вони).

5. Поставте питання до виділених слів.

Зразок: – Хороша музика.

– Хороша (яка?) музика

1. Довгий коридор. 2. Світле приміщення. 3. Кольорові олівці. 4. Нова одежа. 5. Смачний сніданок. 6. Велика радість. 7. Веселі діти. 8. Великі кроки. 9. Гарна подруга. 10. Новий студент. 12. Велике ліжко. 13. Смачне яблуко.

6. Замініть теперішній час на минулий.

Зразок: він працює – він працював.

Вона відповідає - ...,я снідаю - ..., вони гуляють - ..., ми читаємо - ..., вона питає - ..., він обідає - ..., ми працюємо - ..., вони слухають - ..., ви розповідаєте - ..., ти вечеряєш - ....

7. Дайте відповіді на питання.

1. Що ви робили вчора? (читати). 2. Що ваш друг робив уранці? (снідати). 3. Що ваша подруга робитиме ввечері? (готувати). 4. Що вони робили вчора? (відпочивати). 5. Що викладач робитиме завтра? (пояснювати). 6. Що вони будуть робити? (танцювати).

ОСНОВНИЙ КУРС

Відмінки в українській мові (*The Category of case*)

In Ukrainian nouns decline. The declension is a change in the ending of a noun to denote its function in the sentence. The endings of a noun can be acquire depending on its function in the sentence. They are called cases. There are 7 cases in Ukrainian.

УРОК 1.

КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК № 7

(The Vocative case)

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК № 1 (*the Nominative*)

ХТО? → Це студент

ЩО? → Це клас

Запам'ятайте:

В українській мові при звертанні – найменуванні особи, до якої звернена мова, та разом із наказовим способом дієслова вживається

кличний відмінок.

- In the Ukrainian language, the vocative case is used when addressing to somebody.

1. Іменники на -А/-Я → О, Е (є)

Ганна – Ганно! -О (тверда група)
 Микола – Миколо!
 студент – студенте – Е (тверда група)
 інженер - інженере
 суддя – судде! -Е (м'яка група)
 Надія – Надіє! -Є (після голосного та ')

2. Іменники, що закінчуються на приголосний та -ИК, -ОК, -КО та ін.; іншомовні на -Г, -К, -Х; на шиплячий (крім-ж)→ -У:

син – си́ну! дід – ді́ду! Джек – Дже́ку!
 батько – батьку́! тато – тату́! товариш – товари́щу!
 !! Але: Олег – Оле́же!

Називний відмінок (Хто?).	Кличний відмінок (— ?).	Закінчення
		
Інна Леся Надія Бабуся Доня	Інн-о Лес-е Наді є Бабус-ю Дон-ю	-О -Е -Є -Ю
		
Пан, декан, Богдан Василь, водій, лікар Дід, тато, син, батько (-ик, -ок, -ко)	Пан-е, декан-е, Богдан-е Васил-ю, воді-ю, лікар-ю Дід-у, тат-у, син-у, батьк-у	-Е -Ю -У

1. Пишіть за зразком.

Зразок: мама - мамо.

Сестра, дівчина, жінка, бабуся, Марія, Надія, Софія, Галя, Оксана, батько, дядько, дід, син, брат, Іван, професор, Степан, Дмитро, учитель, Андрій, Сергій, Петро, Микола.

2. Пишіть. Читайте.

А) *Зразок: Микола - Ахмед*

– Добрий день, Миколо!

– Привіт, Ахмеде!

Семен – Петро, Іван – Тимур, Максим – Кирило, Сергій – Олександр, Сулейман – Віктор, друг – Жан.

Б)Зразок: Магда - Олена

– Привіт, Магдо!

– Як справи, Олено?

Оленка – Надійка, Наталка – Лариса, Надя – Олеся, Людмила – Інна, Тамара – Оксана.

Зверніть увагу!!!

Пан <u>е</u> президент <u>е</u> Пан <u>е</u> Ахмед <u>е</u> Пан <u>е</u> Ковальчук, пан <u>і</u> Ковальчук, Людмил <u>о</u> Миколаївн <u>о</u> , Олександр <u>е</u> Сергійович <u>у</u>
--

3. Пишіть, розкрийте дужки.

- А. Добрий день, (дівчина, брат, сестра, батько, мама, офіціант, президент).
- Б. Ласкаво просимо, (друг, подруга, пані, пан, Андрій Павлович).
- В. Шановна, (Охрімівський Володимир Олександрович, Лісова Олена Миколаївна, Бондаренко Тетяна Дмитрівна, Кошовий Іван Васильович).
- Г. До побачення (Оксана, Іван, Олексій, учитель, професор).
- Д. Скажіть, будь ласка, (Андрій, Василь, Галина, Ольга, Олег)?

4. Читайте, розкрийте дужки.

1. (Мама), де кава? 2. (Джон), куди ти? 3. (Ірина), де тато? 4. (Назар), де вони? 5. (Оксана), де телефон? 6. (Роксолана), де Ярина?

5. Читайте діалог.

- А. - Хамзо, це ти? Добрий день!
- Х. - Яка зустріч! Радий тебе бачити, Ахмеде! Як живеш?
- А. - Усе гаразд, дякую. А ти, Хамзо?
- Х. - Я теж добре. Як наші друзі Ольга і Максимільян?
- А. - Дуже добре. У них народився син, йому 4 місяці. Максимільян працює гідом. А в тебе є сім'я?
- Х. - Звичайно. Моя дружина Лейла – дитячий лікар. Наша дочка Катя ще зовсім маленька.
- А.- Скільки їй років?
- Х. - Скоро два роки.
- А. - Радий був зустрітися. Передавай вітання родині, .
- Х. - Дякую. І твоїм рідним привіт.

Вирази: так говорять.

Розмовляти по телефону – to speak by the phone

Ало! – Hello!

Вдома – At home

Добрий вечір! – Good evening!

Є – is (the linking verb "є" is usually omitted)

На жаль – sorry, unfortunately

Немає – there is/are no...

Ні. – No.

Прошу? – Please?

Шкода. – Whatapity!

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Поставте питання до слів у реченні.

Вчора тут сиділа моя нова подруга і читала цікавий журнал.

2. Складіть словосполучення.

Гарний, гарна, гарне, гарні:

ковдра, метелик, мова, фото, футбол, дівчина, студенти, картина, клас, яблуко, картки, папір, дитина, олівці, кабінет.

3. Складіть речення.

1. Моя кімната (маленький). 2. Тут стоять (великий) шафа, (м'який) ліжко, стіл (новий) стільці. 3. Там висить (маленький) дзеркало. 4. Ось лежить (новий) килим. 5. Тут спить (наш) кішка. 6. Там стоїть (великий) телевізор. 7. Вдома є (м'який) диван, (м'який) крісло.

4. Задайте питання і дайте відповідь на нього.

Зразок: Підручник - ти. Чий це підручник? Це твій підручник.

Журнал – він, ручка – я, вікно – ми, будинки – вони, ваза – ви, друзі – вона, вправа – ти, дідусь – ми.

5. Утворіть множину.

Зразок: Папка - папки

Ручка, олівець, лист, стіл, шапка, словник, море, друг, брат, подруга, вікно, місто.

6. Поставте іменники чоловічого роду в кличному відмінку.

Сергій, Валерій, Григорій, Микола, Лука, Хома, Ігор, Геннадій, Георгій, Саїд, Анатолій, Заїд, Моссаб, Леонід, Віталій, Андрій, Назар, Хасан, Маруан, Матвій, Олександр, Аркадій, Аймен, Дональд, В'ячеслав, Дмитро, Віктор, Олексій, Роман, Наум, Карім, Денис, Вадим, Богдан, Мохаммед, Веніамін, Самір, Захар, Анас.

7. Поставте іменники жіночого роду в кличному відмінку.

Лейла, Софія, Лора, Інна, Олена, Зухра, Севара, Саїда, Сукайна, Зіна, Тетяна, Лілія, Надія, Нана, Ніна, Лубна, Зухра, Олена, Галина, Ілона, Ірина, Батьківщина, весна, зима, пісня, Наталка, Ксенія.

8. Поставте іменники в кличному відмінку.

Добродій Іван, брат Микола, панна Тетяна, друг Олег, товариш Віталій, пан президент, Лариса Дмитрівна, Петро Васильович, Катерина Петрівна, пані Надія, пан ректор, колега Саїд, друг Аймен, студент Маруан, друг Анас, пані Інна, товариш Імад, лікар Борис, сестра Оленка, Ганна Михайлівна, Соломія Дмитрівна, Ілля Тимофійович.

9. Поставте іменники в кличному відмінку.

Викладач, викладачка, експедитор, бухгалтер, менеджер, акціонер, заступник директор, віце-президент, пілот, бібліотекар, футболіст, бізнесмен, перукар, лікар, секретар, аптекар, продавець, дівчина.

УРОК 2
МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК № 6
(The Locative)

ДЕ? НА КОМУ? НА ЧОМУ?

§ 1. ДЕ? Позначення місця дії (To indicate the place)

Запам'ятайте:

Називний відмінок (№1) ХТО? ЩО? _

Це студент (Хто це?). Це університет (Що це?).

Студентка пише (Хто пише?). Книга лежить (Що лежить?).

Місцевий відмінок (№6) ДЕ?

ЩО це? Це стіл.	ДЕ ручка? Ручка на столі.	- і
ЩО це? Це пенал.	ДЕ олівець? Олівець в пеналі.	- і
ЩО це? Це портфель.	ДЕ книга? Книга в портфелі.	- і
ЩО це? Це Китай.	ДЕ ти живеш? Я живу в Китаї.	- ї

Прим.: після голосної, букви, після -й → закінчення **-ї**

Приєднання **В** вживається після голосного, а приєднання **У** між приголосними

Я працюю **В** магазині. Ти працюєш **У** магазині.

Я живу **В** Києві. Вони живуть **У** Києві.

Я працюю **В** інституті. Вони працюють **У** інституті.

Виняток!

куток → у кутку

будинок → у будинку

сніг → на снігу

парк → у парку

кіоск → в кіоску

Але: Урок – на уроці, Крим – у Криму!

ПРАВИЛО:

- Чергування **к/ц, г/з, х/с**: рука – в руці, дорога – на дорозі; поверх – на поверсі.
- Чергування у корені **і/о, і/е, ї/є**: стіл – на столі, папір – на папері, Канів – у Каневі, Харків – у Харкові, Київ – у Києві.
- Чергування **голосного** з **-О**: південь – на півд_ні, стілець – на стіль_ці.

1. Поставте запитання до виділених слів.

1. Ця лампа стоїть *на столі*. 2. Ця карта висить *на стіні*. 3. Книжка лежить у *портфелі*. 4. Студенти сидять у *класі*. 5. Його сестра навчається *у/в школі*. 6. Моя сім'я живе *у/в місті*. 7. Викладач пише *у/в журналі*. 8. Студент пише *у/в зошиті*. 9. Наша сестра навчається *в інституті*. 10. Я обідаю *у/в їдальні*. 11. Діти гуляють у *парку*. 12. Таблиця висить *на дошці* ([с'ц']). 13. Ці словники і підручники у *бібліотеці*. 14. Лікарня знаходиться у *центрі*.

2. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: – Моя сестра навчається в (інститут).

– Моя сестра навчається в інституті.

Антон живе в (Київ), він навчається в (університет). Університет знаходиться на (вулиця) В. Лазаряна. Антон часто буває на (стадіон). Йому подобається займатися спортом. Він часто працює в (бібліотека). А гуляти він любить в (парк).

3. Напишіть відповідь на запитання.

Зразок: Де висить картина? – Вона висить на стіні.

1. Де лежить килим? (підлога). 2. Де стоїть сумка? (тумбочка). 3. Де лежать речі? (сумка) 4. Де купують ліки? (аптека) 5. Де написана вправа? (зошит) 6. Де живуть студенти? (гуртожиток) 7. Де студенти чекають викладача? (лабораторія) 8. Де наш декан? (деканат) 9. Де люблять відпочивати дніпрянці? (парк) 10. Де ти купуєш одяг? (магазин).

4. Скажіть де ви навчаєтесь, живете, готуєте, снідаєте, обідаєте, вечеряєте, читаєте, пишете, відпочиваєте.

Запам'ятайте дієслова, що керують місцевим відмінком:

ДЕ?			
бути,	знаходитися,	висіти, стояти, сидіти,	вчитися, навчатися,
жити,	народитися,	лежати	працювати, відпочивати,
снідати,	обідати,		гуляти, купувати
вечеряти			

Зверніть увагу!!! У/В або НА

Це стіл. / Де лежить книжка? Книжка лежить **У** столі.

Де лежить газета? Газета лежить **НА** столі.

АЛЕ:

У/В	НА	
інституті	курсі	вокзалі
університеті	факультеті	мітингу
школі	уроці	екскурсії
класі	занятті	вулиці
групі	іспиті	площі
...	екзамені	стадіоні
магазині	лекції	півдні
...	ринку	півночі
музеї	заводі	сході
...	фабриці	заході
	пошти	батьківщині

5. Закінчіть речення.

Зразок:—Це стіл. Лампа стоїть ... .

—Це стіл. Лампа стоїть на столі.

1. Це полиця. Книжки лежать ... . 2. Це кімната. Син сидить ... . 3. Ось лікарня. Моя сестра працює ... . 4. Ось їдальня. Ми обідаємо ... . 5. Ось ваза. Квіти ... . 6. Ось університет. Я навчаюсь ... . 7. Це лабораторія. Студенти працюють ... . 8. Це гуртожиток № 4. Я живу ... . 9. Це банк. Батько працює ... 10. Марокко – моя Батьківщина. Мої батьки живуть ...

6. Дайте відповідь на запитання.

Зразок:— Де відпочивали ваші друзі? (південь)

—Вони відпочивали на півдні.

1. Де ваша сестра купила собі сумку? (універмаг).
2. Де стоїть висока ваза? (підлога).
3. Де ви були вчора? (бібліотека).
4. Де люблять гуляти ваші батьки? (парк).
5. Де вчиться ваш друг? (університет).
6. Де ви любите відпочивати? (річка).
7. Де ви купуєте газети? (кіоск).

Порівняйте закінчення в називному та місцевому відмінках.

Н.в. №1?		М.в. №6			
		однина (sing.)		множина (pl.)	
Це	Кімната	В кімнаті		Вони в кімнатах	
	Шафа	В шафі	-і	Речі в шафах	-ах
	Вулиця	На вулиці	-ї	Автомобілі на вулицях	-ях
	Аудиторія	В аудиторії		Студенти в аудиторіях	

7. Напишіть за зразком.

Зразок: Ручки лежать на столі. – Ручки лежать на столах.

1. Карти висять на стіні. 2. Учителі працюють у школі. 3. Він купує книжки у книгарні. 4. Студенти були у театрі. 5. Учні читають текст про Україну в класі. 6. Ти пишеш у зошиті. 7. Студенти живуть у гуртожитку. 8. Одяг лежить у шафі. 9. Ми шукаємо нові слова в словнику. 10. Вони читають у бібліотеці. 11. Вони сидять у аудиторії. 12. Діти дивляться мультфільми в кінотеатрі. 13. Перукарі працюють у перукарні.

8. Прочитайте текст. Зверніть увагу на виділені слова.

Ми живемо у Дніпрі

Ми іноземні студенти, зараз живемо у Дніпрі. Дніпро це велике місто в Україні. У Дніпрі є університети, коледжі, театри, кінотеатри, великі торговельні центри, ресторани і кав'ярні. Дніпро велике промислове місто на заводах і фарбниках працюють робітники. В університетах і коледжах навчаються українські та іноземні студенти.

Центральна вулиця Дніпра це вулиця Дмитра Яворницького. Ця вулиця дуже стара і гарна. На вулиці Дмитра Яворницького знаходиться Оперний театр, Драматичний театр, станції метро.

У Дніпрі є гарні парки та місця відпочинку. В парку Шевченка є пам'ятник Шевченку, різні атракціони і міський пляж на річці Дніпрі. Наш університет знаходиться на проспекті Гагаріна. В університеті є свій гарний парк. В парку є різні дерева, квіти і дивовижна алея сакури.

Ми в Дніпрі недавно, тому знаємо місто не дуже добре. Але ми будемо знати місто дуже добре, тому що будемо навчатися тут довго.

Завдання до тексту:

- I. Складіть питання до тексту.
- II. Розкажіть про місто Дніпро за планом:
  1. Дніпро – місто в Україні.
  2. Вулиці Дніпра.

3. Парки Дніпра.

III. Складіть розповідь «Мое рідне місто». В розповіді дайте відповіді на питання:

1. Де ви жили?
2. Це ваше рідне місто?
3. Яке це місто?
4. Що є в вашому місті?
5. Ви добре знаєте своє місто?

§2. Вираження ознаки предмета або особи, що позначають місце дії.

Місцевий відмінок (№6) прикметників і займенників

Це новий гуртожиток → Я живу у новому гуртожитку.

	Н.в. №1	М.в. №6
	<i>Який? яке? яка? які?</i>	<i>На, у(в) якому? На, у(в) якій? На, у(в) яких?</i>
Ч.р. (він)	-ий (-і) чорний стіл (чорні столи)	-ому (-их) На чорному столі (на чорних столах)
Ж.р. (вона)	-а (-і) чорна сумка (чорні сумки)	-ій (-іх) у чорній сумці (у чорних сумках)
С.р. (воно)	-е (-і) Чорне поле (чорні поля)	-ому (-их) на чорному полі (на чорних полях)

9. Дайте відповідь на запитання.

1. Де відпочивали ваші друзі? (Карпатські гори)
2. Де ви купили цей журнал? (новий кіоск)
3. Де вони були вчора? (великий стадіон)
4. Де навчається ваша подруга? (митний університет).
5. Де ви хочете жити? (щаслива країна)
6. Де знаходиться лікарня? (велика площа)
7. Де їдять студенти? (маленька їдальня)
8. Де ти готуєш їсти? (зручна кухня)
9. Де йому зробили операцію? (міська клініка)
10. Де знаходиться Дніпро? (Східна Україна).

10. Напишіть за зразком.

Зразок :– Велика квартира. Ми живемо ... .

– Велика квартира. Ми живемо у великій квартирі.

1. Дерев'яний стіл. Мої зошити та книжки лежать ...
2. Чорне море. Вони завжди відпочивають ...
3. Світлі аудиторії. Вони займаються ...
4. Технічний університет. Вона хоче навчатися ...

5. Маленьке подвір'я. Машини стоять ...
6. Велика коробка. Мій одяг лежить ...
7. Сонячна кімната. Ліжко стоїть ...
8. Старовинний замок. Вчора ми були ...
9. Тепла вода. Я мию посуд ...
10. Красива клумба. Квіти ростуть ...

Це моє місто. → Я живу у моєму місті.

Н.в. №1	М.в. №6 (на, в/у, при, по)
Я, ти, він, вона	Мені, тобі, ньому, ній
ми, ви, вони	нас, вас, них

11. Напишіть за зразком.

Зразок: (Я) гарне плаття. – На мені гарне плаття. Я у гарному платті.

(Ти) нові черевики. 2. (Він) капелюх. 3. Де мої окуляри? Вони (я). 4. (Вона) було чорне плаття. 5. Ось моя книжка. (Вона) лежить ручка. 6. (Вона) завжди золоті сережки. 7. (Ми) були українські вишиванки. 8. Учора (вони) був офіційний одяг?

12. Замість крапок напишіть особові займенники в потрібній формі.

Зразок: – Праворуч стоять великі столи ... лежать підручники.

– Праворуч стоять великі столи. На них лежать підручники.

1. Прямо висить дошка ... студенти пишуть речення. 2. Це Дніпровський університет ... навчаються українські та іноземні студенти. 3. Це Чорне море ... відпочивала наша родина. 4. Це письмовий стіл ... лежать мої папери. 5. Ліворуч стоять зручні крісла ... сидять люди. 6. Там стоїть чашка ... вода. 7. Це українські міста ... живуть мої друзі. 8. У кутку стоїть холодильник ... лежать продукти. 9. Поруч велика споруда ... висить рекламний щит.

Чоловічий, середній рід – де?			
Це мій новий дім.	Я живу в <u>цьому</u> (моє <u>му</u> , наш <u>ому</u>) нов <u>ому</u> домі. У <u>якому</u> домі ти живеш?		
Це четвертий поверх.	Я живу на четверт <u>ому</u> поверс <u>і</u> . На <u>якому</u> поверс <u>і</u> ти живеш?		
Це нове вікно	Наші квіти стоять на <u>цьому</u> нов <u>ому</u> вікні.		
Жіночий рід			
Це моя затишна кімната.	Я мешкаю в <u>цій</u> (мої <u>й</u> , наш <u>ій</u>) затишн <u>ій</u> кімнат <u>і</u> . У <u>якій</u> кімнат <u>і</u> ти мешкаєш?	-ій -ій	

<i>Множина</i>			
Це мої нові зошити..	Я пишу в <u>цих</u> (мої <u>х</u> , наших) зошита <u>х</u> . У <u>яких</u> зошита <u>х</u> ви пишете?	-их -іх, -їх	-ах -ях

13. Прочитайте.

1. Мій олівець лежить **на моєму** столі. Моя ручка лежить **на моїй** книжці. Моє пальто висить **на моєму** кріслі. Мої книжки **на моїх** руках. 2. Твій зошит знаходиться у **твоєму** столі. Твоя книжка у **твоїй** руці. Твоє пальто **на твоєму** кріслі. Твої чоботи **на твоїх** ногах. 3. Його зошит **на його** столі. Його ручка у **його** сумці. Його пальто висить **на його** кріслі. Його книжки лежать **на його** полиці. 4. Її олівець лежить у **її** шухляді. Її книжка стоїть **на її** полиці. Її пальто висить **на її** кріслі. Її каблучки **на її** пальцях. 5. Наш викладач сидить у **нашому** деканаті. Наша викладачка зараз у **нашій** аудиторії. Наші учні навчаються у **наших** школах. 6. Ваш студент чекає у вашому кабінеті. Ваша студентка пише у **вашій** аудиторії. Ваші студенти відповідають **на ваших** парах. 7. Їхній син обідає у **їхньому** ресторані. Їхня дочка спить у **їхній** спальні. Їхні діти читають у **їхніх** класах.

Зверніть увагу!!! НА КОМУ?

На моєму братові (браті) нова шапка.

На лікареві (лікарі) білий халат.

На Сергієві (Сергії) модна сорочка.

На моїй сестрі красива сукня.

На моїх батьках новий одяг.

14. Напишіть правильно

(батько) На батьк... новий костюм,

(вчитель) При вчител... в класі було тихо,

(товариш) На товариш... красива куртка.

(Андрій) На Андрі... нові окуляри

§ 3. Місцевий відмінок на позначення часу: КОЛИ?

Місяць, рік, століття		Коли (У якому місяці, році, столітті?)
січень лютий березень квітень травень червень липень серпень вересень жовтень листопад грудень	У / В	січні лютому березні квітні травні червні липні серпні вересні жовтні листопаді грудні
минулий рік, місяць цей рік, місяць наступний рік, місяць 2022-ий рік.	У / В	минулому році, місяці цьому році, місяці наступному році, місяці 2022-ому році.
2003 рік (дві тисячі другий рік).	У / В	Він народився у /в 2002 (дві тисячі другому) році.
19 (дев'ятнадцяте) століття.	У / В	Вони жили у 19 (дев'ятнадцятому) столітті.

15. Відповідайте на питання.

1. Коли починається навчальний рік в університеті? (вересень) 2. Коли закінчується навчальний рік в школі? (червень) 3. Коли будуть екзамени на підготовчому факультеті? (січень) 4. Коли будуть зимові канікули? (лютий) 5. Коли будуть літні канікули? (липень та серпень) 6. Коли жив Наполеон? (19 століття) 7. У якому столітті ми живемо? (21 століття) 8. Коли Джон народився? (жовтень, тисяча дев'ятсот вісімдесят восьмий рік) 9. Коли ви народились? 10. Коли народилася ваша мати? 10. Коли народився ваш тато?

Коли, о котрій годині?

о/об + М.в. (час)

О котрій годині (коли?) починається урок? (10)	Урок починається о десяти <u>ї</u> годині.
О котрій годині (коли?) закінчується урок? (11)	Урок закінчується <u>об</u> одинадцяти <u>ї</u> годині.

16. Відповідайте на питання.

1. О котрій годині (Коли?) починається фільм? (9:00) 2. О котрій годині (Коли?) починається перерва? (12:00) 3. О котрій годині (Коли?) починає працювати лікарня? (8:00) 4. О котрій годині (Коли?) ви закінчите заняття? (14:00) 5. О котрій годині (Коли?) закінчується перерва? (12:30) 6. О котрій годині (Коли?) закінчує працювати їдальня? (16:00) 7. О котрій годині (Коли?) починає працювати транспорт? (8:30) 8. О котрій годині (Коли?) закінчує працювати деканат? (17:00).

§ 4. Вживання складних речень зі словами: Де, У (В), На Якому, У (В) На Якій, У(В) На Яких.

Просте речення	Складне речення	Питання
Я знаю. Марія живе <u>в</u> гуртожитку.	Я знаю, <u>де</u> живе Марія.	Ти знаєш, <u>де</u> живе Марія? Що ти знаєш?
Я знаю Марія живе <u>у</u> студентському гуртожитку.	Я знаю, <u>у</u> <u>якому</u> гуртожитку живе Марія.	Ти знаєш, <u>у</u> <u>якому</u> гуртожитку живе Марія?

17. Прочитайте прості речення. Напишіть складні речення зі словом **ДЕ** за зразком.

Зразок: Джон знає. Мій батько працює в банку. – Джон знає, де працює мій батько.

1. Студент запитав секретаря. Його паспорт лежить на столі. 2. Друзі запитали Ахмеда. Він купив комп'ютер у магазині. 3. Я запитаю подругу. Ми

повечеряємо в їдальні. 4. Батьки сказали. Вони відпочиватимуть на морі. 5. Викладач сказав. Студенти беруть підручники в бібліотеці. 6. Подруга сказала. Вона житиме у Києві. 7. Ви знаєте. Раніше він жив у гуртожитку. 8. Ти бачив викладач працює в аудиторії.

18. Прочитайте прості речення. Напишіть складні речення зі словом у (в), на якому, у (в) на якій, у(в) на яких за зразком.

Зразок: Ахмед знає. Мій батько працює в національному банку. – Ахмед знає, у якому банку працює мій батько.

1. Студент запитав студентку. Секретар працює у п'ятому кабінеті. 2. Друг запитав Ахмеда. Ахмед купив комп'ютер у центральному магазині. 3. Я запитую подругу. Ми повечеряємо в студентській їдальні. 4. Батьки сказали. Вони відпочиватимуть на Чорному морі. 5. Викладач сказав. Студенти беруть підручники у студентській бібліотеці. 6. Подруга сказала. Вона житиме в українській столиці. 7. Ви знаєте. Раніше я жив у шостому гуртожитку. 8. Ти бачив. Перекладач працює в десятій аудиторії.

Повторення:

1. Де ви народились?. 2. В якому місті ви жили?. 3. Де ви навчались? 4. Де ви зараз живите?. 5. Що ви робите тут у Дніпрі?. 6. Де ви навчаєтесь?. 7. Де знаходиться ваш підготовчий факультет?. 8. На якому поверсі ваша аудиторія?. 9. В якій аудиторії ви працюєте?. 10. Що ви вивчаєте?. 11. Як ви говорите українською мовою. 12. Що обговорюєте на заняттях?

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Поставте питання до слів у реченні.

Зараз вона дивиться цікавий фільм, а її подруга вчить новий текст.

2. Складіть словосполучення.

Модний, модна, модне, модні

черевики, сорочка, жакет, слово, джемпер, блуза, стиль, джинси, плащ, шапка, костюм, шкарпетки, сорочка, кросівки, сукня, костюм.

3. Дайте відповідь на питання Де?

Моя машина стоїть в ... (гараж).

Мій дядько працює в ... (офіс).

Мій син буде будинок в ... (Київ).

Моя книга лежить на ... (вікно).
Моя собака гуляє на ... (вулиця).
Моя мама працює в ... (музей).
Мій батько працює в ... (агенція).
Моя дочка відпочиває на ... (море).
Мої друзі слухають джаз в ... (клуб).
Мій чоловік живе в ... (Україна).
Мої сусіди обідають в ... (їдальня).
Мій кухар працює в ... (ресторан).
Мій суп стоїть на ... (стіл).
Мої гроші лежать в ... (сейф).
Мій офіс в знаходиться ... (бізнес-центр).
Мої речі лежать в ... (валіза).

4. Дайте відповідь на питання Де?

1. Зараз ми живемо .... (Україна). 2. Мій друг живе ... (Нігерія), а подруга живе ... (Камерун). 3. Джоу живе ... (Китай). 4. Анна живе ... (Австрія). 5. Марк жив ... (Англія), а його сестра ... (Америка). 6. Кенгуру живуть ... (Австралія). 7. Леви живуть ... (пустеля). 8. Ти жив ... (Японія)? 9. Крокодили будуть жити ... (вода). 9. Андрій житиме ... (Київ), а Борис ... (Канада). 10. Моя подруга живе ... (Туреччина). 11. Моя мама живе ... (Варшава). 12. Мій чоловік працює ... Європа.

5. Складіть речення, використовуючи займенники в місцевому відмінку.

1. Тут стоїть чашка. У ... вода. 2. Ліворуч стоять стілці. На ... сидять студенти. 3. Прямо висить зелена дошка. На ... учні пишуть речення. 4. У кімнаті велике вікно. На ... стоять гарні квіти. 5. Це Чорне море. На ... відпочивала моя подруга. 6. Друзі купили нові сумки. У ... тепер вони носять зошити, підручники й олівці. 7. Ось гарний будинок. У ... живуть мої батьки.

6. Поставте прикметники в місцевому відмінку.

1. Мої друзі вчаться в (дніпровський університет).
2. Одяг висить в (дерев'яна шафа).
3. Вони живуть в (новий гуртожиток).
4. Влітку вони відпочивали в (затишний санаторій).
5. Діти грали в (зелений сад).
6. Студенти займаються в (комп'ютерний клас).
7. Школярі були у (дніпровський театр).
8. Пікнік був в (далекий ліс).
9. Цікава стаття надрукована в (студенська газета).

10. Діти були на (цікава екскурсія).
11. Машина знаходиться в (великий гараж).
12. Килим лежить на (нова підлога).

7. Дайте відповіді на питання.

1. Коли починається новий рік? (січень)
2. Коли починається навчальний рік? (вересень).
3. Коли закінчується рік? (грудень).
4. Коли ви народились? (лютий)
5. Коли будуть зимові канікули? (січень - лютий)
6. Коли народилась ваша мама? (березень)
7. Коли ви дивитесь телевизор? (вечір)
8. Коли ви снідаєте? (ранок)
9. Коли ви слухаєте музику? (вечері)
10. Коли ви спите? (ніч)

8. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова в дужках.

1. Де вчаться студенти? (різні інститути і університети) 2. Де вони слухають лекції? (великі аудиторії) 3. Де вони займаються спортом? (стадіони і спортивні зали) 4. Де живуть студенти? (великі нові гуртожитки) 5. Де вони відпочивають увечері? (студентські клуби). 6. Де вони відпочивають влітку? (південні моря). 7. Де студенти купують книги? (книжкові магазини) .

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку:

- А) в універмазі, у Празі, на дошка;
- Б) на урок, на дошка, в Африка;
- В) у місті, у магазині, на вулиці.

2. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку:

- А) у магазині, в університеті, в інституті;
- Б) у школі, у книжка, у парку;
- В) в сад, у парк, у гуртожиток.

3. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку:

- А) на уроці, на поверх, на дощі;
- Б) на парті, на урок, на дошка;
- В) на дощі, у відділенні, на шафі.

4. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку:

- А) у великій кімнаті, в студентська бібліотека, у зеленій вулиці;
- Б) у новому зошиті, у моєму кімнаті, у свій школі;
- В) в фруктовому саду, у зеленому парку, у великій аудиторії.

5. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку:

- А) на нас, на мені, у магазин;
- Б) на них, на вас, у школах;
- В) на групі, у кімнаті, на вас.

6. Закінчіть речення «Я живу .....»:

- А) у Львів;
- Б) у Львіві;
- В) у Львові.

7. Закінчіть речення « Іноземні студенти живуть...»:

- А) у мій гуртожиток;
- Б) у моїму гуртожитку;
- В) у моєму гуртожитку.

8. Закінчіть речення « Мої батьки відпочивали...»:

- А) у Чорне море;
- Б) на Чорне море;
- В) на Чорному морі.

9. Поставте необхідні прийменники в даному реченні:

Я вчуся ....університеті ..... філологічному факультеті.

- А) на, на;
- Б) на, у;
- В) в на.

10. Вкажіть правильний варіант відповіді:

Коли починається навчальний рік?

- А) вересень;
- Б) у вересні;
- В) вересня.

11. Вкажіть правильний варіант відповіді:

В якому столітті ми живемо?

- А) в двадцять першому столітті;
- Б) двадцять перше століття;
- В) двадцять перші століть.

12. Закінчіть речення «О котрій годині починається урок?»:

- А) о дев'ятій годині;
- Б) дев'ята година;
- В) в дев'яту годину.

13. Вкажіть правильний варіант відповіді:

Де живуть ваші батьки?

- А) велике промислове місто;
- Б) великі промислові міста;
- В) у великому промисловому місті.

14. Вкажіть правильний варіант відповіді:

В якій кімнаті ти живеш?

- А) Я живу в затишна кімната;
- Б) Я живу в затишній кімнаті;
- В) Я живу в затишну кімнату.

15. Вкажіть правильний варіант відповіді:

Де студенти купують продукти?

- А) в продуктові магазини;
- Б) на продуктові магазини;
- В) в продуктових магазинах.

УРОК 3

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК № 4

(The Accusative case)

КОГО? ЩО? ПРО ЩО? ПРО КОГО? КУДИ? КОЛИ?

§ 1. Прямий об'єкт. Питання: КОГО? ЩО?

Студент читає <u>текст</u> . <u>Що</u> читає студент?	Викладач запитує <u>студента</u> і <u>студентку</u> . <u>Кого</u> запитує викладач?
--	---

Рід	Н.в. №1	Зн.в. №4	Закінч.
Ч.р. (він)	– Що це? – Це текст	– Що я бачу? – Я бачу текст.	Зн.в.=Н. в.
С.р.(воно)	– Що це? – Це вікно	– Що я бачу? – Я бачу вікно	Зн.в.=Н. в.
Ж.р. (вона)	– Що це? – Це карта – Це земля – Це аудиторія	– Що я бачу? – Я бачу карту – Я бачу землю – Я бачу аудиторію	а → у я → ю ія → ію
Ч.р. (він)	– Хто це? – Це студент	– Кого я бачу? – Я бачу студента	приг. → а
Ж.р. (вона)	– Хто це? – Це студентка – Це Марія	– Кого я бачу? – Я бачу студентку – Я бачу Марію	а → у ія → ю

Запам'ятайте дієслова, що керують знахідним відмінком:

ЩО?

Читати, писати, слухати, знати, робити, виконувати, нести, розуміти, повторювати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, вчити, перевіряти, дивитися, отримувати, надсилати, купувати, їсти, пити, любити, давати, чути, згадувати, пам'ятати, вибирати, відчиняти, відвідувати, брати.

1. Напишіть правильно речення.

А. 1. Вона купує (куртка та штани). 2. Ми вчимо (цифри та слова). 3. Вони пишуть (диктант). 4. Ми варимо (картопля та морква). 5. У магазині я купую (молоко, сир, сметана). 6. Він любить їсти (фрукти та овочі). 7. Вони малюють (картина). 8. Нам подобається слухати (музика). 9. Вона часто готує (салат). 10. Він вже купив (книжка та зошит).

КОГО?

слухати, знати, розуміти, питати, звати, любити, кохати, вітати, бачити, чути, чекати, згадувати, забувати, пам'ятати, вибирати, годувати, відвідувати, поважати

Б. 1. Я йду зустрічати (друг і подруга). 2. Я бачив вчора (декан). 3. Ти любиш (мама і тато). 4. Я знаю його (мама, брат, дід). 5. Студенти слухають (викладач та викладачка). 6. Він чекає (брат, сестра, друг, подруга). 7. У клубі вчора ми бачили (студенти). 8. Зараз я бачу (викладачі) у коридорі. 9. Ми зустріли (студентки) на виставі. 10. Я знаю його (друзі). 11. Вона часто малює (люди).

2. Напишіть відповідь на питання.

1. Що ви можете побачити на дорозі? (автобус, машина, тролейбус, таксі).
2. Що він читає ввечері? (газета, журнал або книжка).
3. Що вона кладе у сумку? (ручка, олівець, лінійка, резинка та зошити).
4. Що ви їсте на сніданок? (яйце, бутерброд і салат).
5. Що він любить пити? (вода, молоко, сік).
6. Що слухають студенти? (лекція, концерт, пісні, музика).
7. Що ви вивчали у школі? (хімія, математика, фізика, історія, мова).

Зверніть увагу на форму множини (pl)!

Кого ви бачите? – *вчителів* → *ів*

– *героїв* → *ів*

– *дівчат* → *о*

Але: *матерів, дітей, гостей, людей.*

3. Слова у дужках напишіть у правильній формі.

1. Я бачу в аудиторії ... (студенти, студентки, викладачі). 2. На вулиці я бачу ... (люди, чоловіки, жінки, дівчата, хлопці). 3. Мати любить ... (діти, сини, дочки). 4. Ми запрошуємо ... (гості, сусіди, друзі). 5. Він не пам'ятає ... (батьки). 6. Ганна очікує ... (подруги). 7. Ми відвідуємо ... (друзі, вчителі).

§ 2. Непрямий об'єкт.

Питання: Про КОГО? ЩО? У ЩО? ЗА ЩО?

Рід	Н.в. №1	Зн.в. №4	Закінч.
Ч.р. (він)	– Що це? – Це парк	– Про що ви говорили? – Ми говорили про парк.	Зн.в.=Н. в.
С.р.(воно)	– Що це? – Це море	– Про що ти питав? – Я питав про море.	Зн.в.=Н. в.
Ж.р. (вона)	– Що це? – Це книга – Це земля – Це аудиторія	– Про що ти розповідав? – Я розповідав про книгу. – Я розповідав землю – Я розповідав про аудиторію	а → у я → ю ія → ію
Ч.р. (він)	– Хто це? – Це студент	– Про кого згадував декан? – Декан згадував про студента	приг. → а
Ж.р. (вона)	– Хто це? – Це донька – Це Марія	– Про кого турбується мати? – Мати турбується про доньку. – Мати турбується про Марію	а → у ія → ю

4. Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання прийменника ПРО.

Студент читав *про Україну*. –*Про що* читав студент?

Викладач запитував *про Китай*. –*Про що* запитував викладач?

Студенти слухали *про факультети*. –*Про що* слухали студенти?

Секретар запитував *про викладача*. –*Про кого* запитував секретар?

Студентка писала *про українців*. –*Про кого* писала студентка?

5. Дайте відповідь на питання, використовуючи прийменник ПРО.

1. Про що Ви розповідаєте зараз? (фільм) 2. Про що часто думає студент? (Батьківщина) 3. Про що пише ваш друг? (Дніпро) 4. Про кого запитує Ганна? (подруга) 5. Про кого писала матір в листі? (сестра) 6. Про кого Ви говорите? (письменник) 7. Про кого він розповідає? (друг) 8. Про кого він думає? (брат) 9. Про кого думає Ганна? (мати).

6. Складіть речення, використовуючи прийменник ПРО.

1. У листі брат пише ... (сім'я). 2. На уроці ми говорили ... (театр). 3. Він любить говорити ... (література). 4. Я читав розповідь ... (Київ). 5. Зараз студенти думають ... (іспит). 6. Учора ми довго говорили ... (футбол). 7. Мати пише ... (будинок). 8. Я люблю читати ... (Китай).

7. Складіть речення, використовуючи прийменник ПРО. Поставте питання.

1. Ми думаємо ... (проект). - про кого/ про що
2. Він читає... (війна). - про кого/ про що
3. Шеф запитує... (колега). - про кого/ про що
4. Вона розповідає... (книга). - про кого/ про що
5. Вони говорять... (фільм). - про кого/ про що
6. Ти пам'ятаєш... (відпустка). - про кого/ про що
7. Мама думає... (син). - про кого/ про що

8. Поставте слова в дужках в потрібному відмінку.

Зразок:– Він думає про дружину. (Про кого?)

1. Вона думає ... (чоловік).
2. Вони говорять ... (робота).
3. Інженер запитує ... (проект).
4. Сім'я мріє... (квартира).
5. Ці люди говорять ... (погода).
6. Спортсмен розповідає ... (чемпіонат).
7. Мама пише лист ... (донька і син).

8. Президент думає... (Англія).
9. Бізнесмен говорить ... (бізнес).
10. Бармен розповідає ... (коктейль, сік).
11. Кухар мріє ... (ресторан).
12. Політик говорить і пише ... (проблема).

ЗА ЩО ТИ ДЯКУЄШ?

Я дякую за квіти, за допомогу, за гарну вечерю, за прогулянку, за пояснення.

9. Задайте питання до виділених слів.

1. Я люблю грати *на гітарі*. 2. Він добре вмів грати *у шахи*. 3. Хлопці хочуть грати *в баскетбол*. 4. Ця дівчина добре грає *на піаніно*. 5. Тарас не вмів грати *на музичних інструментах*. 6. Ганна вмів грати *в теніс*. 7. Завтра ми гратимемо *у футбол*.

Запам'ятайте:

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (ПРО) КОГО?

Я		Мене
Ти		Тебе
Він		Нього
Воно		---
Вона	(Про)	Неї
Ми		Нас
Ви		Вас
Вони		Них
(себе)		Себе

10. Читайте речення. Задайте питання до виділених займенників.

1. Мої батьки живуть у селі, а я у місті. Я знаю, що вони завжди думають про мене. 2. Чому ти не був вчора на уроці? Викладач питав про тебе. 3. Це твій новий друг? Він працює чи навчається? Я не чув раніше про нього. 4. Хто це маля? Воно таке симпатичне! Що ти знаєш про нього? 5. Це моя наречена, вона живе на півночі. Я часто думаю про неї. 6. Вчора ми не були в академії, тому декан питав про нас. 7. Ви будете завтра на екскурсії? Викладач питав про вас. 8. Це мої брати, вони навчаються у Києві. Мати турбується про них. 9. Вчора на уроці студенти розповідали про себе.

11. Напишіть відповідь.

1. Кого ви бачили вранці? (він та вона) 2. Кого ти хочеш запросити в гості? (вони) 3. Кого він знає у цьому місті? (я та ти) 4. Кого він фотографує? (ми) 5. Кого він любить? (вона) 6. Кого я поважаю? (ви) 7. Кого вони пам'ятають? (я) 8. Кого вони слухають? (ми) 9. Кого ви зустрічали вчора на вокзалі? (вони) 10. Кого ви чекаєте тут? (ти і він) 11. Кого ви знаєте? (ви і вона) 12. Кого ви давно бачили? (ви та вони) 13. Кого він чекає коло метро? (ми) 14. Кого ти знаєш у цій групі? (він і ти) 15. Кого він любить? (я)

12. Допишіть речення.

А) 1. На вулиці я бачу ... (машина і автобус). 2. Учора я купив ... (костюм і сорочка). 3. Я добре знаю ... (Борис і Марта). 4. Викладач запитує ... (студент і студентка). 5. Я давно бачив ... (батько і сестра). 6. Мій брат любить ... (музика і спорт).

Б) 1. Я кохаю ... (ти). 2. Батьки люблять ... (я). 3. Викладач розуміє ... (ми). 4. Ми розуміємо ... (вона). 5. Ти бачив ... (вони)? 6. Учора я бачив ... (ви). 7. Я слухав на концерті ... (він і вона).

Запам'ятайте:

ПРИКМЕТНИКИ та ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ (цей, той, свій)

Ч.р.	– Я <u>кого</u> студента ви бачили у коридорі? – Ц <u>ього</u> (<u>мого</u> , <u>вашого</u>) нов <u>ого</u> студента.	(b) -ого	-а -я
С.р. (4 від.)	– Я <u>ке</u> хлоп'я ви бачили у коридорі? – Це (<u>моє</u> , <u>ваше</u>) хлоп' <u>я</u> .		
Ж.р.	– Я <u>ку</u> студент <u>ку</u> ви бачили у коридорі? – Ц <u>ю</u> (<u>мою</u> , <u>вашу</u>) нов <u>у</u> студент <u>ку</u> .	-у -ю	-у -ю
Мн.	– Я <u>ких</u> студент <u>ів</u> ви бачили у коридорі? – Ц <u>их</u> (<u>моїх</u> , <u>ваших</u>) нов <u>их</u> студент <u>ів</u> .	-их -іх -їх	-ів -їв -їв -ей

Зверніть увагу!!!

свій, своя, своє, свої змінюються як *мій*

Я люблю *мого* брата. = Я люблю *свого* брата.

Джон любить *його* брата. = Він любить *свого* брата.

Джон взяв *свій* телефон → Чий? → Джона.

Джон взяв (*мій, його, її ...*) телефон → *чужий*.

13. Запишіть потрібний займенник.

1. Це книга <u>Ахмеда</u> .	<u>Ахмед</u> читає ... книгу. Я читаю ... книгу.
2. На столі лежить олівець <u>Тетяни</u> .	<u>Тетяна</u> дає мені ... олівець. Я беру ... олівець.
3. Це фотографія <u>Олени</u> .	Я дивлюся на ... фотографію. Олена подарувала мені ... фотографію.
4. <u>Студенти</u> написали диктант.	Викладач перевірів ... диктант. Студенти дивляться ... диктант.

14. Задайте питання до виділених слів.

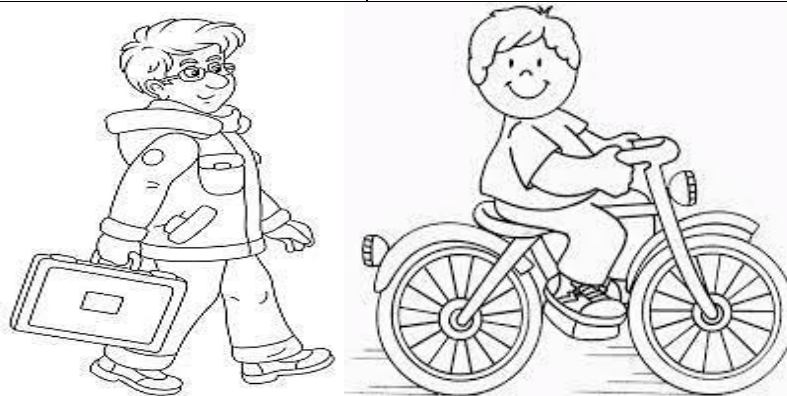
1. Я знаю цю студентку. 2. Я вже бачив цей фільм. 3. Ми зустрічаємо цього юнака кожний день. 4. Я давно знаю цю дівчину. 5. Я відвідую цього лікаря. 6. Я люблю цих акторів. 7. Я добре пам'ятаю цю викладачку. 8. Він погано знає цього чоловіка. 9. Цього хлопця звать Тарас. 10. Я кохаю цю дівчину. 11. Вони запрошують цих акторів. 12. Ми чекаємо цю секретарку.

15. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Що ти бачиш на вулиці? (його нова машина та її старий велосипед) 2. Що вона прасує? (моє плаття) 3. Що ви написали на дошці? (це складне слово) 4. Що ви купили у супермаркеті? (їхні смачні тістечка) 5. Що ви приготували на обід? (ваша національна страва) 6. Що він любить їсти? (наш смачний борщ) 7. Що ти фотографуєш? (ваші сакури) 8. Що він читає зараз? (моє нове повідомлення) 9. Який фільм ви дивилися? (новий голлівудський) 10. Яке шоу ви дивилися? (цікава) 11. Яку музику ви любите? (сучасна й класична) 12. Яке завдання ви виконуєте (складне велике) 13. Які слова ви дивитесь у словнику? (незнайомі) 14. Яку дівчину ви запрошуєте на побачення? (ця вродлива) 15. Яку адресу ви знаєте? (твоя нова) 17. Яку інформацію ви дізнались? (ця важлива) 18. Якого музиканта ви знаєте? (українського) 19. Які новини вичитаєте? (сьогоднішні та важливі).

§ 3.ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКУ РУХУ КУДИ?

Де ти? – Я в університеті. (М. в.).	Куди ти йдеш? – Я йду в університет. (Зн. в.)
--	--

Запам'ятайте дієслова, що керують знахідним відмінком

КУДИ?
йти, ходити, їхати, їздити, бігти, поспішати, запізнюватись, ставити, класти, вішати, кидати, ... + Зн.в.

16. Напишіть речення за зразком, використовуючи подані слова.

Зразок: Де ти? – Я в кімнаті.

Куди ти йдеш? – Я йду в кімнату.

Море, концерт, театр, робота, Тернопіль, вокзал, парк, озеро, гуртожиток.

Куди?		іти (йти)	їхати
	Я	Іду (йду)	Їду
	Ти	Ідеш (йдеш)	Їдеш
	Він, вона, воно	Іде (йде)	Їде
	Ми	Ідемо (йдемо)	Їдемо
Ви	Ідете (йдете)	Їдете	
вони	Ідуть (йдуть)	їдуть	
		Іди (йди)! Ідіть (йдіть)	Їдь (те)!

17. Закінчіть речення, слова в дужках напишіть у правильній формі.

Зверніть увагу на вживання прийменників у/в та на.

1. Студенти йдуть ... (університет, заняття). 2. Ми з другом дуже поспішаємо ... (академія, іспит). 3. Максим завжди запрошує друзів ... (кав'ярня). 4. Діти поспішають ... (школа, уроки). 5. Олена йде ... (бібліотека, лекція). 6. Група йде ... (виставка, музей). 7. Сьогодні діти їдуть ... (зоопарк, стадіон). 8. Вранці батько поспішає ... (завод, магазин). 9. У суботу ми їдемо ... (Київ, екскурсія). 10. Через тиждень я їду ... (Батьківщина, столиця). 11. Я запрошую тебе ... (театр, вистава). 12. Мати з дочкою ідуть ... (театр, ринок).

18. Дайте відповідь на запитання, використовуючи подані в дужках слова.

1. Де він відпочивав минулого літа? Куди він їздив відпочивати минулого літа?	1. (Крим, море)
2. Де ви купили цей одяг? Куди вони їдуть?	2. (Дніпро, ринок)
3. Де ви були вчора? Куди вони їздили вчора?	3. (Львів, концерт)
4. Де вчиться ваш друг? Куди ваш друг йде?	4. (Запоріжжя, університет)
5. Де вона живе? Куди вони їдуть жити?	5. (Україна, місто)

Дієслова руху

Зараз	Вчора	Завтра
Я йду в парк.	Я ходив у парк. (= Я був у парку)	Я піду в парк.
Я їду у Львів.	Я їздив у Львів. (= Я був у Львові)	Я поїду у Львів.

19. Складіть речення за схемою.

Хто	Що робить?	Що? (Зн.в.)	Куди? (у/в, на +Зн.в.)
Я	Кладу	Книжку	на стіл
Він	Вішає	Куртку	в шафу
Ми	...	...	...
Тетяна	...	...	...
Ахмед	...	...	...
Студенти	...	...	...

§ 4. ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ
КОЛИ? СКІЛЬКИ ЧАСУ? ЯК ДОВГО?

<i>Коли?</i>		
<i>у/в + Зн.в.</i>	<i>понеділок-Ø вівторок-Ø середа</i>	<i>– Коли ти був на стадіоні? – Я був на стадіоні у п'ятницю.</i>
<i>Зн.в + тому</i>	<i>годину тому місяць --- три дні ---</i>	<i>– Коли ти бачив Ахмеда? – Я бачив його тиждень тому.</i>
<i>Через/за + Зн.в</i>	<i>хвилину рік-Ø два роки п'ять місяців</i>	<i>– Коли ти будеш вдома? – Я буду вдома через/за три хвилини.</i>
<i>Скільки часу? Як довго?</i>		
<i>Зн.в.</i>	<i>– Скільки часу (як довго) ви відпочивали? – Ми відпочивали весь тиждень (цілий день, одну годину, три години). – Скільки часу (як довго) <u>триває</u> перерва? – Перерва триває 15 хвилин.</i>	

20. Дайте відповіді на питання, вживайте інформацію в дужках.

Зразок: – Коли ви були в театрі? (минула субота)

– Ми були в театрі у минулу суботу.

1. Коли ви були на екскурсії? (минулий четвер) 2. Коли ви не були в класі? (четвер і п'ятниця) 3. Коли вони гратимуть у футбол (вівторок). 4. Коли починається перерва? (година). 5. Коли ви будете вдома? (кілька годин) 6. Коли будуть екзамени? (2 тижні). 7. Як довго триває урок? (45 хвилин) 8. Як довго триває перерва? (15 хвилин) 9. Скільки часу триватиме концерт? (півтори години).

21. Прочитайте текст. Зверніть увагу на виділені слова.

Проспект Дмитра Яворницького

Я іноземна студентка. Мене звати Ізабель. Я приїхала з Конго. Я навчаюсь в університеті на економічному факультеті. Я вивчаю українську мову. Я вже рік живу у Дніпрі і добре знаю центр міста. Я знаю, що центральна вулиця у місті – це вулиця Дмитра Яворницького. Тут знаходяться університет, аптеки, театри, пошта, торговельні центри, крамниці, салони краси та багато іншого. Тут також є велика і сучасна бібліотека, книжковий ринок, центральний ринок «Озборка». Проспект Яворницького дуже широкий. Ось світлофор і пішохідний перехід. Переходити дорогу потрібно обережно. Незабаром тут буде станція метро. Вздовж всього проспекту росте дуже багато гарних дерев і квітів.

Ось продуктова крамниця. Тут я можу купити хліб, батон, різні булки, молоко, масло, кефір, йогурт, м'ясо, соки. Сьогодні я купую батон, масло і джем. Я дуже люблю фруктовий джем і часто його купую.

На ринку я купую свіжі овочі: капусту, моркву, помідори, цибулю, картоплю. Моя подруга Ванесса дуже любить свіжі фрукти, тому я купую ще апельсини, яблука та банани. На книжковому ринку я купую нові журнали про моду та підручники і словники з української мови.

Трамваєм №1 я повертаюсь назад у гуртожиток. Ось відділення банку. Тут я одержую гроші від батьків. Плачу за різні послуги: за проживання в гуртожитку, за навчання в університеті, за користування інтернетом, мобільний зв'язок.

Ось вулиця Лазаряна. Тут мій гуртожиток №4, кімната 285. Я вже дома.

I. Дайте відповіді на запитання:

1. Хто Ізабель?
2. Звідки вона приїхала?
3. Що вона вивчає?
4. Яка центральна вулиця у місті?
5. Що тут знаходиться?
6. Що можна купити у крамниці?
7. Що вона дуже любить?
8. Чому Ізабель купує фрукти?
9. Що купила Ізабель на книжковому ринку?
10. Куди повертається студентка?
11. Що вона робить в банку?
12. Де знаходиться гуртожиток?

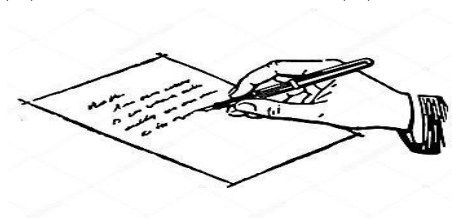
II. Складіть план тексту.

III. Розкажіть, що ви купуєте у крамниці, а що – на ринку.

Запам'ятайте:

ВИРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ ДІЇ.

ДОКОНАНИЙ / НЕДОКОНАНИЙ ВИД ДІЄСЛІВ (The Category of Aspect) .

Види дієслів та їх призначення

Недоконаний вид (НДВ)	Доконаний вид(ДВ)
Назва дії	Результат дії
– Що ви вчора робили? – Читав текст, <i>писав</i> вправи, вчив слова.	– Що ви вже зробили? – Прочитав текст, <i>написав</i> вправу, вивчив слова.
Факт дії	
– Ви <i>готували</i> вчора домашнє завдання? – Так, <i>готував</i> .	– Ви <i>приготували</i> домашнє завдання? – Так, <i>приготував</i> . – Ні, не <i>приготував</i> .

Способи утворення доконаного виду дієслів.

<i>НВ</i> 1. Префіксальний $\neg$ <i>ДВ</i>	
робити писати знайомитися	зробити написати познайомитися
(-а-/-я-, -ува-/-юва-) 2. Суфіксальний Λ (-и-, -а-, -ну-)	
кричати виконувати пояснювати	крикнути виконати пояснити
3. Різні слова $\square$	
брати говорити шукати ловити	взяти сказати знайти спіймати

22. Прочитайте текст.

Вчора на занятті ми писали диктант, коли ми написали диктант, ми почали читати текст. Спочатку читав викладач, а ми уважно слухали. Викладач прочитав текст і запитав: «Усе зрозуміли?» «Так, зрозуміли.» Потім викладач пояснював нову граматику. Коли він усе пояснив, ми почали писати вправи.

Вдома ми відпочивали дві години. Коли ми відпочили, ми приготували вечерю. Після вечері ми робили домашнє завдання, а потім подивилися телевізор.

23. На місці крапок напишіть дієслова доконаного або недоконаного виду.

1. Я ... лист своєму другові і відіслав його (писати, написати). 2. Надія довго ... слова з тексту. Коли вона ... їх, вона почала писати вправу (вчити, вивчити). 3. Ми ... квитки й увійшли в кінотеатр (купувати, купити). 5. Він ... граматику і

добре відповів на запитання викладача (повторити, повторювати). 6. Звичайно я ... книги в університетській бібліотеці, але цю книгу я ... у свого друга (брати, взяти). 7. Щомісяця він ... подарунки своїй матері. Вчора він ... їй подарунок (надсилати, надіслати). 8. Ця студентка ніколи не ..., але сьогодні вона ... на п'ять хвилин (запізнюватися, запізнитися). 9. Звичайно я ... дуже рано, але вчора я дуже втомився, тому сьогодні я ... пізно (прокидатися, прокинутися). 10. Вчора я ... газету і пив каву. Я ... газети щоранку. Я швидко ... газету (читати, прочитати). 11. Він часто ... на заняття, але сьогодні він не ... (запізнюватися, запізнитися). 12. Щотижня ми ... повідомлення батькам. Учора я ... 2 повідомлення (надсилати, надіслати). 13. Кожного дня я ... яблука. Сьогодні я ... два кілограми яблук (купувати, купити). 14. Щодня він ... свою вчительку у магазині. Сьогодні він знов ... її (зустрічати, зустріти). 15. Мій старший брат завжди ... мені. Учора він ... мені написати домашнє завдання (допомагати, допомогти).

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Поставте питання до слів у реченні.

Зараз викладач пише на дошці українські слова, а студенти уважно читають і перекладають текст у новому підручнику.

2. Складіть словосполучення з наведених слів.

Добрий, добра, добре, добрі
фільм, дівчинка, друзі, мама, брати, кіт, справи, розмова, серце, слова, декан, подруга, син, люди.

3. Напишіть іменники і прикметники в місцевому відмінку.

1. Це університетська бібліотека. Ми любимо працювати в ... (університетська бібліотека). 2. Вчора відбулася цікава автобусна екскурсія. Учора він був на (цікава автобусна екскурсія) 3. Я знаходжуся на ... (центральний вокзал). На ... (залізничний вокзал) я учора зустрів товариша. 4. Моя подруга Софія живе в ... (українське місто Львів). В ... (українське місто Львів) вчать друзі Софії.

4. Поставте іменники і прикметники в місцевому відмінку, впишіть потрібні прийменники В (НА).

1. Друг був ... (улюблена Батьківщина, цікава екскурсія, новий парк).
2. Студенти будуть жити ... (новий гуртожиток, українське місто Київ).
3. Учора студенти були... (цікава екскурсія, великий музей, широкий проспект).

5. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова в дужках.

1. Що ми бачимо на вулиці? (автобус, трамвай, машина, таксі) 2. Що ви читаєте

увечері? (книга, газета, журнал, підручник) 3. Що слухають студенти в клубі? (лекція, концерт, музика, урок) 4. Що можна купити в магазині? (книга, зошит, олівець, папір) 5. Що можна купити в продуктовому магазині? (хліб, м'ясо, сир, ковбаса, цукор, молоко, риба) 6. Що ви їсте вранці? (м'ясо, риба, ковбаса, сир) 7. Що ви п'єте вранці? (кава, молоко, чай).

6. Поставте слова в дужках в потрібному відмінку.

Зразок:—Він думає про дружину. (Про кого?)

1. Вона думає ... (чоловік).
2. Вони говорять ... (робота).
3. Інженер запитує ... (проєкт).
4. Сім'я мріє... (квартира).
5. Ці люди говорять ... (погода).
6. Спортсмен розповідає ... (чемпіонат).
7. Мама пише лист ... (донькаї син).
8. Президент думає... (Англія).
9. Бізнесмен говорить ... (бізнес).
10. Бармен розповідає ... (коктейль, сік).
11. Кухар мріє ... (ресторан).
12. Політик говорить і пише ... (проблема).

7. Дайте відповідь на питання, використовуючи особові займенники в потрібній формі.

Зразок: – Ви були в клубі?

– Я не бачив вас.

1. Я був у буфеті, ти не бачив ... . 2. Де ти був учора? Я не бачив ... . 3. Ти не знаєш, де Таня? Я чекаю ... . 4. Студенти були на вечері, я бачив ... . 5. Ми йдемо в кіно, друг чекає на ... . 6. У кінотеатрі йде новий фільм, я ще не бачив.

8. Напишіть слова в дужках в знахідному відмінку.

1. Студенти читають нов(ий, -а, е)... текст, книгу, слово. 2. Ми пишемо ...українськ(ий, -а, е) ... дієслово, грамати́ка, слово. 3. Марія любить старш(ий, -а, е)... брат, сестра. 4. У місті ми бачили велик(ий, -а, е) ...будівля і гуртожиток. 5. На уроці ми повторювали вивчен(ий, -а, е) ... діалог, фраза, дієслово. 6. У кафе ми їли смачн(ий, -а, е)... піца, салат, морозиво.

9. Напишіть іменники в потрібному відмінку.

1. Учора ми ходили ... (виставка). Ви теж були ... (виставка)? 2. Він йде ... (завод). Він працює ... (завод)? 3. Завтра студенти йдуть ... (вечір). ... (вечір) співатимуть. 4. Учора хворий ходив ... (поліклініка). Сьогодні він знову був ...

(поліклініка). 5. Ми беремо книги ... (бібліотека). Після обіду я йду ... (бібліотека). 6. Зазвичай ми обідаємо ... (їдальня). Під час дня ми йдемо ... (їдальня). 7. Ганна ходила ... (пошта). ... (пошта) вона купила конверти. 8. Уранці моя сестра ходила ... (магазин). ... (магазин) вона купила молоко, олію і сир. 9. Минулого року ми були ... (практика). Влітку ми знову поїдемо ... (практика).

10. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова в дужках.

1. Коли буде ваш день народження? (цей четвер) 2. Коли він хоче приїхати сюди? (наступна п'ятницю) 3. Коли він був тут (минула середа) 4. Коли ви отримали цей лист? (цей вівторок) 5. Коли він поїде в село? (наступна неділя) 6. Коли ви підете на екскурсію? (наступний понеділок) 7. Коли ви ходили в кіно? (минулий четвер) 8. Коли ви підете в театр? (наступний вівторок)

11. Дайте відповіді на питання, використовуючи слова у дужках.

1. Що ви вивчаєте на уроках української мови? (українські відмінки).
2. Кого ви зустріли в академії? (мої нові друзі).
3. Кого поздоровили діти зі святом? (свої вчителі).
4. Що зараз пояснює викладач? (граматичні правила).
5. Які фільми дивляться твої друзі? (українські, російські та американські фільми).
6. Які страви готують іноземні студенти? (смачні національні страви).
7. Що ви щодня купуєте (українські продукти, свіжі овочі та фрукти).

12. Впишіть дієслова ДВ або НВ.

1. Щодня мій друг ... свіжі газети. Сьогодні він вже ... газети. (купувати – купити)
2. Зазвичай уранці я ... кава. Сьогодні я вже ... чашку і пішов на роботу. (пити, випити)
3. Мій друг часто ... листи. Сьогодні він знову ... лист. (писати – написати)
4. Щодня я ... у автобусі цю людину. Сьогодні я знову ... її. (зустрічати – зустріти)
5. Цей студент часто ... на уроки. Учора він знову ... . (спізнюватися – запізнитися)
6. Він завжди ... листи увечері. Учора він ... три листи. (писати – написати).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть правильний варіант:

- А) Студенти перекладають текст;
- Б) Він купує шапка;
- В) Лікар оглядає хворий.

2. Оберіть правильний варіант:

- А) Ніна купує ліків;
- Б) Я зустрічаю в університеті викладач;
- В) Сергій думає про зустріч.

3. Оберіть правильний варіант:

- А) У школі ми вивчали фізика;
- Б) Вони співали пісня;
- В) Вона зустріла подругу.

4. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у знахідному відмінку:

- А) друга, викладача, ректора, декана;
- Б) стіл, гора, Тернопіль, слово;
- В) старість, схід, зірка, брата.

5. Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у знахідному відмінку:

- А) рахунок, вечір, солдата, роботу;
- Б) сонце, масло, моста, ліс;
- В) подруги, курки, книжки, професора.

6. Щодня на заняттях можна бачити...

- А) іноземні студенти;
- Б) іноземним студентам;
- В) іноземних студентів.

7. Я бачив...

- А) твій новий друг;
- Б) твого нового друга;
- В) твоєму другу .

8. Я часто думаю про....

- А) мами;
- Б) мама;
- В) маму.

9. Коли ви були у театрі? ....

- А) в суботу;
- Б) в субота;
- В) в суботи.

10. Лейла і Нік ходили в кафе, я бачив ...

- А) їх;
- Б) його;
- В) нас.

11. Куди вони йдуть вечеряти?

- А) в кав'ярні;
- Б) в кав'ярня;
- В) в кав'ярню.

12. Вкажіть рядок, у якому іменник з прикметником вжиті у знахідному відмінку:

- А) нову машину;
- Б) нова машина;
- В) в новій машині.

13. Вкажіть рядок, у якому іменник з прикметником вжиті у знахідному відмінку множини:

- А) великого будинку;
- Б) великі будинки;
- В) великих будинків.

УРОК 4
РОДОВИЙ ВІДМІНОК № 2
 (The Genitive case)
КОГО? ЧОГО? ЧИЙ? ЧИЯ? ЧИЄ? ЧИЇ?
ЗВІДКИ? У КОГО?

**§ 1. РОДОВИЙ ВІДМІНОК В ЗНАЧЕННІ ЗАПЕРЕЧЕННЯ.
 НЕМАЄ КОГО? ЧОГО?**

В кімнаті немає <u>брата і сестри</u> . Кого немає в кімнаті?	В кімнаті немає <u>стола і лампи</u> . Чого немає в кімнаті?
--	---

Немає кого? чого?

Сьогодні є урок **О**? – Сьогодні **немає** уроку.

Сьогодні є фізика? – Сьогодні **немає** фізики.

Тут є вікно? – Тут **немає** вікна.

Тут є місце? – Тут **немає** місця.

Рід	Н. в. №1	Р. в. № 2(немає)	Закінч.
Ч. р. (він)	Хто це? – Це студент. – Це дідусь. Що це? – Це час. – Це готель.	Немає кого? – Немає студента – Немає дідуся. Немає чого? – Немає часу. – Немає готелю.	О + а ь → я О → у ь → ю
С. р. (воно)	Що це? – Це слово – Це море – Це маля	Немає чого? – Немає слова. – Немає моря. – Немає маляти	о → а е → я я + ти
Ж. р. (вона)	Хто це? – Це студентка Що це? – Це кімната – Це аудиторія	Немаєкого? – Немає студентки Немає чого? – Немає кімнати – Немає аудиторії	а → и а → и я → і
Множина	Хто (що) це? – Це студент – Це герой – Це місто – Це сім'я – Це аудиторія	Немаєкого? – Немає студентів – Немає героїв – Немає міст – Немає сімей – Немає аудиторій	О + ів й → ів о → О я → ей ія → ій

Запам'ятайте:

1. Матер-**ів**, діт-**ей**, людей, гост-**ей**, грош-**ей**, судд-**ів**, квіт-**ів**, дівчат-**ів**.
2. З'являються -**о**-, -**е**-або -**є**-: річка – річ**ок**і, книжка – книж**ок**і, сестра – сест**ер**і, земля – зем**ель**і, яйця – яй**ць**і.
3. Відкритий склад-**о**- у закритому складі -**і**-: го/л**о**/ва – го/л**і**в, ко/р**о**/ва – ко/р**і**в.

1. Скажіть, кого або чого тут немає.

Тут немає ...

А. Зошит, підручник, холодильник, телефон, телевізор, стіл, стілець, килим, диван, календар, декан, студент, юнак, викладач, бібліотекар, пілот, фармацевт, лікар, ліфт, футбол, стадіон, клас, університет, ректор, куратор.

Б. Бібліотека, аудиторія, кімната, викладачка, студентка, аптека, подруга, їдальня, кав'ярня, книга, Ганна, Марія, дошка, тумбочка, картина, сестра, блуза, спідниця, тітка, бабуся, сумка, лампа, Лейла, Надія, лабораторія.

В. Столи, книжки, зошити, словники, журнали, телевізори, готелі, місця, студенти, студентки, машини, автобуси, заводи, парки, магазини, аптеки, лікарні, бабусі, дідусі ... .

2. Дайте заперечну відповідь на питання.

Зразок: – У вас є телефон?

– У мене немає телефону.

1. У вас є словник?
2. У вас є ковдра?
3. У тебе є холодильник?
4. У них є телевізор?
5. У неї є підручник?
6. У нас є сьогодні математика?
7. У них є сьогодні іспит?
8. У вас є ручка?
9. У вас є аптека?
10. У тебе є зошит?
11. У них є машина?
12. У вас є човен?
13. У нього є сестра?
14. У Сергія є брат?
15. У Вадима є камера?
16. У Марини є телефон?
17. У Ліди є сестра?
18. У Антона є сім'я?
19. У Ольги є син?
20. У Ніни є донька?

Запам'ятайте:

Теперішній час – **немає!**

Минулий час – **не було!**

Майбутній час – **не буде!**

3. Складіть словосполучення за зразком.

Зразок:- Не було уроку;

- Не було лекції.

1. Іспит, залік, концерт, тест, текст, урок, вечір, диктант, заняття;
2. Екскурсія, консультація, зустріч, репетиція, бесіда, розмова.

4. Дайте заперечну відповідь на питання в минулому часі.

Зразок:- У вас була конференція?

- У нас не було конференції.

1. У вас була історія? 2. Учора у вас була математика? 3. У неділю у вас була екскурсія? 4. Учора в клубі був концерт? 5. В суботу в клубі був вечір? 6. У вас був іспит? 7. У них була лекція? 8. У мами була бесіда?

5. Дайте заперечну відповідь на питання в майбутньому часі.

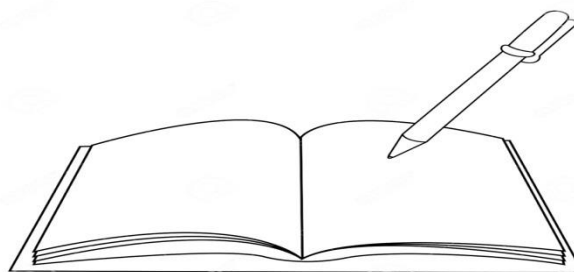
Зразок:- Завтра у вас буде презентація нової групи?

- Завтра у нас не буде презентації нової групи.

1. Завтра у вас буде урок української мови? 2. Завтра у них буде лекція по літературі? 3. Завтра у нас буде екзамен з історії? 4. У середу у нас будуть збори? 5. У суботу у нас у клубі буде концерт? 6. У неділю в нас буде екскурсія? 7. У четвер у нас буде консультація? 8. Потім у вас буде час?

§ 2. РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРИНАЛЕЖНОСТІ ПРЕДМЕТА. ЧИЙ? ЧИЯ? ЧИЄ? ЧИЇ?

Це зошит <u>студента</u> . <u>Чий</u> це зошит?	Це ручка <u>студентки</u> . <u>Чия</u> це ручка?
--	---

Рід	Н. в. №1 хто?	Р. в. № 2 чий? чия? чиє? чиї?	Закінчення
Ч. р. (він)	Хто це? Це студент Микола секретар	Чия це книга? це книга студента Миколи секретаря	$\emptyset + а$ $а \rightarrow и$ $\emptyset +я$
Ж. р. (вона)	Хто це? Це студентка бабуся	Чия це книга? Це книга студентки бабусі	$а \rightarrow и$ $я \rightarrow і$

6. Прочитайте текст, знайдіть іменники у формі родового відмінка. Задайте питання до підкреслених слів.

В аудиторії

В аудиторії сидить викладач. Він перевіряє контрольну роботу. на столі викладача лежать зошити. Це зошити Ахмеда, Сулеймана, Тарека, Заїда, Камаля, Лейли, Фатьми, Софії, Зіни, Надії. Вони навчаються в транспортному університеті.

Спочатку викладач перевіряє роботи Тарека, Заїда, Камаля, Вони написали контрольну роботу добре і отримали оцінку п'ять. Потім переглядає роботу Фатьми. Вона теж гарно написала роботу, але зробила помилку. Вона отримує оцінку чотири.

Викладач уважно читав роботи Ахмеда, Сулеймана, Софії, Надії. Вони не зробили помилок. Викладач радий, що в нього розумні студенти! А ось останній зошит Зіни, вона теж добре написала роботу.

7. Дайте відповідь на питання.

Зразок: –*Чия це книга? (викладач)*

–*Це книга викладача..*

1. Чий це телефон? (друг). 2. Чия це картина? (художник). 3. Чиє це фото? (брат). 4. Чиї ці речі? (мама) 5. Чия це машина? (дядько і тітка). 6. Чиє це завдання? (студента і студентки). 7. Чиї це друзі? (Камаль і Лейла). 8. Чиє це взуття? (товариш і сестра). 9. Чий це гуртожиток? (Салах і Надір). 10. Чия ця кава? (викладач і викладачка).

8. Поставте питання до виділених слів.

Зразок: –*Це ручка ректора.*

–*Чия це ручка?*

1. Це речі друзів.
2. Це відповідь викладача.
3. Це яблуко подруги.
4. Це стіл декана.
5. Це лекція професора.
6. Це книга письменника.
7. Це журнал студента.
8. Це окуляри бабусі.
9. Це завдання брата.
10. Це будинок дідуся.

9. Дайте відповіді на запитання, використовуйте слова в дужках.

1. Чия це кімната? (Ахмед і Джон) 2. Чий це олівець? (студентка) 3. Чия це тарілка? (Лідія) 4. Чий це журнал? (викладач) 5. Чий це капелюх? (Андрій) 6. Чие це місце? (подруга) 6. Чие це фото? (батько і мати). 7. Чий це речі? (сусіди) 8. Чий це комп'ютер? (друзі) 9. Чий це ліки? (дідусь) 10. Чия це парасолька? (жінка) 11. Чий це ноутбук? (товариш).

§ 3. РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ ОЗНАКИ.

ЯКИЙ? ЯКА? ЯКЕ? ЯКІ?

Це історія України. – *Яка* це історія?

Це сучасне місто. – *Яке* це місто?

Це підручник (з) математики. – *Який* це підручник?

Зверніть увагу!!!

Урок математики буде в четвер. *Який* урок буде в четвер?

Карта Анголи дуже велика. *Як* акарта дуже велика?

Фото сім'ї красиве. *Яке* фото красиве?

Нові студенти університету талановиті. *Які* студенти талановиті?

Запам'ятайте:

зошит, підручник, книга, урок, (контрольна, домашня) робота, завдання, іспит, залік, заняття + з <i>чого?</i>

Зверніть увагу!!!

<i>Який?</i>	<i>Який? З чого?</i>
урок інформатики	= урок з інформатики
підручник фізики	= підручник з фізики
-----	робота (іспит, зошит, завдання) з хімії

10. Прочитайте текст. Знайдіть форми родового відмінку. Поставте питання до слів.

Надворі осінь. Осінь – це пора року. Зараз листопад. Листопад – останній місяць осені. Сьогодні одинадцяте листопада – мій день народження. Листопад – останній місяць осені. Сьогодні вівторок – другий день тижня.

Зараз вісім годин вечора. Нізар вдома. Нізар студент медичного університету. Він живе в гуртожитку університету. Його кімната знаходиться на другому поверсі.

11. Складіть і запишіть словосполучення.

Зразок: – Їдальня (університет)

– Їдальня університету.

1. Їдальня (інститут, завод, фабрика, академія, університет).
2. Вулиці (Київ, місто, Дніпра)
3. Місто (Україна, Туніс, Алжир, Аргентина)
4. Викладач (університет, академія, інститут, факультет)
5. Будівля (музей, театр, бібліотека, клуб)
6. Кабінет (математика, хімія, фізика, біологія).
7. Урок (математика, фізика, хімія, біологія).
8. Підручник (анатомія, історія, література).

12. Поставте питання до підкреслених слів.

Зразок: – Це кабінет декана.

– Чий це кабінет?

– Який це кабінет?

1. Це фото групи.
2. Це робота студентки.
3. Це папка декана.
4. Це кабінет ректора.
5. Це будівля інститута.
6. Це словник Заїда.

7. Це столиця України.

8. Це вулиці Дніпра.

13. Поставте питання до підкреслених слів.

1. Студенти університету вивчають різні предмети. 2. Ось комендант гуртожитку № 4. 3. Декан факультету часто робить оголошення. 4. Викладач групи перевіряє домашнє завдання. 5. Бібліотека академії знаходиться на першому поверсі. 6. Магазин взуття знаходиться недалеко. 7. У розкладі занять є урок математики. 8. Я люблю книжки цього автора. 9. Ми були на концерті джазової музики. 10. Операцію буде робити головний лікар міської лікарні. 11. Моя сестра – учениця ліцею. 12. Це академія митної справи.

Запам'ятайте:

Коли? → у понеділок, у вівторок, у середу, у четвер,
у п'ятницю, у суботу, у неділю

§ 4. РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ. СКІЛЬКИ?

Запам'ятайте:

<i>один декан, одне (одно) місце</i>	<i>одна студентка, сумка</i>	<i>одні джинси, двері</i>
<i>Два, три, чотири декани, місця</i>	<i>дві три, чотири студентки, сумки</i>	<i>двоє джинсів, дверей</i>
<i>(Називний відмінок множини)</i>		<i>(Родовий в. мн.)</i>
Скільки? <i>5, 6... декілька, багато ≠ мало, двоє, троє – деканів, місць, студенток, сумок, джинсів, дверей</i>		+Родовий в. мн.

14. Прочитайте мікротекст. Зверніть увагу на вживання числівників з іменниками.

Це група № 2. У нашій групі дев'ять іноземних студентів. Зараз в аудиторії всі студенти. Один студент із Сирії, одна студентка із Алжиру, два студенти з Палестини, дві студентки з Марокко, три студенти з Іраку. У групі № 3 десять студентів: чотири студенти з Тунісу, та шість студенток з Нігерії.

15. Скажіть і запишіть правильно.

1). 5, 6, 7 ... (студент і студентка). 2). Багато (книга і журнал). 3). Двоє (брат і сестра). 4). Троє (хлопець). 5). Мало (олівець). 6). 8, 9, 12, багато (місяць). 7). 5, 10, 15 (рік). 8). 5, 6, 7... (вікно). 9). Багато (тиждень). 10). 15 (хвилина). 11). Мало (підручник). 12). 20 (рік). 13). Троє (дівчата). 14). Двоє (чоловік),

16. Дайте відповідь на питання.

1. Скільки часу ви живете в Дніпрі? (9, місяць). 2. Скільки часу ви вивчаєте українську мову? (5, тиждень). 3. Скільки часу ви вчора працювали? (8, година). 4. Скільки часу ви будете відпочивати? (10, день). 5. Скільки часу ви займалися спортом? (40, хвилина). 6. Скільки часу ви будете вчитися? (5, рік). 7. Скільки часу ви їдете в університет? (25, хвилина). 8. Скільки часу ви чекаєте на мене? (5, хвилина).

17. Розкрийте дужки.

1. У Ахмеда є 2 (брат) і 3 (сестра). 3. На нашому факультеті навчається 70 (студент). 4. В академії 8 (гуртожиток). 5. Ми будемо складати 8 (екзамен). 6. В Дніпрі багато (університет, академія). 7. У мене мало (друг). 8. В Україні 26 (область).

Зверніть увагу!!!

Скільки? багато≠мало, кілограм, півтора кілограма, 300 грамів, тона, півтони, літр, півлітра, пакет... .	
Баклажанів, помідорів, яєць, томатів, лимонів, цукерок, макаронів	Родовий відмінок множини
Пшениці, солі, цукру, крупи, олії, масла, ковбаси, картоплі, капусти, цибулі, води, снігу, золота, срібла, вугілля	Родовий відмінок однини

18. Слова в дужках поставте у правильну форму.

1. У нас багато ... (брати, сестри, друзі). 2. Друзі завжди купують багато ... (журнали, книжки, овочі). 3. В Києві багато ... (парки, сади, вулиці, площі). 4. У нашому університеті багато ... (аудиторії, кабінети, коридори, студенти, викладачі). 5. На цій площі мало ... (дерева, квіти, машини). 6. Скільки у тебе є ... (гроші, час, зошити)? 7. У музеї висять кілька ... (натюрморт, картини, портрети) цього художника. 8. Ми відпочиватимемо кілька ... (дні, тижні, години, хвилини).

9. У поета багато ... (вірші). 10. В Україні багато ... (залізо, вугілля). 11. У цьому році було мало ... (сніг, дощі). 12. У нашому місті кілька ... (базари).

19. Слова в дужках ставте у правильну форму.

У нашому університеті 6 (поверх), кілька (під'їзд). У кожному під'їзді немає (ліфт). На кожному поверсі є багато (клас, аудиторія). На першому поверсі 2 (кіоск). Наша аудиторія знаходиться на третьому поверсі. У аудиторії 6 (вікно). 4 (вікно) виходять у двір, а 2 (вікно) – на проспект Гагаріна.

20. Прочитайте текст.

Мій день

Наш викладач української мови завжди нам говорить, що час іде швидко. а я хочу сказати, що час іде дуже швидко, коли ти дуже зайнятий. А студенти – це молоді та активні люди, які надзвичайно зайняті. Ми живемо в Україні, в місті Дніпрі 6 місяців, тут ми навчаємось і працюємо.

Я – студент підготовчого відділення. Мої заняття щодня починаються о дев'ятій тридцять, тому я прокидаюсь рано. О сьомій годині я встаю, приймаю душ і роблю ранкову гімнастику. Потім готую сніданок, зазвичай це кава з молоком і круасан або бутерброд, іноді я готую собі яєчню. Після сніданку я повторюю домашнє завдання: нові слова, діалоги, читаю тексти. О восьмій тридцять збираю в рюкзак підручники, зошити, ручки, олівці і вирушаю в дорогу. Я їду на зупинку і чекаю на тролейбус номер 9 (дев'ять) та їду до кінцевої зупинки. В мене ще є багато вільного часу, проте я поспішаю до аудиторії, тому що не люблю спізнюватись. Мої товариші теж пунктуальні, тому ми завжди чекаємо на викладача і в нас є час, щоб поспілкуватися, обговорити новини.

Викладач заходить до аудиторії, ми встаємо і вітаємося. Викладач починає запитувати, як справи, як настрої, як здоров'я, кого немає в аудиторії і чому. На початку заняття ми відповідаємо на питання, який сьогодні день, яке сьогодні число, яка сьогодні погода, а потім перевіряємо домашнє завдання і вивчаємо нову граматику. Ми працюємо в аудиторії кожного дня крім суботи і неділі. В суботу і неділю ми відпочиваємо: знайомимось з містом, ходимо в театри, музеї, парки, на виставки. Іноді, коли погода холодна або дощова, ми залишаємося вдома: слухаємо музику, дивимось фільми, читаємо книги і журнали.

Найголовніший предмет на підготовчому відділенні – українська мова. Ми вивчаємо її кожного дня. Крім української мови ми вивчаємо математику, фізику, хімію, біологію, інформатику, креслення. Всі предмети нам пояснюють українською, це дуже цікаво, але і складно.

Після пар ми повертаємось у гуртожиток. Переодягаємося і готуємо обід і вечерю. Після обіду я відпочиваю і виконую домашнє завдання: пишу вправи, читаю тексти, вчу нові слова. О дванадцятій годині я вечеряю і йду в гості або

клуб. З друзями ми п'ємо каву, слухаємо музику, дивимось фільми. Я повертаюсь в кімнату об одинадцятій годині вечора і лягаю спати. Мій день скінчився.

Завдання до тексту

- I. Складіть питання до тексту.
- II. Знайдіть у тексті форми родового відмінку і поясніть їх вживання.
- III. Розділіть текст на частини, складіть план і розкажіть його.
- IV. Складіть невеликий текст про свій день у Дніпрі.

§ 5. РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ НАЯВНОСТІ ОСОБИ АБО ПРЕДМЕТА В ПЕВНОЇ ОСОБИ У КОГО? ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ.

Рід	Н. в. №1 хто?	Р. в. № 2 У кого?	Закінчення
Ч. р. (він)	Хто це? – Це студент. тато секретар вчитель	Укого? – У студента тата секретаря вчителя	$\emptyset + \text{а}$ $\text{о} \rightarrow \text{а}$ $\emptyset \rightarrow \text{я}$ $\text{ь} \rightarrow \text{я}$
Ж. р. (вона)	Хто це? – Це студентка подруга Марія	Укого? – У студентки подруги Марії	$\text{а} \rightarrow \text{и}$ $\text{а} \rightarrow \text{и}$ $\text{я} \rightarrow \text{ї}$

21. Поставте слова в дужках у Родовому відмінку.

1. У (Марія) є брат? 2. У (Мухамед) є словник? 3. У (Макс) є екзамен? 4. У (друг) є лекція. 5. У (брат) є друг. 6. У (Сукайна) є ручка і зошит. 7. У (викладач) є журнал. 8. У (секретар) є документ. 9. У (студент) є проблема. 10. У (тато) є гарна робота.

22. Дайте відповіді на питання.

1. У кого є домашнє завдання? (друг, Софія, Джамаль, Микола, Анас, Аймен, Марвен, Заїд, Мосааб, Саїда, Сукайна).
2. У кого є нова машина? (тато, мама, друг, брат, викладач, викладачка, професор, декан, Емануель).
3. У кого престижна робота? (фермер, інженер, лікар, бізнесмен, футболіст, медсестра, секретар, перукар, викладач, програміст, шофер, кухар, актор, бібліотекар).

Зверніть увагу !!!

<i>У + Родовий в. + є + Називний в.</i>	<i>У + Родовий в. + немає + Родовий в.</i>
<i>У кого є хто / що?</i>	<i>У кого немає кого / чого?</i>
<i>У брата є машина, син.</i>	<i>У брата немає машини, сина.</i>

23. Поставте іменники в дужках у родовому відмінку..

Зразок:–У (друг) є собака.

–У друга є собака.

1. У (Марина) є журнал. 2. У (друг) є вільний час. 3. У (Заїд) є подруга. 4. У (Катерина) є собака. 5. У (Сергій) є машина. 6. У (Ахмед) є брат. 7. У (Надія) є зошит. 8. У (студент) є екзамен. 9. У (студентки) сьогодні є залік. 10. У (подруги) є робота. 11. У (кішка) є кошеня.

24. Поставте іменники в дужках у родовому відмінку.

Зразок:–У (друг) немає (собака).

–У друга немає собаки.

1. У (Мурат) немає (друг). 2. У (секретар) немає (документ). У (Заїд) немає (подруга). 3. У (Джон) немає (брат). 4. У (Марк) немає (підручник). 5. У (Марина) немає (словник). 6. У (батьки) немає (будинок). 7. У (Катерина) немає (телефон). 8. У (студенти) сьогодні немає (урок). 9. У (театр) сьогодні немає (вистава). 10. В (кіоск) немає (газета). 11. У (декан) сьогодні немає (збори).

**Запам'ятайте: ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ
(У) КОГО?**

Я	(У)	Мене
Ти		Тебе
Він		Нього
Воно		---
Вона		Неї
Ми		Нас
Ви		Вас
Вони		Них

25. Дайте заперечну відповідь.

Зразок: – У тебе є книга?

– У мене немає книги.

1. У вас є журнал? 2. У вас є словник? 3. У вас є газета? 4. У нього є листівка?
5. У неї є таблиця? 6. У неї є фотографія? 7. У вас у бібліотеці є книга? 8. У вас в колекції є марка?

26. Дайте ствердну і заперечну відповіді. Замініть іменники на займенники.

Зразок: – У вашої сестри є син?

– Так, у неї є син.

– Ні, у неї немає сина.

1. У вашого товариша є машина? 2. У нашого викладача є машина? 3. У нашої викладачки є цей підручник? 4. У твого друга є сім'я? 5. У цього студента є друг? 6. У цієї студентки є подруга? 7. У вашого брата є дочка? 8. У вашої сестри є син? 9. У вашої подруги є брат?

Зверніть увагу!!!

<p>У мене є = Я маю У мене є друг = Я маю друга У мене є подруга = Я маю подругу</p>	
У кого є хто?/що?	У + Родовий відмінок + є + Називний відмінок
У кого немає кого?/чого?	У + Родовий відмінок + немає + Родовий відмінок
Хто має кого?/що?	Називний відмінок + має + Знахідний відмінок
Хто не має кого?/чого?	Називний відмінок + немає + Родовий відмінок

27. Трансформуйте речення.

Зразок: – Я маю комп'ютер.

– У мене є комп'ютер.

– У мене немає комп'ютера.

1. Він має диплом бакалавра. 2. Вона має сім'ю за кордоном. 3. Вони мають килим в кімнаті. 4. Я маю квиток на виставу. 5. Ми маємо урок математики сьогодні. 6. Ти маєш тата і маму. 7. Ви маєте друга і подругу. 8. Вони мають машину для перевезення вантажу. 9. Вона має костюм для спорту. 10. Я маю намір одружитися.

28. Прочитайте текст.

Моє самотнє життя

Я іноземний студент, мене звали Мішель. Вже вісім місяців я живу один без батька, матері, брата і сестер в Україні в місті Дніпрі. Моя сім'я зараз живе в далекому Тунісі в місті Сусі. Раніше, коли я жив в Тунісі, всю домашню роботу виконувала мама: готувала, прала, прасувала, прибирала. Зараз все це роблю я самотньо. Всі домашні справи я намагаюсь виконувати на вихідних, а саме, в суботу: я ходжу в магазин за продуктами, прибираю в кімнаті, перу, прасую, а також, звичайно, пишу домашні вправи, читаю тексти, вчу нові слова і діалоги. В неділю я відпочиваю: слухаю музику, дивлюсь фільми, якщо гарна погода, ходжу з друзями в театри, музеї, кафе, на стадіон.

Зранку в суботу я їду на базар або в супермаркет за продуктами. Я купую яйця, бо на сніданок зазвичай я їм яєчню, м'ясо, молоко, сир, цукор, сіль, крупи і макарони. Потім я готую мої улюблені страви: український борщ, макарони або картоплю з м'ясом і салати. Потім я починаю прибирання кімнати: підмітаю та мию підлогу, поливаю квіти, витираю пил з меблів, перу білизну. Ввечері, коли запланована робота виконана, я сідаю писати домашні вправи, читаю текст і вчу незнайомі слова. Стомлений я лягаю спати, але я маю гарний настрій, бо завтра я буду відпочивати, в мене багато планів на неділю.

Завдання до тексту:

I. Складіть питання до тексту.

II. Знайдіть у тексті форми родового відмінку і поясніть їх вживання.

III. Розділіть текст на частини, складіть план і розкажіть його.

IV. Складіть невеликий текст на тему «Як я відпочиваю».

§ 6 РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКУ. ЗВІДКИ? КУДИ? Дієслова руху.

Порівняйте!!!

відмінки	М.в. (№6) Де? в/ у/ на	Зн. в. (№4) Куди? в/ у/ на	Р. в. (№2) Куди? до	Р. в. (№2) Звідки? з/зі/із
	Я живу В/У Києві.	Я іду В клас.	Я іду ДО університету.	Я іду З дому.
	Вчора я був НА концерті.	Я їду НА факультет.	Я їду ДО Києва.	Я їду З Києва.

Запам'ятайте дієслова, що керують родовим відмінком:

КУДИ? ЗВІДКИ?
йти, ходити, їхати, їздити, приїхати, прийти, повертатися, бігти, поспішати, ... + Род. в.

29. Поставте питання до підкреслених слів.

Зразок:—Студенти сидять в класі. Де сидять студенти?

–Вони виходять з класу. Звідки вони виходять?

–Вони заходять до класу. Куди вони заходять?

1. Віктор живе в гуртожитку. Він виходить з гуртожитку. Він заходить до гуртожитку. 2. Батько працює у банку. Він йде з банку. Він йде до банку. 3. Моя сім'я живе в Ірані. Я їду з Ірану. Я повертаюсь до Ірану. 4. Вони були на стадіоні. Вони йдуть зі стадіону. Вони йдуть до стадіону. 5. Сестра працює на пошті. Вона повертається з пошти. Машина під'їхала до пошти. 6. Студенти сидять на уроці. Вони виходять з уроку.

30. Дайте відповідь на питання.

1. Де вчиться ваш брат? (школа)

Звідки він виходить?

Куди йде?

2. Де живе подруга? (будинок)

Звідки вона їде?

Куди йде?

3. Де працює брат?(банк)

Звідки брат виходить?

Куди йде?

4. Де студенти відпочивають?(клуб)

Звідки вони йдуть?

Куди йдуть?

<i>Зверніть увагу:</i>	<i>Їхати як? / на чому? (М.в.)</i>
<i>Як (На чому) ти їдеш до університету?</i>	<i>Я їду до університету на тролейбусі №9 або на трамваї №1.</i>
<i>Як (На чому) вона їде на ринок?</i>	<i>Вона їде на ринок на маршруті №127.</i>
<i>Як (На чому) він повертатиметься на Батьківщину?</i>	<i>Він повертатиметься на Батьківщину на літаку.</i>

31. Перепишіть текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Мій друг приїхав з (Франція). 2. Алла повертається з ... (Іспанія). 3. Спочатку він їде до (Америка), потім до (Бразилія), тепер до (Корея). 4. Я їду з (Європа), потім поїду до (Азія). 5. Я повертаюся з (Росія). 6. Тато їде до (музей), а мати до (галерея). 7. Наша група їде на екскурсію до ... (Київ) і ... (Полтава). 8. Я їду з (Батьківщина).

Зверніть увагу!!!

ДО КОГО ≠ ВІД КОГО	
він іде (їде)? до + Р.в. ≠ він іде (їде)? від + Р.в. він іде (їде)?	
він іде до брата	він іде від брата
вона їде до лікаря	вона їде від лікаря

32. Дайте позитивну відповідь на питання.

1. Ви йдете до лікаря? 2. Ви йдете до хворого товариша? 3. Марина йде у гості до подруги? 4. Ти їдеш до своїх батьків? 5. Ти їдеш до свого приятеля? 6. У п'ятницю ви йдете до своїх друзів? 7. Він повертається від декана? 8. Ти їдеш від своєї подруги? 9. Максим їде від своїх приятелів? 10. Олена повертається від стоматолога?

33. Дайте відповідь на питання.

- Де займаються студенти? (університет)
Куди йдуть студенти кожного ранку? (університет)
Звідки повертаються студенти кожного вечора? (університет)
- Де відпочивають діти кожне літо? (село)
Куди люблять їздити діти? (село)
Звідки вони приїжджають? (село)
- Де гуляють люди в неділю? (парк)
Куди приходять відпочивальники? (парк)
Звідки вони повертаються? (парк)
- Де працюють жителі міста? (завод)
Куди вони йдуть вранці? (завод)
Звідки вони повертаються вечорами? (завод)
- Де ми вечеряємо в суботу? (ресторан)
Куди ми йдемо ввечері в суботу? (ресторан)
Звідки ми повертаємося в суботу? (ресторан)

Зверніть увагу!!!

<i>Динаміка</i>	<i>Статика</i>
<i>ходив куди? до кого?</i>	<i>був де?</i>
Учора я <i>ходив</i> в університет.	Учора я <i>був</i> в університеті
<i>ходив у/в/на + Зн.в. = був у/в/на + М.в.</i>	
<i>ходив до кого?</i>	<i>буву кого?</i>
<i>ходив до друга</i>	<i>був у друга</i>
<i>ходив до + Р.в. = був у + Р.в.</i>	

34. Задавайте питання до підкреслених слів.

1. Олена йде до магазину. 2. Студенти йдуть до музею. 3. Я вчора ходив на стадіон дивитися футбол. 4. Сьогодні Алі йде до бібліотеки. 5. Я і моя подруга ходили ввечері до кав'ярні. 6. Анна скоро поїде до Франції. 7. Він уже ходив до лікаря. 8. Завтра Сергій поїде до Києва до матері. 9. Вчора я пізно повернувся з гуртожитку від друга. 10. Завтра Марта піде до поліклініки до лікаря.

35. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – *Ахмеде, куди ти йдеш? (магазин)*

– *Я йду до магазину.*

1. Наталко, куди ти ходила вчора? (академія). 2. Куди їде студент сьогодні? (Полтава) 3. Куди йдуть друзі після уроку? (їдальня) 4. Куди ти їздив у середу? (басейн) 5. Куди йде викладач? (кафедра) 6. Куди ти ходив сьогодні? (кав'ярня) 7. Куди він їде зараз? (супермаркет) 8. Куди ти ходив у неділю? (ринок) 9. Куди він скоро поїде? (Батьківщина).

36. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – *Звідки йде студент? (лікарня)*

– *Студент йде з лікарні.*

1. Звідки йде викладач? (деканат) 2. Аміре, звідки ви йдете? (лікарня). 3. Звідки йде батько? (робота) 4. Звідки повертається дівчина? (стадіон, парк) 5. Звідки їде студент? (академія, іспит) 6. Звідки йде студентка? (університет, практика) 7. Звідки йдуть друзі? (музей).

37. Дайте відповіді на питання, поставте слова в дужках у правильну форму. Вживайте сполучники *у/в, на, до, з,від*.

1. Куди іде твій брат? (завод, банк, університет, автосервіс)
2. Звідки повертається ваш друг? (фабрика, лабораторія, Інтернет-кафе, магазин)
3. Куди ходила ваша подруга? (дискотека, ресторан)
4. Звідки йдуть діти? (сад, зоопарк, вулиця)
5. Куди ходили студенти? (аудиторія, урок, лекція)
6. Куди їздив друг? (Америка, Австралія, Австрія)
7. Куди мати ходила? (магазин, кіоск, супермаркет, ринок)
8. Куди підуть студенти після уроку? (гуртожиток, їдальня)
9. Куди Марк ходив грати в футбол? (стадіон)
10. Звідки їде Маргарита? (Англія, Лондон)
11. Куди ти поїдеш відпочивати? (столиця, Батьківщина, Англія, Болгарія)
12. Куди йде викладач? (деканат).

§ 7. РОДОВИЙ ВІДМІНОК. ПРИКМЕТНИКИ ТА ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ (цей, той, свій)

Запам'ятайте:

ПРИКМЕТНИКИ ТА ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ (цей, той, свій)

Ч.р.	– Я <u>кого</u> студента ви бачили у коридорі? – Ц <u>ього</u> (мо <u>го</u> , вашо <u>го</u>) ново <u>го</u> студента.	(ь)	-а/-я
С.р.	– Я <u>кого</u> пальта в неї немає? – Ц <u>ього</u> (мо <u>го</u> , вашо <u>го</u>) син <u>ього</u> пальта.	-ого	-у/-ю
Ж.р.	– Я <u>кої</u> студентки немає в аудиторії? – Ц <u>ієї</u> (мо <u>єї</u> , вашо <u>ї</u>) ново <u>ї</u> студентки.	-ої -єї	-и -і -ї
Мн.	– Я <u>ких</u> студент <u>ів</u> ви бачили у коридорі? – Ц <u>их</u> (мо <u>їх</u> , ваш <u>их</u>) нов <u>их</u> студент <u>ів</u> .	-их -іх -їх	-ів -їв -їв -ей

38. Поставте питання до виділених слів.

1. У кімнаті немає *молодшого* брата?
2. У лікарні немає *молодого* доктора?
3. На уроці немає *арабської* студентки?
4. У аудиторії немає *арабського* студента?
5. У гуртожитку немає *нового* друга?
6. У кімнаті немає *нової* подруги?
7. Удома немає *красивої* дівчини?

39. Дайте заперечну відповідь.

Зразок: – У тебе є червоний олівець?

– У мене немає червоного олівця.

1. У тебе є новий журнал? 2. У тебе є новий розклад? 3. У нього є сенсорний телефон? 4. У вас є красива аудиторія? 5. У друга є хороший телевізор? 6. У вас є важкий текст? 7. У тебе є ... червоний олівець? 8. У тебе немає ... (новий телевізор). 9. У неї немає ... (синя ручка). 10. У нас немає ... (красива лампа). 11. У вас немає ... (велика машина). 12. У них немає ... (новий лист). 13. У друга немає ... (російсько-арабський словник). 14. У подруги немає ... (останній урок).

40. Поставте питання до виділеного слова.

Зразок: – Учора на занятті не було китайської студентки.

– Якої студентки не було на занятті?

1. В середу на уроці не було африканської студентки. 2. Завтра не буде першого уроку. 3. У деканаті ще немає нового розкладу. 4. У мене немає нового комп'ютера. 5. У них не було класної роботи. 6. У товариша не було нової книги і нового журналу.

41. Напишіть прикметники в родовому відмінку.

Зразок: – Я повертаюся з (медичний) університету.

– Я повертаюся з медичного університету.

1. У мене не було (новий) зошита. 2. У мене немає (червоний) олівця. 3. Студенти повернулись з (історичний) музею. 4. У Марії немає (останній) уроку. 5. У Хассана немає (красива) картини. 6. Я йду з (комп'ютерний) класу. 6. У нас немає (новий) гуртожитку. 7. Це кабінет (серйозний) викладача. 8. Хасан йде з (великий) супермаркету. 9. У подруги немає (арабський) словника.

42. Дайте заперечну відповідь на питання.

Зразок: – В вашому місті є нові станції метро?

– В вашому місті немає **нових станцій** метро.

1. В тебе є нові зошити? 2. В тебе є чорні джинси? 3. У студентів є зайві квитки в театр? 4. У Марії є нові предмети? 5. У Хассана є красиві картини? 6. В тебе є цікаві журнали? 7. У нас є останні уроки? 8. У друзів є серйозні проблеми? 8. В цьому місті є (великі) супермаркети? 9. У подруги є гарні картини?

43. Напишіть підкреслені словосполучення у множині.

1. У новий друг брати живуть у студентському гуртожитку. 2. Біля молодий сад відпочиває багато молоді. 3. На моєму столі немає новий підручник. 4. У гарний друга немає нових підручників. 5. У мароканський студент є зошити і

підручники. 6. Біля центральної вулиці є пам'ятники. 7. У моєму зошиті багато гарна оцінка.

44. Дайте заперечні відповіді.

Зразок: – У вашій групі є нігерійські студенти?

– У нашій групі немає нігерійських студентів.

1. У вас є студентські квитки? 2. У Ердема є мобільний телефон? 3. У підручнику з української мови є важкі вправи? 4. У вас є домашнє завдання? 5. В аудиторії є турецькі студенти? 6. У цьому тексті були нові слова? 7. У Катрін є хороші подруги?

§ 8. РОДОВИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ. КОЛИ?

Зверніть увагу!!!

Прийменники і прикметники, які керують родовим відмінком

Прийменник	приклади
під час	перерви, обіду, уроку, лекції, прогулянки, матчу
після	магазину, аптеки, уроку, лекції, сніданку
до	обіду, сніданку, уроку, екзамену, прогулянки
від... до...	від сніданку до обіду
з...до ,,,	з ранку до ночі, з вечора до ранку
Прикметники, займенники	приклади
минулого	тижня, місяця, року, століття
цього	тижня, місяця, року, століття
наступного	тижня, місяця, року, століття

45. Задайте питання до виділених слів.

1. *Під час прогулянки* ми бачили багато цікавого. 2. *До прогулянки* ми ходили у кінотеатр. 3. *Після обіду* студенти ходили до деканату. 4. *Під час канікул* студенти поїдуть до Києва. 5. Вона слухає музику *від ранку до вечора*. 6. *Минулого тижня* Заїд був поїхав на Батьківщину. 7. *Наступного року* я поїду додому. 8. *Під час уроку* викладач пояснює нову граматику. 9. *Після зборів* студенти поїхали до гуртожитку. 10. *З дев'ятої до десятої ранку* ми були в поліклініці. 11. *Цього року* я планую відпустку до Туреччини. 12. *Наступного тижня* наша група буде складати іспит. 13. *З дванадцятої до першої години* у нас велика перерва. 14. *Після обіду* я піду до бібліотеки. 15. Ми будемо займатися спортом *протягом року*. 16. Двадцятого грудня день народження моєї подруги.

Зверніть увагу!

Коли? день у/в + Західний відмінок	Коли? день, дата + Родовий відмінок
<i>У наступну суботу</i> ми їдемо на екскурсію.	<i>Наступної суботи</i> у нас буде екскурсія. <i>Першого вересня</i> початок нового навчального року.
Тиждень, місяць, рік у/в + Місцевий відмінок	Тиждень, місяць, рік + Родовий відмінок
<i>В минулому місяці</i> у нас були змагання з футболу. <i>У наступному році</i> я закінчую навчання в університеті.	Ми їздили до Києва <i>минулого тижня</i> . <i>Наступного року</i> я закінчую навчання.

46. Трансформуйте речення з Місцевого і Знахідного відмінків в Родовий.

А) *Зразок: – У вересні починається навчальний рік в Україні.*

– Першого вересня починається навчальний рік в Україні.

1. В наступному місяці ми будемо здавати іспит. 2. В минулому році ми їздили на екскурсію на Хортицю. 3. В цьому місяці у нас будуть змагання з баскетболу. 4. Літні канікули будуть починатися на наступному тижні. 5. У наступному році ми будемо захищати дипломи. 6. На цьому тижні були сильні дощі. 7. У цьому році ми поїдемо на Батьківщину. 8. На минулому тижні почалися канікули.

Б) *Зразок: – Мій день народження в цей четвер.*

–*Цього четверга мій день народження.*

1. В наступну п'ятницю він хоче приїхати сюди. 2. В минулу середу він був тут. 3. В цей вівторок ми отримали цей лист. 5. В наступну неділю він поїде в село. 6. В наступний понеділок ми підемо на екскурсію. 7. В минулий четвер друзі ходили в кіно. 8. В наступний вівторок студенти підуть в театр.

Зверніть увагу!!!

Коли? Як часто?

*щоранку, щодня, щовечора,
щогодини, щохвилини, щомісяця, щотижня, щороку*

47. Замініть синонімічними конструкції:

Зразок: –Щоранку – кожного ранку.

Щодня–

Щосереди–

Щосекунди

Щопонеділка

Щонеділі

Щохвилини

Щовівторка

Щонеділі

Щороку

Щотижня

Щомісяця

48. Замініть синонімічними речення:

1. Кожної неділі ми ходимо на концерти. 2. Кожного року я їду додому. 3. Кожного тижня ми працюємо в лабораторії. 4. Кожної середи ми граємо у футбол на стадіоні. 5. Кожного понеділка і кожної п'ятниці ми тренуємось в спортзалі. 6. Кожного дня, крім вихідних, ми ходимо на лекції до університету. 7. Кожного тижня я зустрічаю цих студентів на стадіоні. 8. Кожного літа ми їздили на море на відпочинок.

49. Дайте відповіді на питання.

1. З якої країни приїхав Камаль? (Алжир) 2. Коли він був в університеті? (минула п'ятниця). 3. Коли ви поїдете до Києва? (наступний рік) 4. До якої подруги ти поїдеш завтра? (африканська) 5. Коли ти повертаєшся на Батьківщину? (наступний рік) 6. До якого театру ви ходили в суботу?

(драматичний) 7. До якого міста поїдуть студенти? (Київ) 8. До якої поліклініки ходила Марія? (студентська) 9. Коли у нас буде іспит? (наступний місяць) 10. Коли ти ходив на пошту (минула субота) 11. До якого лікаря ходила твоя сестра? (терапевт) 12. З якого університету цей студент? (аграрний).

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Поставте питання до слів в реченні.

Мій брат сьогодні успішно склав важкий іспит.

2. Напишіть слова в множині.

Чоловік, дружина, батько, брат, сестра, тітка, дядько, подруга, дитина, друг, племінник, племінниця, онук.

3. Дайте відповідь на питання.

1. Де сьогодні будуть студенти? (підготовчий факультет, цікава робота, новий аеропорт, центральний вокзал).

2. Куди йдуть студенти? (красивий парк, нова екскурсія, дивовижний сад, продуктовий магазин, велика вулиця).

3. Кого ви любите? (дорога мама, рідна Батьківщина, серйозний тато, старший брат).

4. Дайте відповідь на питання за зразком в негативній формі.

Зразок: – У вас є телефон?

– У мене немає телефону.

1. У вас є словник? 2. У вас є ковдра? 3. У тебе є холодильник? 4. У них є телевізор? 5. У неї є підручник? 6. У нас є сьогодні математика? 7. У них є сьогодні іспит?

5. Дайте відповіді на питання.

1. У кого є домашнє завдання? (друг, Софія, Джамаль, Микола, Анас, Аймен, Марвен, Заїд, Мосааб, Саїда, Сукайна).

2. У кого є нова машина? (тато, мама, друг, брат, викладач, викладачка, професор, декан, Емануель).

3. У кого престижна робота? (фермер, інженер, лікар, бізнесмен, футболіст, медсестра, секретар, перукар, викладач, програміст, шофер, кухар, актор, бібліотекар).

6. Дайте заперечну відповідь.

Зразок: – У кого немає ручки? (я) – У мене немає ручки.

– У кого немає подруги? (Джон) – У Джона немає подруги.

1. У кого немає машини? (батько). 2. У кого немає уроку? (вони). 3. У кого немає сина? (вона). 4. У кого немає дружини? (він). 5. У кого немає комп'ютера? (ми). 6. У кого немає сумки? (мати). 7. У кого немає друга? (Віктор). 8. У кого немає дочки? (Микола).

7. Дайте заперечну відповідь.

Зразок: – У тебе є червоний олівець?

– У мене немає червоного олівця.

1. У тебе є новий журнал? 2. У тебе є новий розклад? 3. У нього є сенсорний телефон? 4. У вас є красива аудиторія? 5. У друга є хороший телевізор? 6. У вас є важкий текст? 7. У тебе є ... червоний олівець?

8. Дайте заперечну відповідь на питання.

Зразок: – В вашому місті є нові станції метро?

– В вашому місті немає **нових станцій** метро.

1. В тебе є нові зошити? 2. В тебе є чорні джинси? 3. У студентів є зайві квитки в театр? 4. У Марії є нові предмети? 5. У Хассана є красиві картини? 6. В тебе є цікаві журнали? 7. У нас є останні уроки? 8. У друзів є серйозні проблеми? 8. В цьому місті є (великі) супермаркети? 9. У подруги є гарні картини?

9. Поставте слова, дані в дужках, в родовому відмінку.

1. Студентка йде до ... (деканат). 2. Діти вийшли зі ... (школа) 3. Студенти виходять з ... (гуртожиток). 4. Автобус їде до ... (місто) 5. Ми поверталися з ... (Київ) в середу. 6. Я виходжу з ... (аудиторія), тому що починається перерва. 7. Щодня ми їздимо з ... (університет) додому на автобусі.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Вкажіть правильну форму родового відмінка слова психолог:

- А) психолога;
- Б) психологу;
- В) психолог.

2. Які слова в родовому відмінку закінчуються на –а?

- А) парк, текст, космос;
- Б) телефон, грам, словник;

В) університет, музей, театр.

3. Оберіть правильний варіант відповіді:

- А) Дайте мені, будь ласка, чаю;
- Б) Дайте мені, будь ласка, чая;
- В) Дайте мені, будь ласка, чай.

4. Вкажіть правильну форму слова аудиторія у родовому відмінку:

- А) аудиторії;
- Б) аудиторію;
- В) аудиторія.

5. Закінчіть речення: «Хочете до чаю ...?»

- А) лимону;
- Б) лимона;
- В) лимони.

6. Закінчіть речення: «Завтра день народження у мого ...».

- А) брата;
- Б) брату;
- В) брат.

7. У якому рядку всі іменники вжиті у родовому відмінку?

- А) друзі, міста, назв, життя;
- Б) імена, качка, фабрики, речі;
- В) викладача, друга, книжки, дочки.

8. Доповніть речення: «Ми посадили багато квітів біля ...».

- А) будинка;
- Б) будинку;
- В) будинок.

9. У котрому рядку подано правильні форми родового відмінка?

- А) Я бачив цього фільму;
- Б) Я не бачив цього фільма;
- В) Я не бачив цього фільму.

10. Ольга недавно повернулася з ... .

- А) екскурсію;

- Б) екскурсії;
- В) екскурсія.

11. Максим поїхав до ... в Київ.

- А) приятелі;
- Б) приятель;
- В) приятелів.

12. Іван пішов на ... .

- А) дискотеки;
- Б) дискотеку;
- В) дискотеці.

13. Марта почула багато цікавого від ... .

- А) хорошої подруги;
- Б) хорошу подругу;
- В) хорошого подруга.

14. Роберт повернувся до ... з ... .

- А) Польщу-України;
- Б) Польщі-України;
- В) Польщі-Україну.

15. У медичному університеті вчиться багато студентів з ...

- А) Нігерія;
- Б) Нігерію;
- В) Нігерії.

УРОК 5
ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК № 3
(TheDativecase)

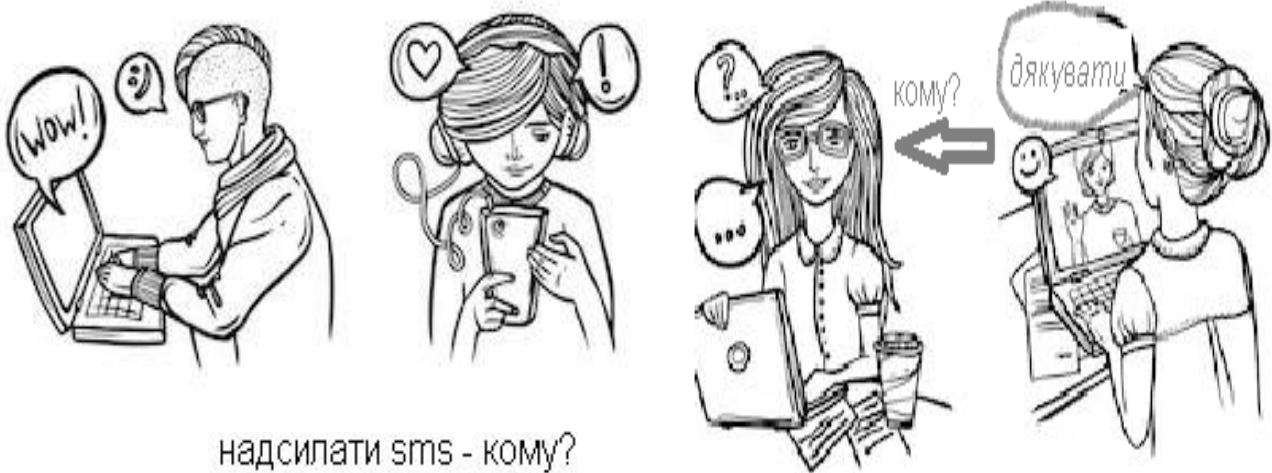
КОМУ? ЧОМУ?

§ 1. АДРЕСАТ ДІЇ І ВІК

КОМУ?

Вживається для позначення особи, до якої направлена певна дія (to denote the person toward whom a certain action is directed).

Ахмед пише листа <u>дівчині</u> . <u>Кому</u> пише Ахмед?	Студентка дякує <u>викладачеві</u> . <u>Кому</u> дякує студентка?
--	--

надсилати sms - кому?

1. Прочитайте текст. На які питання відповідають підкреслені слова, який це відмінок.

Лист додому

Ахмед вирішив написати лист додому. Спочатку він пише батькові і матері. Він знає, що вони хвилюються. Ахмед розповідає батькові і мамі, як він живе, які у нього новини, як його справи. Потім Ахмед пише Махмуду. Махмуд це молодший брат Ахмеда. Він любить баскетбол. Ахмед розповідає братові про баскетбольну команду університету і надсилає йому фотографію команди. Ахмед написав два листа – мамі і тату та братові Махмуду.

КОМУ СКІЛЬКИ РОКІВ?

<u>Хлопчику</u> 6 років. <u>Кому</u> 6 років?	<u>Бабусі</u> 60 років. <u>Кому</u> 60 років?
--	--

– Скільки вам років? – Мені ... ↓

1, 21, 31, 41, 51, 61 .... рік

2, { 22, 32, 42, 52, 62 ... роки

3, { 23, 33, 43, 53, 63 ... роки

4, { 24, 34, 44, 54, 64 ... роки

5 – 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 ... років

**Запам'ятайте дієслова, що керують давальним відмінком.
кому?**

Телефонувати, дякувати, подобатися, дзвонити, відповідати, приносити, належати, бажати (чого?).

кому? (що?)

Надсилати, купувати, давати, віддавати, дарувати, показувати, пояснювати, готувати, викладати, вибирати,

кому? (про що?)

Говорити, казати, розповідати, читати, писати.

кому? що робити?(V+ if.)

Допомагати, заважати, радити, дозволяти, обіцяти, забороняти.

Іменники в давальному відмінку

Рід	Н.в. №1 (хто?, що?)	Д.в. №3 (кому?, чому?)	Закінч.
однина			
Ч.р. (він)	– Хто це? – Це студент викладач водій – Що це? університет	– Кому ти дякуєш? – Я дякую студент ові . викладач еві воді єві університету	-ові (у) -еві (у) -єві (ю) приг.+ -у
Ж.р. (вона)	– Хто це? – Це сестра Марія мати подруга	– Кому ти дякуєш? – Я дякую сестр і Марі ї матер і подруз і	-і -ї -і -і (г/з)
С.р. (воно)	– Що це? – Це море місто – Хто це? – Це хлоп'я	– Кому ти дякуєш? – Я дякую мор ю міст у хлоп'ят і	-ю -у -і
множина			
	– Хто це? – Це батьки друзі	– Кому ти дякуєш? – Я дякую батьк ам друз ям	-ам -ям

2. Прочитайте речення, поставте питання до виділених слів.

Викладач пояснює студентам нову тему. 2. Ахмед купив дівчині чудові квіти. 3. Батьки допомагають дітям. 4. Марія надішле повідомлення подрузі. 5. Пасажири передали гроші водієві. 6. Студенти подякували академії за навчання. 7. Лікар відповідає пацієнтам на запитання. 8. Касир порадила туристам їхати іншим потягом.

3. Вставте замість крапок слово, дане в дужках. Повторіть дієслова, які керують давальним відмінком.

1. Я часто купую книги ... (брат). 2. Сестра іноді пише повідомлення ... (я). 3. Передайте, будь ласка, мій зошит ... (викладач). 4. Цей словник я хочу подарувати ... (земляк). 5. Продавець показав телефон ... (покупець). 6. Я обіцяв ... (мати) не курити. 7. Батько надіслав ... (донька) подарунок на день

народження. 8. Батьки радять ... (син) добре навчатися. 9. Лікар забороняє ... (пацієнтка) ходити після операції. 10. Сусід дозволяє ... (ми) брати його м'яч. 11. Я обіцяв ... (секретарка) дати твою нову адресу. 12. Викладач показував ... (студентка) її помилки. 13. Я розповідаю новини ... (друг і подруга). 14. Допоможіть ... (він), будь ласка, перекласти текст.

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ В ДАВАЛЬНОМУ ВІДМІНКУ

Н.в. №1 (хто?, що?)	Д.в. №3 (кому?, чому?)
Я	Мені
Ти	Тобі
Він, воно	Йому
Вона	Їй
Ми	Нам
Ви	Вам
Вони	Їм

4. Відповідайте на запитання. Замість іменників уживайте займенники.

Зразок: – Ви показали зошит викладачу?

– Так, я показав зошит йому.

1. Ви дали словник товаришу? 2. Ви телефонували вчора Марії? 3. Викладач пояснював завдання Ахмеду і Саїду? 4. Тато купив квиток вам і брату? 5. Студенти показують домашнє завдання викладачу? 6. Викладач показав портрет Тараса Шевченка студенту і студентці?

5. Замість крапок напишіть займенники у правильній формі.

1. Ахмед знає, що сьогодні буде футбольна гра? Ти говорив ... про це? 2. Саїда йде в музей? Ти телефонував ... ? 3. Батьки знають про твої успіхи? Ти писав ... про це? 4. Друзі знають, де ти живеш? Ти давав ... свою адресу? 5. Це моя подруга. Я завжди розповідаю ... про свої справи. 6. Це наша викладачка. Щодня ми читаємо ... тексти. 7. Ми вивчаємо українську мову. Щодня викладач пояснює ... граматику. 8. Ви вивчаєте математику? Хто допомагає ...? 9. Ти вже знаєш про збори? Хто ... про це казав? 10. Ваєл завжди купує ... у кав'ярні тістечко.

6. Прочитайте текст, знайдіть форму давального відмінка.

Розповідь Ахмеда

Ось фотографія (світлина), тут моя сім'я. Як ви бачите, вона велика. В центрі мій батько. Йому 52 роки. Поруч моя мама. Їй 46 років. Праворуч від батька мій старший брат Махмуд. Йому 25 років. Ліворуч від мами мій середній брат Мохсен. Йому 21 рік.

А це мої молодші сестри Аміна та Надія. Аміні 13 років, а Надії 9 років. А ось і я, мені тут 17 років.

Дайте відповіді на запитання:

1. Кому 52 роки? 2. Кому 46 років? 3. Кому 25 років? 4. Кому 21 рік? 5. Кому 13 років? 6. Кому 9 років? 7. Кому 21 рік?

Вживання складних речень зі словами: **СКІЛЬКИ, ЩО.**

Прочитайте речення, зверніть увагу на утворення складних речень.

Просте речення:	Я знаю. Надії 20 років.	
Складне речення:	1) Я знаю, скільки років Надії. Я не знаю, скільки років Надії. – Ви не знаєте, скільки років Надії?	2) Я знаю, що Надії 20 років. – Що ви знаєте?

7. Напишіть складні речення зі сполучними словами **що, скільки?**

1. Подруга знає, ... мені 18 років. 2. Моя мама запитала, ... років Моніці. 3. Товариш сказав, ... років місту. 4. Друзі запитали, ... років братові. 5. Валід сказав, ... йому 17 років. 6. Ми знаємо, ... театру опери і балету. 7. Ахмед запитав, ... років цьому письменнику. 8. Брат сказав, ... цьому місту 300 років.

! Запам'ятайте

Узгодження дієслів **бути, виводитися** у минулому часі з числівниками:

Батькові було (= виводилося) 52 роки, Махмудові було (=виводилося 17 років), Лейлі було (=виводилося) 4 роки.

Конструкція для **порівняння** різних за віком людей:

Старший $\neq$ молодший *від кого* (Р. в.) = *за кого?* (З. в.) *на скільки років?*

Зверніть увагу на антонімічні словосполучення в конструкціях на позначення віку!!!

Минулого року = торік; минулого (місяця, тижня, дня, понеділка; минулої п'ятниці, неділі) Р. в. (коли?)	≠	Наступного року (місяця, тижня, дня, понеділка; наступної п'ятниці, неділі, суботи) Р. в. (коли?)
---	---	---

8. Дайте відповіді на запитання.

1. На скільки років ви молодший від (=за) свого батька. 2. На скільки років ви молодший від (=за) свого дідуся? 3. На скільки років ви молодший від своєї мами (=за свою маму). 4. На скільки років ви молодший чи старший від (= за) свого товариша? 5. На скільки років ви молодший чи старший від своєї сестри (= за свою сестру)? 6. На скільки років ви молодший чи старший від своєї бабусі (= за свою бабусю)? 7. На скільки років ви молодший чи старший від своєї подруги (= за свою подругу)?

9. Запитайте своїх одногрупників , скільки їм років, і скажіть, на скільки років ви молодші чи старші від (= за) них.

10. Прочитайте. Напишіть і перекладіть нові слова. Запам'ятайте дієвідмінювання нових дієслів.

Свято, святковий, святкувати, подарунок, народження, здоров'я, щастя, щасливий, щастити, успіх, успішний, радість, радісний, радіти, вдячний, побажання, бажати, фотоальбом, листівка, вітати/привітати (кого? з чим?), запрошувати, запросити (кого? куди?), сидати/сісти (куди?), співати/заспівати (що?, кому?), танцювати/потанцювати.

11. Дайте відповіді на запитання.

1. Куди вас запросив товариш? (День народження). 2. Кому ви подякували за запрошення? (товариш). 3. Куди запросили гостей? (стіл). 4. Що гості бажають господареві? (здоров'я, щастя, успіхів).

! Зверніть увагу:

Дякувати за що? = (є) вдячний за що?

Ахмед дякує другові за пораду. = Ахмед вдячний за пораду.

Радіти = (є) радий + інфінітив

Я радію знайомству. = Я радий познайомитися.

День народження

Сьогодні у Джона свято. Він святкує День народження. Сьогодні йому виповнюється 19 років. Батьки вже привітали сина. Мама подарувала Джону новий джемпер, а батько – новий айфон. Молодша сестра подарувала вовняний шарф. Бабуся і дідусь подарували цікаву книжку і футбольний м'яч. Старий товариш надіслав листівку-привітання через Фейсбук і побажав Джону щастя, успіхів і любові. Мама і сестра допомогли Джону приготувати святкову вечерю. Джон надіслав запрошення на вечерю всім рідним, друзям та сусідам.

Завдання:

I. Дайте відповіді на питання за текстом.

1. Що святкує Джон?
2. Скільки виповнюється йому років?
3. Хто привітав хлопця?
4. Що подарували батьки, сестра, бабуся і дідусь?
5. Що подарував Джонови старий товариш?
6. Кого Джон запросив на святкову вечерю?

II. Складіть план і розкажіть про свій День народження.

§ 2. ВИРАЖЕННЯ ОЗНАКИ АДРЕСАТА ДІЇ

Запам'ятайте:

Прикметники та вказівні займенники (цей, той, свій)

Ч.р.	– Я <u>кому</u> студенту ви дякували? – Ц <u>ьому</u> (мо <u>єму</u> , ваш <u>ому</u>) нов <u>ому</u> студенту.	(<i>ь</i>)	-у/-ю -ові
С.р. (4 від.)	– Я <u>кому</u> хлоп'ят <u>і</u> ви дякували? – Ц <u>ьому</u> (мо <u>єму</u> , ваш <u>ому</u>) хлоп'ят <u>і</u> .	-ому -єму	-еві -єві -(ят)і
Ж.р.	– Як <u>ій</u> с тудентц <u>і</u> ви дякували? – Ц <u>ій</u> (мо <u>їй</u> , ваш <u>ій</u>) нов <u>ій</u> студентц <u>і</u> .	-ій -їй	-і -ї
Мн.	– Як <u>им</u> студента <u>м</u> ви дякували? – Ц <u>им</u> (мо <u>їм</u> , ваш <u>им</u>) нов <u>им</u> студента <u>м</u> .	-им -їм -їм	-ам -ям

12. Прочитайте речення поставте питання до виділених слів.

Зразок: – Аміна дає сіль знайомій дівчині.

– Якій дівчині Аміна дає сіль?

1. Марія купує одяг *молодшій* сестрі. 2. Декан дав диплом арабському студенту. 3. Викладач пояснює новому студенту. 4. Ми написали привітання відомому артисту. 5. Роберт дарує квіти коханій дівчині. 6. Друзі показують фотоальбом українським товаришам. 7. Батько читає книжку маленькій донечці. 8. Бабуся в'яже шкарпетки малим онукам. 9. Лікар дає ліки хворому пацієнту. 10. Перукар пропонує гарну зачіску літній жінці.

13. Дайте відповіді, використовуючи слова в дужках.

1. Кому ці студенти читають текст ? (свій викладач)
2. Кому їхній викладач пояснює завдання? (іноземні студенти)
3. Кому я пишу повідомлення? (нова подруга)
4. Кому ти вже написала смс? (молодший брат)
5. Кому ми пообіцяли завжди допомагати? (маленькі діти)
6. Кому Ахмед допомагає прибирати дім? (старій бабусі).
7. Кому мама подарувала гарний посуд? (доросла донька)
8. Кому треба робити руханку? (маленькі діти)
9. Кому часто допомагає мій друг? (добра сусідка)
10. Кому пекар пече хліб? (гарні люди)
11. Кому мій батьки телефонують щовечора? (молодший син)
12. Кому секретар пояснив правила поведінки? (іноземні студенти)
13. Кому подобається писати романи? (відомі письменники)
14. Кому ти позичив сто гривень? (знайомий сусід)
15. Кому можна пити пиво? (дорослі люди)

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК +МОДАЛЬНІ СЛОВА

КОМУ?	Можна,неможна, потрібно, треба, слід, необхідно	+ інфінітив
<p><i>Йому слід добре працювати.</i> <i>Мені слід відпочити.</i> <i>Вам потрібно більше ходити.</i></p>		

14. Вставте слова можна, неможна, потрібно, треба, слід, необхідно в речення:

1. Батькові ... палити
2. Студентові ... серйозно ставитися до навчання.
3. Дітям ... більше спілкуватися.
4. Мамі ... добре відпочивати.
5. Другові ... купити ліки.

15. Поставте слова в дужках у правильну форму.

1. (Марина) треба читати текст.
2. (Джон) слід більше читати.
3. (Студенти) необхідно з'явитися на залік.
4. (Вона) повинна зараз прийти.
5. (Студент) можна вийти із аудиторії.
6. (Я) треба багато працювати.
7. (Спортсмени) неможна палити.
8. (Брат) слід звернутися до деканату.

**§ 3. ВИРАЖЕННЯ ОДНОЧАСНОСТІ І ПОСЛІДОВНОСТІ ДІЙ.
СКЛАДНІ РЕЧЕННЯ ЗІ СЛОВАМИ КОЛИ, ПІСЛЯ ТОГО ЯК**

Значення	Слова	Складне речення
Одночасність дії	<i>Коли</i>	Ми їхали автобусом і дивилися у вікно. = <u>Коли ми їхали автобусом, ми дивилися у вікно.</u> Я вечеряв і слухав новини. = <u>Коли я вечеряв, я слухав новини.</u>
Послідовність дії	<i>Коли</i> = <i>Після</i> <i>того як</i>	<u>Спочатку</u> студенти написали завдання. <u>Потім</u> вони віддали його викладачеві. = <u>Коли студенти написали завдання, вони віддали його викладачеві.</u> <u>Коли ми купили квитки, ми зайшли у кінотеатр.</u> = <u>Після того як ми купили квитки, ми зайшли у кінотеатр.</u>

Висновок:

Складні речення зі словами коли, після того як можуть позначати послідовність дії або одночасність дії.

- 15. Із двох складних речень утворіть складне речення зі сполучником коли.**
1. Туристи побачили гіда. Вони привіталися до нього. 2. Гід розповідав цікаву інформацію. Туристи уважно слухали його. 3. Туристи купили вхідні квитки до музею. Вони віддали їх гідові. 4. Туристи подякували йому. Гід закінчив екскурсію.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Дайте відповідь на питання.

Де сьогодні будуть студенти? в\у \на (будівельний інститут, великий магазин, широка вулиця, великий зоопарк).

Куди йдуть студенти? в\у \на (студентська поліклініка, новий базар, важкий залік).

У кого ви запитуєте? (красива дівчина, новий студент, відомий поет).

Звідки ви приїхали? Із\ з (рідне місто, дорогий ресторан, широка вулиця).

2. Складіть речення, використовуючи слова в дужках.

Зразок:–Викладач пояснив ... незнайоме слово (студент).

–Викладач пояснив студенту незнайоме слово.

1. Я часто пишу листи ... (брат). 2. Син послав ... повідомлення (мати). 3. Передайте зошит ... (викладач). 4. Цю книгу я хочу подарувати ... (подруга). 5. Продавець показав ... фотоапарати (покупець). 6. Листоноша приніс лист ... (сусід). 7. Вчора я дзвонив ... (друг). 8. Батько обіцяв ... купити шахи (син). 9. У листі брат радив ... поступати в університет (сестра). 9. Лікарка радила ... багато ходити (батько). 10. Хворий обіцяв ... більше не палити (лікарка).

3. Замініть іменники особовими займенниками в Давальному відмінку.

Зразок:– Це мій сусід. Я купив ... газету.

– Я купив йому газету.

1. Це мої друзі. Я розповідаю ...про своє життя. 2. Це наш викладач. Щодня ми показуємо ... свої зошити. 3. Це моя подруга. Я часто розповідаю ... про наш університет. 4. Моя мати живе в Китаї. Я часто пишу ... листи. 5. Ми вивчаємо

фізику. Викладач показує ... фізичні досліди. 6. Ви були в нашому університеті? Я можу показати ... наш університет. 7. Ти не зрозумів це завдання? Я можу пояснити ... .8. Недавно у мене був день народження. Друзі подарували ... телефон.

4. Складіть речення, використовуючи слова в дужках.

1. (друг) ... двадцять років.
2. (студент) ... двадцять чотири роки
3. (старша сестра) ... двадцять шість років.
4. (професор) ... п'ятдесят один рік.
5. (мати) ... сорок п'ять років.
6. (батько) ... п'ятдесят років.

5. Складіть речення за зразком.

Зразок: – Викладач пояснює слова новій студентці.

1. Він написав лист ... другу. (хороший). 2. Вона дала свою книгу... студентці (нова). 3. Лікар виписав рецепт ... людині. (хвора). 4. Ахмед відправив лист ... брату. (молодший). 5. Моя подруга часто дзвонить ... сестрі. (старша). 6 . Студент розповів про свої проблеми ... товаришу. (шкільний).

6. Напишіть словосполучення в множині.

Зразок:–Великому стадіону - Великим стадіонам.

1. Новому будинку -
2. Спортивному комплексу -
3. Новому магазину -
4. Новій машині -
5. Улюбленому другу -
6. Національному університету -
7. Коханій дівчині -
8. Далекому будинку -
9. Старій бабусі -
10. Хворому другу -
11. Красивому парку –
12. Науковій бібліотеці –
13. Міській вулиці –
14. Новому району –
15. Великому театру –

Тестові завдання

1. Вчора я надіслала лист ...

- А) батьки
- Б) батькам
- В) батьки

2. Хворий розповів про свою проблему ...

- А) лікарю
- Б) лікарю
- В) лікарю

3. Вчора Емануель телефонував ... .

- А) маму
- Б) маму
- В) мамі

4. ... передали моє повідомлення?

- А) тебе
- Б) тобі
- В) ти

5. Мої сусіди дуже старі, тому я купую ... продукти.

- А) них
- Б) їх
- В) їм

6. ... людям не можна довіряти таємниці

- А) поганим
- Б) поганих
- В) погані

7. Вчора ветеринар допоміг ... собаці.

- А) мому
- Б) моїм
- В) моєму

8. Вчителька прочитала оповідання ... учням.

- А) уважним
- Б) уважнім
- В) уважніх

9. ... .. 80 років.

- А) нашому дідусеві
- Б) нашому дідусі

В) нашому дідуся

10. ... не подобається, коли говорять неправду.

А) ніхто

Б) хтось

В) нікому

11. Я довіряю ...

А) брат

Б) братові

В) брата

12. Викладач порадив ... прочитати цю книгу.

А) студентові

Б) студент

В) студента

13. Моїй ... 50 років.

А) мама

Б) мами

В) мамі

14. Старшій сестрі 27...

А) рік

Б) років

В) роки

15. На зборах було задано багато питань ....

А) новий декан

Б) нового декана

В) новому деканові

УРОК 6.ОРУДНИЙ ВІДМІНОК № 5

(The Instrumental /Ablative case)

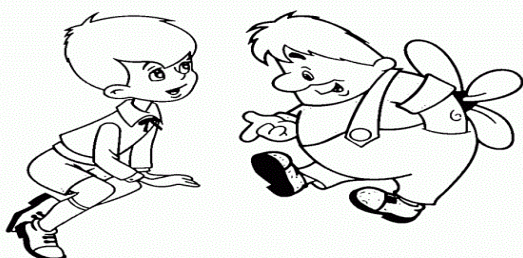
§ 1. КИМ? (BY/ WITH WHOM?) ЧИМ? (BY / WITH WHAT?)

Вживається для позначення:

- спільність дії ( ): *зустрічатися з другом*
- інструмент, яким виконується дія ( ): *писати ручкою*
- професію, рід діяльності( ): *працювати інженером, бути тренером*
- засіб пересування ( ): *їхати автобусом (поїздом), летіти літаком.*
- після прийменників ( ) з (із, зі), за, між, над, під, перед: *п'ю чай з цукром, сумка під столом.*

§ 1. СПІЛЬНІСТЬ ДІЇ З КИМ?

Я гуляю з другом
З ким він гуляє?

Я гуляю з подругою.
З ким я гуляю?

З ЧИМ?

Я іду в клас з книгою.
З чим я іду в клас?

Я п'ю чай з цукром.
З чим я п'ю чай?

Таблиця 1. Орудний відмінок однина

Рід	Н.в. №1 (хто? що?)	О.в. №5 (ким? чим?)	Закінчення
Ч.р. (він)	– Хто це? –Це батько – Це товариш – Що це? –Це молоток	– З ким я говорю? –Я говорю з батьком. –Я говорю з товаришем. – Чим я працюю? –Я працюю молотком.	о → ом ш → ем (-ж,-ч,-ш, -щ,-ь,-ар)
С.р. (воно)	– Що це? – Це масло – Хто це? – Це цуценя/курча	– З чим хліб? –Хліб з маслом. – З ким я граюсь? – З цуценям / курчам.	а → ам я → ям
Ж.р. (вона)	– Хто це? –Це подруга. –Це Марія. –Це бабуся.	– З ким я говорю? –Я говорю з подругою. –Я говорю з Марією. –Я говорю з бабусею.	а →ою ія → єю я → єю (-тя, -жа, -ча, -ша, -ща)

Таблиця 2.Особові займенники в орудному відмінку

Н.в. №1 (хто? що?)	О.в. №5 (ким? чим?)
Я	Зі мною
Ти	З тобою
Він / воно	З ним
Вона	З нею
Ми	З нами
Ви	З вами
Вони	З ними
(себе) → з собою	

Запам'ятайте і дієслова, що керують орудним відмінком

З КИМ?

Жити, бути, говорити, розмовляти, снідати, обідати, вечеряти, гуляти, грати, працювати, відпочивати, зустрічатися, знайомитися, вітатися, прощатися, радитися, бачитися, дружити, товаришувати, сперечатися, сваритися, домовлятися

1. Прочитайте текст. Знайдіть форму орудного відмінка.

Це моя група. Я навчаюсь у групі разом з Ахмедом, з Салахом, з Мохсеном, з Камалем, з Джамалем, з Марією, з Надією, з Лейлою. Це мої найближчі друзі у Дніпрі.

Я познайомився з Ахмедом, з Мохсеном, з Камалем і Марією у Дніпрі. А з Джамалем, з Надією, з Лейлою в аеропорту Києва, коли ми тільки що приїхали до України. Зараз ми всі нерозлучні друзі. Камаль сидить з Джамалем, Ахмед сидить з Салахом, Надія сидить поруч з Лейлою, а я сиджу поруч з Марією.

Ми сидимо так, як дружимо. Камаль товаришує з Джамалем, Ахмед товаришує з Салахом, Надія товаришує з Лейлою, а я товаришую з Марією. Вона гарна людина і гарна студентка.

Але я товаришую не тільки з Марією. Всі студенти моєї групи – мої друзі. Ми робимо все разом. Разом вивчаємо українську мову, разом відпочиваємо.

Ми говоримо один з одним, звісно, арабською мовою, але на заняттях з викладачем ми говоримо тільки українською мовою.

2. Оберіть правильну форму.

1. Я привітався з ... (викладач – викладачем). 2. На зупинці Ахмед зустрівся з ... (Мохсен – Мохсеном). 3. Я ходив у кіно з ... (друг – другом). 4. Ми завжди відпочиваємо на півдні з ... (сестра – сестрою). 5. Дівчина дивиться фільм з ... (подруга – подругою). 6. Я люблю грати в шах з ... (дідусь – дідусем). 7. Хлопчик йде на рибалку з (батько – батьком). 8. Викладач працює в аудиторії з ... (група – групою).

3. Доповніть речення словами з дужок у потрібній формі.

1. Я ходив у кіно з ... (друг, подруга, сестра). 2. Він грає у футбол з ... (Джон, Сергій, Антон, друзі). 3. Я говорив по телефону з ... (лікар, професор). 4. Студенти були на екскурсії з ... (викладач). 5. У театрі ми зустрілися з ... (Наталка і Максим). 6. Викладач привітався зі ... (студенти). 7. Ганна завжди радиться з ...

(сестра або мама). 8. Я давно не бачився з ... (Сашко та Віктор). 9. Тобі треба порадитися з ... (лікар). 10. Том завжди обідає з ... (друзі), а вечеряє з ... (брат). 11. Коли я був маленьким, я любив гуляти з ... (бабуся й дідусь). 12. Діти люблять зустрічатися із ... (цікаві люди).

4. Дайте відповідь на питання, використайте правильну форму.

Хто вам часто телефонує?	брат, сестра
З ким ви говорите по телефону?	
Хто любить дивитись балет?	Ахмед і Марія
З ким ви ходили в театр?.	
Хто заходить в аудиторію?	викладач і викладачка
З ким ви вітаєтесь?	
Хто допомагає вам вивчати українську мову?	Антон , Анна
З ким ви займаєтесь у гуртожитку?	
Хто радить вам серйозно вчитись?	батько, мати
З ким ви завжди радитесь?	
Хто іде в деканат?	Хасан, Джамаль
З ким ви ідете в деканат?	
Хто гарно співає?	Лейла, Марія
З ким ви любите співати?	
Хто гарно грає в шахи?	Самір, дідусь
З ким ви любите грати в шахи?	

5. Дайте відповідь на питання за зразком.

Зразок: – Ви знайомі з Ганною Петрівною?

– Так, я знайомий із нею.

1. Ви знайомі з Максимом? 2. Ти знайомий із Марією? 3. Твої батьки знайомі з Ганною? 4. Ви знайомі з Віктором Івановичем? 5. Ти знайома з Юрком і Сашком? 6. Марина знайома з тобою? 7. Дівчата, професор уже знайомий з вами? 8. Ви знайомі з перекладачем?

6. Поставте особові займенники у правильну форму.

1. Моя сестра часто сперечається ... (я). Я теж сперечаюся ... (вона). 2. Учора ми зустріли в коридорі Юрка. Чому він не привітався ... (ми)? 3. Це Максим. Я дуже давно дружу ... (він). 4. Де ви познайомилися ... (вони)? 5. Я хочу порадитися ... (ти). 6. Мої батьки хочуть зустрітися ... (ви). 7. Я бачився ... (вона) недавно.

7. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Що з вами сьогодні?

– Я трохи стомився.

1. Що з тобою сьогодні? 2. Що з ним трапилося учора? 3. Що з нею? 4. Що з вами? 5. Що з ними? 6. Що трапилося з Антоном? 7. Що трапилося з викладачкою?

Слова для довідок: *болить голова (у кого?); все гаразд (у кого?); хворий; зайнятий; багато справ (у кого?); стомитися; загубити окуляри; отримати погану новину.*

Порівняйте:

ЩО? З ЧИМ? з + Ор.в	ЩО? БЕЗ ЧОГО? без + Р.в.
кава з молоком чай із цукром	кава без молока чай без цукру

8. Скажіть, що ці люди їдять і п'ють. Слідкуйте за правильним вживанням відмінків.

Зразок: Катерина їсть на сніданок ... (томати +/- шинка) і п'є ... (яблучний сік +/- цукор). – Катерина їсть на сніданок томати з шинкою і п'є яблучний сік без цукру.

1. Максим – спортсмен, тому на сніданок він їсть ... (яєшня +/- томати та цибуля) і п'є ... (апельсиновий сік). 2. У Марини чудова фігура, тому що на вечерю вона їсть тільки ... (вівсянка +/- масло) і п'є ... (мінеральна вода +/- газ або фруктовий чай +/- цукор). 3. Вранці Олена запізнюється, тому на сніданок вона їсть ... (печиво +/- джем) і п'є ... (чорний чай +/- лимон). 4. Бабуся й дідусь старі, але дуже активні. На сніданок вони їдять ... (тости +/- сир та шинка) і п'ють ... (йогурт +/- фрукти). 5. Том довго жив у Китаї, тому на обід він любить їсти ... (суп +/- локшина та м'ясо +/- рис), а пити ... (зелений чай +/- лимон). 6. Ліда 3 роки жила в Італії, тому на обід вона часто їсть ... (паста +/- сир) і п'є ... (кава +/- вершки).

ВИРАЖЕННЯ ОЗНАКИ СПІЛЬНОСТІ ДІЙ

Запам'ятайте:

Прикметники та вказівні займенники (цей, той, свій)

Ч.р.	– З <u>яким</u> студент <u>ом</u> ви зустрілися? – Із <u>цим</u> (мої <u>м</u> , ваш <u>им</u>) нов <u>им</u> студент <u>ом</u> .	-им	-ом -ем
С.р.(4 від.)	– З <u>яким</u> хлоп' <u>ям</u> ви бачилися у коридорі? – Із <u>цим</u> (мої <u>м</u> , ваш <u>им</u>) мал <u>им</u> хлоп' <u>ям</u> .	-ім -їм	-єм -ам -ям
Ж.р.	– З <u>якою</u> студентк <u>ою</u> ви бачилися вчора? – З <u>цією</u> (моє <u>ю</u> , ваш <u>ою</u>) нов <u>ою</u> студентк <u>ою</u> .	-ою -єю	-ою -єю -єю
Мн.	– З <u>якими</u> студент <u>ами</u> ви бачилися вчора? – З <u>цими</u> (мої <u>ми</u> , ваш <u>ими</u>) нов <u>ими</u> студент <u>ами</u>	-ими -їми -їми	-ами -ями

9. Дайте відповіді на питання. Слова в дужках поставте в правильну форму.

1. З яким викладачем ви ходили на екскурсію? (наш) 2. З якою студенткою розмовляє декан? (нова) 3. З яким лікарем радиться Антон? (досвідчений) 4. З якими друзями зустрічався Максим? (його старі) 5. З якою сестрою ти завжди сваришся? (молодша) 6. З якою групою ви будете грати у футбол? (сьома) 7. З якою дівчиною ви познайомились на зборах? (ця чудова) 8. З якими хлопцями він потоваришував? (ці українські) 9. З яким хлоп'ям гуляє мати? (мале) 10. З яким співробітником зустрічається директор? (новий).

10. Напишіть правильно речення.

1. Вона була вчора у театрі з (молодша сестра). 2. Тут, в Україні, ми познайомилися з (українські студенти). 3. Позавчора я розмовляла з (старший брат). 4. Влітку вона поїде у Київ з (старі батьки). 5. У парку мама гуляє з (малі діти). 6. Ми зустрілися з (відомий письменник).

11. Складіть із цих слів речення.

Зразок: Вчора – офіс – я – познайомитися – твій шеф.

Вчора в офісі я познайомився з твоїм шефом.

1. Вранці – Сергій – бути – його/свій колега – редакція.
2. Минулий місяць – бабуся – дідусь – бути – село.
3. Вчора – ми – розмовляти – наш партнер – офіс.
4. Вчора – президент – домовитися – прем'єр.

5. Цей тиждень – мати – відпочивати – діти – Чорне море.
6. Позавчора – він – грати в теніс – твій тренер.
7. Сьогодні – Марійка – зустрічатися – її/свій перекладач.
8. Минулий рік – Том – працювати – його/свій батько – банк.

Запам'ятайте:

Вітати / привітати

кого? (Зн.в.) з чим?(з/зі/зі+Ор.в.)

Ми вітаємо вас із днем народження (зі святом, з Новим роком, із Різдом, із перемогою ...).

Немає -ся/-сь	Є -ся/-сь (ознака сумісності дії)
дієслово + кого?що? (Зн.в.) <i>бачити/побачити</i> <i>зустрічати/зустріти</i> <i>вітати/привітати</i> <i>знайомити/познайомити</i> <i>Ми вітаємо друзів.</i> <i>Він зустрів подругу.</i>	дієслово з ся + з ким? (з+Ор.в.) <i>бачитися/побачитися</i> <i>зустрічатися/зустрітися</i> <i>вітатися/привітатися</i> <i>знайомитися/познайомитися</i> <i>Вони привіталися з деканом.</i> <i>Вона зустрілася з подругою</i>
радити/порадити кому?+інф. <i>Лікар порадив йому кинути палити.</i>	радитися/порадитися з ким? <i>Мені треба порадитися з лікарем.</i>

Ми ... у Харкові рік тому. Я з нею ... в клубі 2 роки тому. Я ... його з Оленою минулого тижня. Ми ... випадково. Коли я побачила тебе, я одразу захотіла з тобою ... . Мій приятель ... нас.	знайомити(ся)/ познайомити(ся)
Вчора я випадково ... Максима. Ми ... в метро. Я обов'язково ... з ним завтра в офісі. Ми домовилися ... за тиждень.	зустрічати(ся)/ зустріти(ся)
Коли у мене є проблеми, я завжди ... з батьками. Він не ... мені кидати цю роботу. Я хочу ... з вашим менеджером.	радити(ся)/ порадити(ся)

12. Прочитайте текст.

Як я ходив на день народження

Одного разу мій найкращий український друг Микола запросив мене у гості. Він сказав, що в неділю день народження його нареченої Надії і запросив піти з ним. Я з радістю погодився і з нетерпінням чекав вихідних.

В суботу я поїхав до великого супермаркету Аполло, щоб купити подарунок Надії. В супермаркеті було багато відділів і я довго думав, який подарунок сподобається дівчині. Спочатку я хотів купити сумочку або гаманець, потім вирішив, що дівчині сподобається велика м'яка іграшка, але, нарешті, обрав подарунок в відділі парфумерії. Я купив дорогі парфуми, а потім ще й картину, яку потрібно розфарбувати за номерами.

Зранку в неділю у квітковій крамниці я придбав великий букет красивих квітів, одягнув святкову одягу і з Миколою поїхали на святкування. Поки ми їхали до помешкання Надії, Микола розповів мені про свою дівчину. Надія студентка медичного університету, живе разом з подругами в гуртожитку і мріє стати лікарем.

Коли ми приїхали до гуртожитку, нас вийшла зустріти Надія, і я познайомився з нею. Вона була струнка, висока блондинка з блакитними очима. Мені відразу сподобалася ця весела симпатична дівчина. Я подарував Надії квіти та подарунок, і вона запросила нас до кімнати.

Кімната була невелика, але світла і затишна. Посередені стояв стіл, за яким сиділи гості. Надія познайомила мене з ними. Ми почали святкувати, гості вітали дівчину з днем народження, говорили побажання, жартували, сміялися, розмовляли. Я познайомився з подругами Надії, вони розпитували мене звідки я приїхав, де навчаюсь, яка професія мені подобається.

Потім ми танцювали, гості співали пісні. Мені вони дуже сподобалися, я охоче слухав і намагався співати з ними. Після цього Надія запросила знову всіх за стіл, на якому лежав великий і красивий торт. Ми пили каву, їли смачний торт і знову спілкувалися.

Мені сподобався день народження Надії. Я був дуже радий, що ходив у гості.

Завдання до тексту

- I. Складіть питання до тексту.
- II. Знайдіть у тексті форми орудного відмінку і поясніть їх вживання.
- III. Розділіть текст на частини, складіть план і розкажіть його.
- IV. Складіть невеликий текст на тему «Свята в моїй родині».

§ 2. ІНСТРУМЕНТ

ЧИМ?

Студент малює <u>олівцем</u> в альбомі. <u>Чим</u> малює студент?	Студентка пише <u>ручкою</u> у зошиті. <u>Чим</u> пише студентка?
--	--

ПРОФЕСІЯ

КИМ?

Він працює <u>лікарем</u> . <u>Ким</u> він працює?	Вона працює <u>медсестрою</u> . <u>Ким</u> вона працює?
---	--

ОБ'ЄКТ

КИМ? ЧИМ?

Захоплюватися <u>музикою</u> , цікавитися <u>історією</u> , пишатися <u>дітьми</u>
--

Запам'ятайте дієслова, що керують орудним відмінком

ЧИМ?

Писати, малювати, різати, розрізати, відрізати, підстригати, чистити, фотографувати, міряти, прасувати, мити, пилювати, підмітати, витирати.
--

КИМ?

Бути, стати, працювати

КИМ? ЧИМ?

Цікавитись, пишатись, захоплюватись, насолоджуватись, милуватись, займатись, бавитись, розважатись
--

13. Напишіть відповідь на запитання.

1. Чим ви пишете у зошиті? (синя ручка) 2. Чим пише викладач на дошці? (біла крейда) 3. Чим малює художник? (кольорові фарби) 4. Чим ми ріжемо хліб? (гострий ніж) 5. Чим ти чистиш зуби? (зубна щітка) 6. Чим він фотографує? (мобільний телефон) 7. Чим ви їсте суп? (велика ложка) 8. Чим вона прасує одяг? (електрична праска) 9. Чим ми витираємо руки? (великий рушник) 10. Чим ти

підливаєш вазони? (чиста вода). 11. Чим ви маєте підлогу? (нова швабра). 12. Чим ви пилюсosite килим? (потужний пилюсос) 13. Чим прибиральниця підмітає коридор? (старий віник) 14. Чим можна витерти руки? (м'який рушник) 15. Чим ви витираєте дошку? (мокра ганчірка або губка).

**Зверніть увагу на вживання конструкцій!!!
БУТИ КИМ, СТАТИ КИМ.**

Скажіть, ким ви були раніше, ким стали і ким мрієте стати?

Раніше Аймен був учнем і навчався в школі.

Потім він став студентом.

Іван мріє стати економістом.

14. Прочитайте текст і скажіть, про яку проблему розповідає автор.

Серйозна проблема

У мене дуже серйозна проблема. Майже як у драмі Шекспіра. Скоро моє навчання у школі закінчується, але я ще не знаю, ким бути. Я не можу вибрати професію. Це дуже складно.

Моя мати хоче бачити мене лікарем. Вона говорить, що лікар у сім'ї – це дуже зручно. Можна не ходити в поліклініку.

Мій батько радить мені стати програмістом, як він. Батько дуже любить цю професію і думає, що вона дуже цікава.

Мій дідусь мріє, що його онук буде пілотом. Раніше дідусь дуже хотів стати пілотом, але не міг. У нього дуже слабке здоров'я.

Я не знаю, ким бути. Лікарем, програмістом або пілотом?

Дайте відповіді.

1. Яку проблему має автор тексту?
2. Чому ця проблема серйозна і складна?
3. Ким хоче бачити сина його мама?
4. Чому вона говорить, що лікар у сім'ї – це дуже зручно?
5. Яку професію любить батько?
6. Чому батько радить сину стати програмістом?
7. Ким хотів стати дідусь?
8. Чому він не став пілотом?
9. Ким мріє бачити онука дідусь?
10. Яка професія подобається автору тексту?
11. Розкажіть, яку професію ви любите і чому?

12. Який фах мають ваші батьки та родичі?

13. Ким вони хочуть бачити вас і чому?

15. Дайте аргументовану відповідь на питання. Використайте дієслова хотіти, мріяти.

Зразок: – Чому він вступив до медичного університету? – Він вступив до медичного університету, тому що (він) мріє стати хірургом.

1. Чому Марія вступила до консерваторії? 2. Чому Олена вступила до педагогічного університету? 3. Чому Максим вступив до інституту іноземних мов? 4. Чому Том обрав історичний факультет? 5. Чому Ірина обрала юридичну академію? 6. Чому Ганна обрала хімічний факультет? 7. Чому Василь вступив до економічного університету? 8. Чому Оксана вступила до балетної школи? 9. Чому Сергій так багато тренується?

16. Напишіть правильно речення.

1. Він працює (дитячий лікар). 2. Ми цікавимося (українська історія). 3. Я не розмовляю (українська мова). 4. Я живу разом з (іноземні студенти). 5. У клубі я танцював з (гарна дівчина). 6. Моя молодша сестра мріє стати (відомий художник). 7. Мені подобається пити чай з (гарячий бутерброд). 8. У Тернополі я познайомилася з (іноземний студент).

17. Скажіть, хто, де і ким працює.

Зразок:–Том – лаборант, кафедра вищої математики.

– Том працює лаборантом на кафедрі вищої математики.

1. Олена – журналіст, молодіжна газета. 2. Ніна Василівна – викладачка хімії, середня школа. 3. Сергій – майстер, автосалон. 4. Микола – водій, автопарк. 5. Віктор Костенко – агент, рекламна компанія. 6. Олена Петрівна – директор, книжкова фабрика. 7. Антон – інженер, велика будівельна фірма. 8. Іван Іванович – завідувач кафедри, медичний університет.

18. Закінчіть речення.

1. Коли ми повернулись додому, батьки зустріли нас ... . 2. Ми завжди ... слухаємо лекції цього професора. 3. Він подивився на батьків ... . 4. Ми сприйняли цю жахливу новину ... . 5. Я ... прочитав про свого старшого брата у газеті. 6. Діти ... залишилися вдома. 7. До старих людей треба ставитися ... .

Слова для довідок: із задоволенням, з радістю, з інтересом, з гордістю, з жалем, з болем, з подивом, з повагою.

МІСЦЕ

ДЕ?

ПІД≠НАД землею, будинком

Під землею знаходиться великий тунель.

Картина висить над столом.

МІЖ вікном і дверима.

Він знайшов листа між книжками.

ЗА≠ПЕРЕД площею, будинком

Зупинка знаходиться за рогом.

Валіза стоїть за (≠ перед) шафою.

ПОРЯД З = ПОРУЧ з їдальнею

Студент сидить поряд з (= поруч з) вікном.

Ми гуляли парками та вулицями міста.

19. Задайте питання до підкреслених слів.

1. Лампа висить над столом. 2. Я знайшов свій зошит за шафою. 3. Твоя ручка впала й лежить під стільцем. 4. Поруч з нашим будинком багато квітів і дерев. 5. Зупинка знаходиться перед супермаркетом. 6. На уроці Наталка завжди сидить поряд зі мною. 7. У театрі вони сиділи за нами. 8. Друзі довго ходили вулицями міста.

20. Пишіть слова в дужках в Орудному відмінку:

1. Туристи йшли (ліс).
2. Студенти їхали знайомою (дорога).
3. Поруч з (деканат) висить розклад.
4. За (аптека) знаходиться університет.
5. Між (будинки) є прохід на центральний проспект.
6. Поряд з (місто) розташоване невелике село.
7. Поруч з (парк) є великий супермаркет.
8. За (будівля) великий парк.
9. Над (вправа) я довго думав.
10. Перед (екзамен) ми повторювали граматику.

§ 3. СКЛАДНІ РЕЧЕННЯ УМОВИ **ЯКЩО...ТО...** .

Якщо...то ... (умова)
Якщо буде гарна погода, то ми підемо до парку на атракціони. <i>За якої умови ви підете до парку?</i>
Мені видадуть книгу в бібліотеці, якщо я отримаю читацький квиток. <i>За якої умови тобі видадуть книгу в бібліотеці?</i>
Гуртожиток буде чистим і охайним, якщо студенти не будуть смітити. <i>За якої умови гуртожиток буде чистим і охайним?</i>

21. Дайте відповіді на питання.

1. Що ви робитимете в понеділок, якщо буде сонячно і тепло? 2. Що ви робитимете, якщо буде дощ? 3. Що ти робитимеш ввечері, якщо у тебе буде вільний час? 4. Що ти будеш робити, якщо у тебе буде зайвий квиток у театр? 5. Що ти робитимеш сьогодні, якщо завтра у тебе екзамен? 6. Що ви робитимете, якщо вас запросять у гості?

22. З'єднайте два речення за допомогою сполучника **якщо ... (то)**.

1. Ви дасте мені журнал. Я поверну його Вам наступного понеділка. 2. Ви хочете вивчати українську мову. Я вам допоможу. 3. Я зайду до тебе після занять. Ти будеш вдома. 4. Ми не підемо грати у футбол. Завтра буде холодно. 5. Ви зателефонуєте мені завтра. Ми зможемо зустрітися. 6. Ми зустрінемося завтра. Ми обговоримо умови нашого контракту. 7. Ми обговоримо умови нашого контракту. У нас буде час. 8. Ми обговоримо цю проблему. Ми побачимося з вами. 9. Ви погано себе почуваєте. Ми можемо звернутися до лікаря. 10. Ви не дуже добре розумієте українську мову. Ми запросимо перекладача. 11. Ми поїдемо до Києва. Ми побуваємо на Хрещатику. 12. Я отримаєте візу. Я обов'язково приїду на навчання до України.

23. Закінчіть речення.

1. Я приїду до тебе, якщо ... .. 2. Я зателефоную вам, якщо ... .. 3. Якщо у мене буде зайвий квиток на концерт, то ... .. 4. Якщо Світлана навчиться добре співати, то ... .. 5. Якщо викладач допоможе студентові написати статтю, то ... .. 6. Якщо студенти будуть серйозно ставитись до навчання, ... 7. Якщо ти запросиш мене в гості, ... 8. Якщо Марта добре складе іспити, ... 9. Якщо буде гарна погода, , ... 10. Якщо Софія буде добре навчатися, ... 11. Він обов'язково буде гарним спеціалістом, ...

24. З'єднайте два речення за допомогою сполучника якщо ... (то).

1. Мені весело. Я хочу співати. 2. Книга цікава. Я читаю дуже швидко. 3. Погода буде хороша. Ми довго гулятимемо у лісі. 4. Ви приїдете до нас. Ми зможемо вирішити цю проблему. 5. У мене поганий настрій. Я слухаю класичну музику. 6. Ми підпишемо контракт. Ми обговоримо всі умови. 7. Юлія матиме престижну роботу. Вона буде серйозно ставитися до навчання. 8. Буде дощ. Ми не будемо іти на прогулянку. 9. Ти захворів. Я викличу до тебе лікаря. 10. Я буду повертатися на Батьківщину. Обов'язково куплю батькам українські сувеніри.

25. Закінчіть речення.

1. Я буду добре розуміти українську мову, якщо ... .
2. Ми будемо грати у футбол, якщо ... .
3. У нас будуть великі проблеми, якщо ... .
4. Вона зможе вам допомогти, якщо ... .
5. Він зателефонує вам, якщо ... .
6. Ми завітаємо до тебе, якщо ... .
7. Викладач буде задоволений, якщо ... .
8. Я отримаю гарну оцінку, якщо ... .
9. Вони приїдуть на навчання до України, якщо ... .
10. Ми підемо у театр якщо ... .

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Поставте питання до підкреслених слів.

Зразок: – Моя сестра добре знає фізику.

– *Чия сестра* добре знає фізику?

1. Учора ми займалися у бібліотеці.
2. Студентка приїхала з Києва.
3. Увечері мій друг готує вечерю.
4. Їй 19 років.
5. Ми отримали ваш лист.
6. Мої друзі вчаться в університеті.
7. Я народився в січні.
8. Су Янь скоро поїде в Китай.
9. Кішки сплять на дивані.
10. Я купив красиву картину.
11. Ми добре знаємо нового студента.
12. Моя подруга читає повільно.
13. Аудиторія знаходиться на другому поверсі.
14. У мене немає ручки.
15. Я їду в центр на трамваї.

2. Складіть речення.

1. Я іду в кінотеатр з другом, ... (брат, товариш, сестра, подруга, батько і мати). 2. Я граю в шахи з Борисом, ... (Віктор, Сергій, Ігор, Марина, Галя, Ніна, Таня). 3. Я говорила по телефону з лікарем, ... (професор, медсестра, викладач, викладачка, мати, батько).

3. Поставте займенники в потрібному відмінку.

Зразок: Я розмовляв ... (вони) учора увечері.

Я розмовляв з ними учора увечері.

1. Моя сестра любить сперечатися ... (я). Я теж часто сперечаюся ... (вона). 2. Учора ми зустріли Павла на вулиці. Чому він не привітався ... (ми)? 3. Це наш сусід. Мій брат спілкується ... (він). 4. Ми зустрілися ... (вони) у театрі. 5. Друзі попрощалися ... (я) і пішли. 6. Я хочу порадитися ... (ти). 7. Мій друг хоче познайомитися ... (ви). 8. Учора я розмовляв ... (вона) по телефону. 9. Я познайомився ... (він) минулого року.

4. Дайте відповідь на питання, використовуючи слова в дужках.

1. З ким ви говорили по телефону? (ти, друг, мати, мама)
2. З ким ви вчилися?(я, вона, товариш, подруга)
3. З ким ви привіталися?(він, ми, професор, Таня)
4. З ким розмовляв викладач?(ми, вони, студентка, професор)
5. З ким ви хочете поговорити?(ти, він, я, вони, людина, сім'я)
6. З ким ви хочете познайомитися?(він, вона, ми, дівчина, хлопець)
7. З ким ви давно не бачилися?(я, ми, ви, вони, ти, батько, донька).

5. Замість крапок вишіть прикметники, що в дужках.

Зразок:- Викладач розмовляє зі ... студентом. (іноземний)

- Викладач розмовляє з іноземним студентом.

1. Вони привіталися з ... перекладачем. (знайомий)
2. Китайський студент грав в шахи зі ... студентом. (іранський)
3. Іноземні студенти багато займаються ... мовою. (українська)
4. Ми милувалися... містом. (сучасний)
5. На екскурсії група познайомилася з ... архітектурою. (красива)
6. Ми довго милувалися ... будівлею. (велика)
7. Вона завжди радиться з ... братом і ... сестрою. (старший і старша)

6. Дайте відповіді на питання.

1. З ким ви були в музеї? (наші нові студенти).
2. З ким ви зустрілися учора в парку? (наші хороші друзі).
3. З ким ви познайомилися в Києві? (приємні люди).
4. З ким вона була в театрі? (старші сестри).
5. З ким ви любите грати в шахи? (мої)

молодші брати). 6. З ким ця жінка гуляє вранці? (маленькі діти).

Тестові завдання

1. Вчора вранці Сергій гуляв з ... .

- А) собакою;
- Б) собаку;
- В) собаці.

2. У селі живе моя тітка й іноді я з ... бачуся.

- А) нею;
- Б) її;
- В) ній.

3. Я із ... допоможу своєму батькові

- А) задоволення;
- Б) задоволенням;
- В) задоволенні.

4. Мій брат буде ... .

- А) стоматолог;
- Б) стоматологом;
- В) стоматолога.

5. Між ... стоять лавки.

- А) будинок;
- Б) будинком;
- В) будинками.

6. На занятті студенти пишуть ... та ... .

- А) ручками, олівці;
- Б) ручкою, олівцях;
- В) ручками, олівцями.

7. Чоловік різав хліб ... ножем.

- А) гострим;
- Б) гострими;
- В) гострий.

8. Я хочу побачитися з ... сестрою.

- А) твоєю;
- Б) твоєї;
- В) твоєю.

9. Донька любила їздити ... .. машиною.

- А) нашої, синьою;
- Б) нашою , синою;
- В) нашою, синьою.

10. Це мої брати, тому я повинен гратися з ... .

- А) ними;
- Б) ним;
- В) їх.

11. Ми милувалися...

- А) місто;
- Б) містом;
- В) міста.

12. Я познайомився з ...

- А) цікавої людиною;
- Б) цікава людина;
- В) цікаві люди.

13. Моя сестра любить сперечатися ...

- А) мене;
- Б) зі я;
- В) зі мною.

14. У поліклініці хворий розмовляв з ...

- А) лікарем і медсестрою;
- Б) лікар і медсестра;
- В) лікарю і медсестрі.

15. З ким ви були в музеї?

- А) з наших нових студентах;
- Б) знашими новими студентами;
- В) знаші нові студенти.

АЛФАВІТНИЙ СЛОВНИК

А	
абрикос	apricot
автобус	bus
академія	academy
альбом	album
аптека	pharmacy
аудиторія	audience
актор	actor
архітектор	architect
Б	
бабуся	grandmother
банк	banking house
басейн	basin
батько	father
батьки	parents
бібліотека	library
біологія	biology
босоніжки	sandals
брат	brother
брюки	trousers
будинок	house
буква	letter
булка	the bride

блуза	blouse
В	
ваза	vase
весна	spring
вечір	evening
вчора	yesterday
вулиця	street
вечеря	supper, dinner
відповідь	reply, answer
вікно	window
він	he
вітер	wind
виделка	fork
викладач (викладачка)	teacher
виставка	exhibition
вогонь	fire
вода	water
вона	she
воно	it
вправа	exercise
Г	
газета	newspaper
година	hour
господар	host

господиня	hostess
гривня	UAH
гроші	money
група	group
гуртожиток	hostel
Д	
дата	date
два	two
двері	door
дзеркало	mirror
джерпер	cardigan
джинси	jeans
дзвоник	bluebell
день	day
декан	dean
деканат	deanery
дерево	tree
дід, дідусь	grandfather
дівчинка	girl
діти	children
диван	sofa
диктант	dictation
дитина	child
документ	document

дорога	road
дочка	daughter
дошка	board
дружина	wife
дядько	uncle
дякую	thank you
Е	
екзамен	examination
економіст	economist
Ж	
жакет	jacket
жарт	joke
життя	life
журнал	magazine
журналіст(ка)	journalist
З	
завдання	task
завод	plant
Захід	West
звук	sound
зірка	star
зима	winter
зошит	copybook
зразок	sample

зупинка	stop
I	
іграшка	toy
ім'я	name
інженер	engineer
інститут	institute
інформатика	Computer Science
історія	history
Ї	
їдальня	dining room
їжа	food
К	
кабінет	office
кава	coffee
кав'ярня	cafe
календар	calendar
карта	map
кастрюля	pan
капелюх	hat
квіти	flowers
квиток	ticket
кімната	room
кіно	cinema
кіоск	kiosk

клас	class
книжка	book
комп'ютер	computer
концерт	concert
копійка	kopec
костюм	suit
країна	country
красень	handsome man
красуня	beauty
крейда	chalk
креслення	drawing
крісло	chair
Л	
лабораторія	laboratory
лампа	lamp
лекція	lecture
ліворуч	left
лікар (лікарка)	doctor
лікарня	hospital
ліки	medicine
літо	summer
лимонад	lemonade
лист	letter
ложка	spoon

М	
магазин	shop
мама (мати)	mother
маля	baby
масло	butter
математика	mathematics
меблі	furniture
метро	underground
місце	place
місяць	moon
мова	language
молоко	milk
море	sea
музей	museum
музика	music
м'ясо	meat
Н	
навпроти	opposite
наголос	stress
небо	sky
ніж	knife
ніч	night
О	
обід	lunch

окуляри	glasses
олівець	pencil
олія	oil
онук	grandson
онука	granddaughter
II	
пан	mister
пані	mistress
папір	paper
папка	folder
парк	the park
парта	desk
Південь	South
Північ	North
підручник	textbook
питання	question
площа	square
погода	weather
позавчора	the day before yesterday
поліклініка	clinic
помилка	mistake
поруч	near
поряд	near
пошта	mail, post office

праворуч	right
програміст	programmer
прямо	straight
P	
ранок	morning
ринок	market
радіо	radio
рік	year
річ	thing
річка	river
риба	fish
рибак	fisherman
родина	family
розклад	schedule, timetable
ручка	pen
C	
сад	garden
светр	sweater
секретар (секретарка)	secretary
сестра	sister
село	village
сім'я	family
сік	juice
сіть	salt

син	son
сир	cheese
склад	syllable
сковорідка	fryingpan
словник	dictionary
слово	word
сміття	rubbish
сміх	laugh
сніг	snow
сніданок	breakfast
сонце	sun
сорочка	shirt
спасибі	Thanks
спортсмен(ка)	sportswoman
стакан	glass
станція	station
столиця	capital
студент (студентка)	student
сьогодні	today
сукня	dress
сумка	bag
суп	soup
супермаркет	supermarket
сусід(ка)	neighbor

Схід	East
T	
таблиця	table
там	there
так	so
таксі	taxi
тарілка	plate
тато	dad
театр	theater
телефон	phone
тема	topic
текст	text
тістечко	cake
тітка	aunt
тиждень	week
товариш	friend
торт	pie
трава	grass
трамвай	tram
тролейбус	trolleybus
тут	here
туфлі	shoes
У	
університет	university

урок	lesson
учитель (учителька)	teacher
Ф	
факультет	faculty
фізика	physics
фото	photo
фраза	phrase
Х	
хімія	chemistry
хліб	bread
хлопчик	boy
хмара	cloud
хмарно	cloudy
хто	who
Ц	
центр	center
цукерки	sweets
цукор	sugar
Ч	
час	time
чай	tea
чашка	cup
черевики	boot
чоловік	man

чоботи	boots
Ш	
шкарпетки	socks
школа	school
штани	trousers
штори	curtains
Щ	
щастя	happiness
щітка	brush
що	what
Ю	
юнак	youth
юрба	crowd
Я	
яйце	egg
ягода	berry
який (яка, яке)	which
ясний	clear

СЛОВНИК ГРАМАТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Грамаіичні терміни	Thegrammaticalterms
Чаітини мови	Parts of Speech
іменник	theNoun
прикметник	the Adjective
числівник	theNumeral
займенник	the Pronoun
дієслово	the Verb
дієприкметник	theParticiple
дієприслівник	the Gerund
прислівник	the Adverb
прийменник	the Preposition
сполучник	the Conjunction
вигук	the Interjection
частка	the Particle
Відмінювання	Declination
Відмінок	Case
називний	the Nominative case
родовий	the Genitive case
давальний	the Dative case
знахідний	the Accusative case
орудний	the Instrumental case
місцевий	the Local case

Рід	Gender
чоловічий	masculine
жіночий	feminine
середній	neutre
Число	Number
однина	singular
множина	plural
Особа	Person
перша	first person
друга	second person
третя	thirdperson
Час	Time
теперішній	thePresent Simple
минулий	thePast Simple
майбутній	theFuture Simple
Відмінювання дієслів	Conjugation of verbs
недоконаний вид дієслова	The Imperfective
доконаний вид дієслова	The Perfective
Просте речення	The Simple Sentence
Складне речення	The ComplexSentence
Члени речення	Parts of the Sentence
підмет	theSubject
присудок	thePredicate

додаток	the Object
означення	the Attribute
обставина	the Adverbial modifier
Словотвір	Word-building
Частини слова	Parts of the Word
корінь	the Root
префікс	the Prefix
суфікс	the Suffix
закінчення	the Ending

ТЕМАТИЧНИЙ СЛОВНИК

Сім'я

mother	матір
father	батько
daughter	дочка
son	син
sister	сестра
brother	брат
grandfather	дід, дідусь
grandmother	бабуся
aunt	тітка
uncle	дядько
niece	племінниця
nephew	племінник
children	діти
grandson	онук
granddaughter	онука
great-grandchild	правнук
twins	близнюки
cousin	двоюрідний брат (сестра)
wife	дружина
husband	чоловік
family	сім'я
marriage	шлюб
fiance	жених

bride	наречена
wedding	весілля
married	одружений
relative	родич
orphan	сирота
spouse	подружжя
mummy	ненька
daddy	тато
divorce	розлучення

Фрукти

apple	яблуко
apricot	абрикос
avocado	авокадо
pineapple	ананас
banana	банан
grapefruit	грейпфрут
kiwi	ківі
lime	лайм
lemon	лимон
melon	диня
nectarine	нектарин
orange	апельсин
passion fruit	маракуйя
peach	персик

pear	груша
persimmon	хурма
plum	слива
bergamot	бергамот

Ягоди

barberry	барбарис
blackberry	ожина
blueberry	чорниця, лохина
buckthorn	обліпиха, крушина
cherry	вишня
cowberry	брусниця
cranberry	журавлина
currant	смородина
date	інжир
grape	виноград
gooseberry	агрис
raspberry	малина
strawberry	полуниця
sweet cherry	черешня
ros hip	шипшина
rowan	горобина
viburnum	калина
wild strawberry	лісова суниця
watermelon	кавун

Овочі

asparagus	спаржа
beans	квасоля
beet	буряк
broccoli	брокколи
brussels sprouts	капуста брюссельська
cabbage	капуста
carrot	морква
cauliflower	кольорова капуста
celery	селера
chinese cabbage	китайська капуста
corn	кукурудза
cucumber	огірок
daikon	дайкон
eggplant	баклажан
garlic	часник
green bean	стручкова квасоля
kale	листова капуста
lettuce	латук
onion	цибуля
parsley	петрушка
pepper	перець
peas	горох
potato	картопля
pumpkin	гарбуз

radish	редис
spinach	шпинат
tomatoes	помідори
turnips	окра
okra	ріпа

Будинок

attic	горище
ballroom	актовий зал
box room	комора
cellar	підвал
cloakroom	гардеробна
conservatory	оранжерея
dining room	їдальня
drawing room	вітальня
games room	ігрова кімната
hall	вестибюль
larder	комора
library	бібліотека
lounge / living room	житлова кімната
music room	музична кімната
office	робоча кімната
pantry	комора
parlour	вітальня
sitting room	житлова кімната

spare room/guest room	кімната для гостей
-----------------------	--------------------

Подорож

by plane	літаком
by car	машиною
by train	поїздом
by boat	на човні
by bus	автобусом
by ferry	на поромі
by motorcycle	на мотоциклі
by bicycle	на велосипеді
journey	подорож
holiday	відпустка
business trip	відрядження
to travel	подорожувати
to travel abroad	поїхатизакордон
to leave/ to depart	від'їжджати
to arrive	прибувати
to visit	відвідувати
to book	бронювати
to cancel a booking	скасовувати бронювання
ticket	квиток
ticket office	квиткова каса
travel agent	туристична агенція
travel insurance	страхування під час подорожі

price	ціна
booking	бронювання
reservation	резервація
passenger	пасажир
fare	вартість проїзду
destination	пункт призначення
sightseeing	огляд визначних місць
drive a car	водитимашину
passport control	паспортний контроль
cloak room	камера схову
waiting room	зал очікування

Здоров'я

dentist	стоматолог
ask for help	просити допомоги
catch a cold (flu)	застиудитися
cough	кашель
examine	перевіряти
feel good/ill/sick	почувати себе добре/погано
get better	видужувати
get worse	погіршуватися
give the first aid	надавати першу допомогу
have a sore throat	мати хворе горло
have a tummy ache	біль у животі

have an earache	мати хворе вухо
have a backache	болить спина
have broken arm	мати поламану руку
have a headache	мати головний біль
have a high temperature	мати високу температуру
have a stomachache	мати біль у шлунку (животі)
have a toothache	зубний біль
health	здоров'я
hurt	боліти, завдавати болю
keep fit	тримати у формі
look dizzy	виглядати кволим
patient	пацієнт
prescribe	виписувати ліки, призначати
recover	видужувати
stay in bed	бути на постільному режимі
take care of	доглядати за
take medicine	приймати ліки
touch	доторкуватися
call (visit) a doctor	дзвонити (відвідувати) лікаря

Емоції

happy	щасливий
relaxed	розслаблений
cheerful	радісний
agitated	схвилюваний

glad	веселий
astir	збуджений
pleased	задоволений
proud	гордий
elated	тріумфуючий
amazed	здивований
thrilling	хвилюючий
touching	зворушливий
brilliant	геніальний
stunning	приголомшливий
fabulous	чудовий
bodacious	класний
fascinating	чарівний
sad, depressed	сумний
cheerless	похмурий
doleful	скорботний
frustrated	засмучений
worried	стурбований
unhappy	нещасний
aggressive	агресивний
angry	сердитий
offended	ображений
nervous	нервовий
upset	засмучений

cross	злий
shy	боязкий
terrible	жахливий
scared	переляканий
dull	нудний
disgusting	огидний
miserable	жалюгідний

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/povazhaty> (дата звернення: 08.02.2022).
2. Бондаренко Л. І. Українська мова : збірник граматичних вправ з української мови як іноземної. Дніпро : ДВНЗ ДНУЗТ, 2020. Ч. І. 46 с.
3. Бондаренко Л. І. Українська мова : збірник граматичних вправ з української мови як іноземної. Дніпро : ДВНЗ ДНУЗТ, 2021. Ч. ІІ. 32 с.
4. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. Київ : Наукова думка, 2002. 464 с.
5. Глосарій маркерів ділового дискурсу: Мовний словник з дисципліни «Українська мова як іноземна» для студентів-філологів та іноземних студентів / уклад.: Т. І. Власова, Л. І. Бондаренко, І. І. Заваруєва; Український державний університет науки і технологій. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2021. 39 с.
6. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання / за ред. В. М. Русанівського. Київ : Наукова думка, 1989. 832 с.
7. Заваруєв І. І. Українська мова для іноземних студентів. Розвиток зв'язного мовлення : методичні вказівки з дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів підготовчого відділення / уклад. І. І. Заваруєв Дніпро : ДВНЗ ДНУЗТ, 2021. 34 с.
8. Заваруєва, І. І. Українська мова як іноземна. Труднощі вживання дієслів студентів : методичні вказівки з дисципліни „Українська мова як іноземна” для іноземних студентів підготовчого відділення / укл. І. І. Заваруєва. Дніпро : ДВНЗ ДНУЗТ, 2021. 39 с.
9. Словник труднощів української мови: Біля 15000слів / Гринчишин Д. Г. та ін. ; за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Рад.шк., 1989. 336 с.
10. Мій найкращий словник. Ukrainian adaptation of Richard Scarry's. Best word book ever. URL: <http://www.infoukes.com/scarry/2017/index.php?app=illustrations&dsp=page&p=6&lang=uk>

Навчальне видання

*Тетяна Іванівна Власова, Інна Іванівна Заваруєва,
Лариса Іванівна Бондаренко*

Українська мова

Навчальний посібник для іноземних
студентів

Електронне видання

Відповідальний редактор Т. І. Власова
Комп'ютерна верстка Д. В. Бобирь
Дизайн обкладинки Є. Б. Боднар

Видавець: Український державний університет науки і технологій.
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, ауд. 263, м. Дніпро, 49010.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7709 від 14.12.2022

